

Täysistunto

Tiistai 13.10.2015 klo 14.00—17.26

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 17.26.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (14.00—15.59) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (15.59—17.26).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuntarakennelain muuttamisesta sekä kuntajakolain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 5 momentin kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 25/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Keskustelun aloittaa ministeri Vehviläinen, joka esittelee asian. Olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä on täällä käsittelyssä kuntarakennelain muutos. Kuntarakennelakihan oli vielä viime vaalikaudella ja aiemmin kuntajakolaki mutta nyt tosiaankin kuntarakennelaki, ja itse asiassa nämä muutoksetkin, mitä esittelen tässä, liittyvät myös viime vaalikauden.

On ehkä syytä todeta, että viime vaalikaudellahan Kataisen hallituksen aloitteesta oli tarkoitus tehdä laaja kuntarakenneuudistus tässä maassa ja tämä kuntarakenneuudistus kytettiin sote-uudistukseen, ja jos historiaa vähän muistellaan, oli niin, että perustuslakivaliokunta käsitellessään täällä eduskunnassa näitä lakeja yhdisti kuntien selvitysvelvollisuuden määräajan sote-uudistuksen hyväksymiseen. Ja kuten tunnettu asia on, viime vaalikauden lopussa sote-uudistus kaatui täällä ja näiltä kuntarakennelain selvitysvelvollisuusvaatimuksilta putosi pohja pois.

Arvoisat kansanedustajat! Sipilän hallituksen ohjelmassa lähdetään siitä, että kuntaliitokset tehdään vapaaehtoiselta pohjalta, ja sen takia olen tässä esittelemässä nyt näitä kun-

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

tarakennelain muutoksia sitten. Tässä esitetään, että kuntarakennelaista kumottaisiin säännökset kuntien selvitysvelvollisuudesta, selvitysvelvollisuuden edellytyksistä ja selvitysten määräajoista sekä muut edellisellä vaalikaudella käynnistetyn kuntarakenneuudistuksen toteuttamiseen liittyvät säännökset. Jatkossa siis kuntajaon muutokset perustuisivat kuntien vapaaehtoihin selvityksiin.

Selvitysvelvollisuuteen liittyvät edellytykset poistettaisiin myös kuntien yhdistymisavustuksen ja valtionosuusmenetysten korvaamisen edellytyksistä. Siten yhdistymisavustus maksettaisiin kaikille vuonna 2017 yhdistyville kunnille. Yhdistymisavustuksen lisäksi maksettaisiin edelleen niin kutsutun kriisikunnan kriteerit tai taloudeltaan kriisiytyvän kunnan kriteerit täyttävän kunnan ollessa mukana yhdistymisessä. Yhdistymisavustuksia ja valtionosuusmenetysten korvaamista koskevat säännökset ovat voimassa väliaikaisesti niin, että nykymuotoisia yhdistymisavustuksia ja valtionosuusmenetysten korvauksia maksetaan viimeisen kerran vuonna 2017 voimaan tulevissa liitoksissa. Jatkossakin on tarvetta tukea vähintään harkinnanvaraisella avustuksella kuntien yhdistymisiä ainakin niissä tilanteissa, joissa mukana on taloudeltaan kriisiytyneitä kuntia.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan myös, että vuonna 2016 ja sen jälkeen voimaan tulevissa kuntien yhdistymisissä henkilöstöllä ei olisi enää lakisääteistä viiden vuoden irtisanomissuojaa. Irtisanomissuoja pysyisi kuitenkin ennallaan jo voimaan tulleissa kuntien yhdistymisissä. Kunnan työntekijöillä olisi kuitenkin näissä tilanteissa tavanomainen irtisanomissuoja eli työntekijää ei voisi irtisanoa tietenkään ilman lakiin perustuvaa syytä. Lausunnoissaan kunnat suhtautuivat myönteisesti esitettyihin muutoksiin, myös viiden vuoden irtisanomissuojan poistamiseen. Esimerkiksi kaikki vuonna 2016 yhdistymässä olevat kunnat kannattivat muutosehdotuksia.

Arvoisa puhemies! Vaikka lakisääteinen viiden vuoden irtisanomissuoja kumotaan, edelleenkin ei olisi estettä sille, että kunnat yhdistymissopimuksessaan sopivat henkilöstön asemasta yhdistymistilanteessa lain minivaatimukset ylittävällä tavalla. Kunnat ovat edelleen vakaita ja varmoja työnantajia. Tilastojen mukaan irtisanomiset tuotannollisin ja taloudellisin perustein ovat koskeneet viime vuosina noin 0,1:tä prosenttia kunta-alan työntekijöistä. Vuosittain kunta-alalla eläköityy noin 16 000 henkilöä. Arvoisat kuulijat, esimerkiksi Kunnallisalan kehittämissäätiön tutkimuksessa vuonna 2013 kansalaiset tyrmäsivät erityisen viiden vuoden irtisanomissuojan. Sitä kannatti silloin vain 3 prosenttia vastanneista.

Lopuksi haluan todeta näistä kuntaliitoksista: Kun olen katsonut viime vuosien ajalta tilastoja, haluan korostaa tätä vapaaehtoista tietä. On tietyllä tavalla paradoksaalista, että kun viime vaalikaudella haluttiin pakolla viedä kuntia yhteen, niin kuntaliitoksia syntyi hämmästyttävän vähän.

14.06 Antti Kurvinen kesk: Rouva puhemies! Nyt käsittelyssä oleva lakimuutos on melko pienehkö ja voi vaikuttaa tekniseltäkin, mutta tässä on kuitenkin kysymys isosta voitosta kunnalliselle itsehallinnolle ja suomalaiselle paikalliselle demokratialle.

Arvoisa puhemies! Sanotaan, että tikulla silmään sitä, joka vanhoja muistelee, enkä nyt hirveästi vanhoja muistele, mutta totean sen, että tällä kuluneella kunnallisvaalikaudella varovasti arvioiden ainakin satoja tunteja korkeasti koulutettujen, hyväpalkkaisten viranhaltijojen ja kuntien työntekijöiden aikaa on mennyt näitten erilaisten kuntarakenneselvitysten ja sote-lausuntojen tekemiseen. No, nyt Juha Sipilän hallituksen aikana on palattu

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

jälleen alhaalta ylöspäin tapahtuvaan järjestykseen ja sote-uudistuksen sekä kuntarakenteen yhteys katkaistaan.

Pidän erittäin positiivisena asiana sitä, että edelleenkin uusi hallitus kannustaa vapaaehtoiisiin kuntaliitoksiin. Suomessa tarvitaan varmasti kuntaliitoksia jatkossakin, mutta niiden täytyy lähteä liikkeelle kunnista itsestään. Kunnat itse tietävät, mikä on paras mahdollinen selvitysalue, mikä on paras mahdollinen strategisen kuntaliitoksen lähtöalue. Pidän hyvänä, että jatkossakin korotetuilla valtionosuuksilla näitä tuetaan. (Hälinää)

Puhemies Maria Lohela: Edustaja Kurvinen, odotatteko hetken. — Pyydän edustajia siirtymään salin ulkopuolelle, jos on kovaa tarvetta käydä keskustelua. — Olkaa hyvä.

Kiitoksia, arvoisa puhemies! En arvannut, että olisin näin tylsä, mutta ei tässä niin hirveän kauan enää mene. (Naurua)

Uudet elinvoimakunnat: kun kuntien tehtäväksi tulee tämä elinvoiman edistäminen jatkossa, tekninen puoli, koulutus, työpaikkojen, yritysten luominen, niin nämä tulevat varmasti jatkossakin tekemään kuntaliitoksia, ja syytä niitä on varmasti myös valtion kannustaa, mutta pakottaminen ei ole hyvä asia.

Arvoisa rouva puhemies! Jatkossakin voidaan kuntarakennelain perusteella liittää yhteen sellaisia kuntia, joiden taloudellinen tilanne on hyvin kriisiytynyt, ja tällaisia erityisiä kuntajakoselvityksiä voidaan pitää perusteltuina ihmisten perusoikeuksien ja sosiaalisten perusoikeuksien kannalta, että kaikki saavat koulutuspalveluita ja terveyspalveluita jne. siellä paikallisella tasolla. Kuitenkin nyt on ilmennyt sellaista keskustelua joittenkin kuntajakoselvitysten ympärillä, että on mahdollista, että jos tietyllä alueella ajautuu jokin kunta talouskriisiin, niin jos tämän kunnan kanssa määrätään kuntajakoselvitykseen sen naapurikuntia, niin myös taloudeltaan terveet kunnat voivat joutua jopa pakkoliitoksen kohteeksi, pakolla tapahtuvan kuntarajan muutoksen kohteeksi. Pitäisinkin tärkeänä, että jatkossa pohdittaisiin, miten kuntarakennelakia voitaisiin muuttaa sillä tavalla, että kunta, joka on hoitanut omat asiansa hyvin, ei joudu kymmenien kilometrien tai jopa satojen kilometrien päässä olevan jonkun naapurikunnan talouskriisin takia pakolla tapahtuvan kuntaliitoksen kohteeksi. Tällainen riski on syntyessä muun muassa omassa kotimaakunnassani Etelä-Pohjanmaalla, missä Vimpeli on nyt joutunut tähän niin sanottuun kriisikuntaselvitykseen ja jotkut sen naapurikunnat saattavat, mikäli tämä erityinen kuntajakoselvitys menee loppuun asti, joutua pakkoliitoksen kohteeksi, vaikka niiden talous on aivan hyvällä tolalla.

Arvoisa puhemies! Hyvä eduskunta! Tässä lakiesityksessä ehdotetaan myös henkilöstön erityisen irtisanomissuojan kumoamista, joka oli alun perinkin hieman erikoinen. Haluan vastuullisen ministerin, ministeri Vehviläisen, tavoin korostaa sitä, että jatkossakin kuntien on pysyttävä hyvinä työpaikkoina, kuntien tulee olla hyviä työnantajia, tulee harjoittaa hyvää henkilöstöpolitiikkaa, ja mihinkään ei ole kadonnut se uhkakuva, että kuntiin ei jatkossa enää saataisi osaavaa työvoimaa. Pidän tätä mahdollisuutta paikallisesti sopia tällaisesta irtisanomissuojasta ihan hyvänä esimerkkinä hallituksen edistämästä paikallisesta sopimisesta.

14.11 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Vapaaehtoisuus on oikea tie varmasti kuntaliitoksissa jatkossakin. On hyvä, että kunnat voivat itse tehdä hallinnosta ratkaisuja. Mutta kun edustaja Kurvinen tuossa vanhoja hieman halusi muistella, niin pöytä-

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

kirjaan on ehkä hyvä todeta myös se, että viimeinen osapakkoliitos oli Sipoon osien liittäminen, mikä tapahtui keskustalaisen pääministeri Matti Vanhasen aikana. Tämä on tietysti tosiasia, elikkä edellisen kokoomusjohtoisen hallituksen aikana ei yhtään pakkoliitosta Suomessa toteutettu. (Välihuutoja)

Käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä esitetään luovuttavaksi viiden vuoden irtisanomissuojasta, ja tätä on lausuntokierroksella vastustanut aika laajasti työntekijäpuoli. Itse kuitenkin näen tämän uudistuksen ennen muuta niin, että jokaiselle työtä tekeväälle opettajalle, lastentarhanopettajalle, päivähoitajalle, sairaanhoitajalle ja lähihoitajalle aivan varmasti kuntaliitosten syntyessäkin löytyy työtä. Mutta tämä nimenomaan helpottaa sitä, että hallinto- ja johtajarakenne voidaan tehdä tällaisissa tilanteissa saman tien ajanmukaiseksi, niin että se on mahdollisimman toimiva ja joustava kaikista näkökulmista. Pidän tätä irtisanomissuojamuutosta hyvänä, ja toki aina varmasti liitossopimuksissa voidaan jatkosakin erikseen sopia erilaisia ratkaisuja. Ei tämä varmasti tule tässä isoa muutosta aiheuttamaan.

Arvoisa puhemies! Pidän tätä hallituksen esitystä erittäin kannatettavana ja hyvänä ja uskon, että kuntaliitoksia Suomessa tulee jatkossakin toteutumaan, ja hyvä, että ne tehdään kuntalaisten ja kuntapäätäjien johdolla.

14.13 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pakko kommentoida edustaja Timo Heinosen puhetta sillä tavalla, että käytännössä Jalasjärven kunnan ajoivat pakkoliitokseen edelliset Kataisen ja Stubbin hallitukset. Käytännössä annettiin vaihtoehto liittyä — se oli käytännössä pakkoliitos — joko Seinäjokeen tai sitten Kurikan kaupunkiin. Kunta oli hoitanut oman taloutensa hyvin, mutta tämän koulutuskuntayhtymä-ongelman takia mitään armoa valtio ei antanut. Ilmeisesti silloisen kokoomuslaisen kuntaministerin piti jotakin aikaansaannoksia ja joku pakkoliitos saada aikaan ja joku kuntaliitos Suomessa, kun keskustan aikana niitä ilmeisesti tuli enemmän, ja kokoomus ei saanut mitään aikaan, vaikka ärhentelyä oli kovasti. (Naurua)

14.14 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tästä on nyt turha lähteä sen enempää kinastelemaan. Edustaja Kurvinen tietää hyvin sen, minkä takia Jalasjärven kunta ajautui taloudellisiin ongelmiin, minkälaisia päätöksiä siellä oli tehty ja kenen johdolla, sitä on nyt turha tässä enää sen enempää läpikäydä.

Mutta, edustaja Kurvinen, mielestäni äsken te kuitenkin kannatitte sitä, että jatkossakin taloudellisista syistä näitä voidaan tehdä, ja se myös säilyy tässä lainsäädännössä jatkossa. Taloudelliset syyt, sellaiset, joissa palveluita ei pystytä täyttämään, ovat jatkossakin peruste sille, että jonkun täytyy päätöksiä tehdä, jos niitä ei sellaisessa tilanteessa kunnissa synny, kun rahat eivät riitä ja palveluita ei enää pystytä turvaamaan.

14.15 Kauko Juhantalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan edustaja Heinosen muistia virkistää sikäli, että viime vaalikaudella kunta- ja sote-asiat olivat kauniisti ristikkäin yhdessä toistensa kanssa ja Lavia liitettiin tahdonvastaisesti Poriin viime vaalikaudella. Nyt kylläkin yksi Lavian kyläyhteisö haluaa liittyä Kankaanpäähän. Toivon sille valtioneuvostossa hyvää menestystä.

14.15 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin myös Tarvasjoen kunta koki saman kohtalon. (Eero Heinäluoma: Tyly linja!) Minäkin

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

asun sellaisessa kunnassa, jossa ovat yhdeksän vuotta olleet päällä nämä säännöt, mitkä nyt puretaan. Onhan se niin, että fuusiossa, tehdään se yrityksissä tai kunnissa, ne edut eivät koskaan tule itsestään, ne joudutaan hakemaan. Eli jos meillä on tällainen säännös päällä, niin kunnat eivät ole pystyneet sopeutumaan riittävästi. Sen takia on hyvä, että tällainen säännös nyt todella puretaan, ja pitää hallitusta oikein erikseen kiittää tästä.

Puhemies Maria Lohela: Puhujalistaan.

14.16 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tässä on nyt käsittelyssä eräs niistä monista hallitusohjelman hyvistä asioista, joita on miellyttävä edistää. Järki on viimein voittanut neljän tuhat vuoden jälkeen, kuntia olisi pitänyt kuulla jo aiemmin. Voimassa oleva laki on pakottanut kuntia turhiin selvityksiin, joille ei alun perinkään voinut olla tuloksia, koska tiedettiin, ettei liittymishaluja ole. Jouduttiin silti selvittämään. Nyt pakko poistuu. Kunnat selvittävät, jos niiden kannattaa selvittää.

Viiden vuoden irtisanomissuojan poistuminen on hyvä asia. Tämä on koko ajan ollut nykyiselle työelämälle vieras ajatus. Missä yksityisissä yrityksissä toimittaisiin samoin?

Arvoisa puhemies! Toivotan vauhtia tämän lakimuutoksen käsittelyyn.

14.17 Peter Östman kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys on pääosin myönteinen ja myös KD:n tavoitteiden mukainen. Hienoa tässä on se, että kunnilla on nyt mahdollisuus päättää itse irtisanomissuojasta, ja he pystyvät tekemään sen harkinnan paikallisten olosuhteiden mukaan ja alueiden tarpeiden mukaan myöskin. Se on tässä tietysti harmillista, jos yhdistymisporkkanat eli yhdistymisavustukset viedään, ja huonoa on myös se, että kuntapäätäjien näkökulmasta tämä on hieman tempoilevaa, kun rakenneuudistuksia muutetaan vaalikausittain. Pidemmän linjan strategiaa, miten hyvinvointipalvelut turvataan jokaisessa Suomen kolkassa, tarvitaan. Haluan kysyä: Ovatko kuntien yhdistymiset enää hallituksen tavoitteena? Tavoitteleeko hallitus enää vahvaa kuntaa vai pelkästään vahvaa maakuntaa?

Kuulimme viime viikolla myöskin hallituksen kärkihankkeista ja niihin kuuluvista reformeista, sotesta, kuntien velvoitteiden karsimisesta ja tulevaisuuden kunnasta ja niin edelleen, ja hallitus on luvannut, että nämä uudistushankkeet viedään eteenpäin parlamentaarisen valmistelun kautta, ainakin soten ja tulevaisuuden kunnan kohdalla. Haluan kysyä ministeriltä, onko näin.

14.18 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Yhdenvertaisuudesta on puhuttu eduskunnassa edellisellä kaudella ja myös tällä kaudella hyvin useaan otteeseen. Pidän hyvänä tässä lakiesityksessä olevaa viiden vuoden irtisanomissuojan purkamista. Toivon kuitenkin, että se ei johda kunnissa vääränlaisiin toimintatapoihin vaan neuvotteluja käydään myös paikallistasolla ja sitä paikallista sopimista voidaan myös siellä harrastaa.

Tämä viiden vuoden irtisanomissuojan purkaminen yhdenvertaistaa sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön samalle viivalle, nimittäin edellisellä kaudella hyväksymämme kuntalakihan sisälsi jo siinä pykälän, jolla terveydenhuollon henkilöstölle ei myönnetty minkäänlaista irtisanomissuojaa. Eli kun meille on tulossa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, niin on odotettavissa, että henkilökuntakin joutuu ehkä liikkumaan ja siirtymään erilaisiin työkohteisiin. Siinä mielessä näen tämän hyvänä. Ja eikö ole myös näin, arvoisa

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

ministeri, että tämä yhdenvertaisuus tulee toteutumaan nyt, kun tämä viiden vuoden irtisanomissuojat tästä puretaan?

14.20 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Kuntarakennelain muuttaminen on todellakin tervetullut. Kunnat, kuten täällä kuultiin, ovat vastustaneet tätä alusta alkaen.

Yksistään pääkaupunkiseudulla tuli näille selvityksille satojentuhansien eurojen hintalappu — todella turhaan heitettyä rahaa.

Täällä hallitusohjelmassa mainitaan näin, että Sipilän hallitusohjelman mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus perustuu kuntaa suurempiin itsehallintoalueisiin. Nyt tulee uudet itsehallintoalueet, jotka eivät suinkaan noudata nykyisiä kuntarajoja, joten kysyisin: ollaanko tässä menossa nyt ojasta allikkoon — kun ministeri on paikalla — ja tuleeko näistä uusista itsehallintoalueista sitten sellaisia, joihin pakotetaan jollain muulla tavalla kunnat mukaan?

14.21 Markus Lohi kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä kuntarakennelakihan oli kaksikin kertaa edellisellä vaalikaudella täällä eduskunnassa käsittelyssä, ja siihen tehtiin muutoksia ja viimeksi sitä käsiteltiin viime huhtikuussa. Muistan tuolloin käyttäneeni puheenvuoron, jossa toin esille sen, että tämä on aika monelta muultakin osin kyllä, mitä silloin oli muuttamassa, semmoinen, että kaipaisi ajantasaistamista. Yksi, minkä nostin esille, on se, että kun oli nähtävissä se, että tämä sote-uudistus ei tule etenemään kuntavetoisesti niin, että se perustuisi vahvoihin kuntiin, niin kyllähän tältä kriteeriltä, joka tämän lain 4 c §:ssä on, että siellä viitataan siihen, että tarvitaan riittävän vahvat alueet, vähintään 20 000 asukkaan asukas pohja ja niin edelleen, on tietyllä tavalla pohja lähtenyt pois. Sen takia on erityisen hyvä, että hallitus on linjannut, että kuntien yhdistymiset jatkossa perustuvat ennen muuta vapaaehtoisuuteen.

Se, että nyt tulee tämä itsehallintoalue, tarkoittaa kyllä sitä, että tulevaisuudessa kuntien rooli tulee erittäin merkittävästi muuttumaan, ja se on aiheellinen kysymys, mikä on tulevaisuuden kunta. Se on hyvä, että sitä lähdetään laajasti nyt yli hallitus—oppositio-rajojen pohtimaan. Tämä tulee kyllä muuttumaan niin paljon, että varmasti moni kuntapäättäjäkään ei ole vielä oivaltanut, mitä tämä tulee tarkoittamaan.

Sitten haluan vielä sanoa muutaman sanan tästä viiden vuoden irtisanomissuojasta. On aivan ymmärrettävää, että se on aiheuttanut aika laajastikin yhteiskunnassa, sanotaanko, epäoikeudenmukaisuuden tunnetta. Meillä samaan aikaan on merkittävä rakennemuutos, jossa työpaikkoja on vähentynyt, on ollut paljon irtisanomisia, jotka ovat erittäin valitettavia, ja silloin luonnollisesti yksityisen sektorin työntekijät eivät ole voineet oikein kokea oikeudenmukaiseksi, että kuntapuolella on tällaisia irtisanomissuojia näinkin pitkiä.

14.23 Maria Tolppanen ps: Arvoisa rouva puhemies! Pakko on aina huono sana, niin kuin tässäkin salissa on viime viikkoina todettu useampaan kertaan, ja sen takia on erittäin hyvä asia, että tästä asiasta varsinainen pakko on nyt saatu sitten poistettua. Luotetaan siihen, että tietävät kuntapäättäjät osaavat arvioida sen, kannattaako mennä yhteen vai eikö kannata mennä yhteen.

Selvitysten vaatimisen poistaminen niin ikään on hyvä asia. Näitä selvityksiä on nyt tehty vuosikausia, paperia on kirjoitettu vaikka kuinka paljon, ja asiat eivät ole edenneet mihinkään. Hyvä, että tämä asia saadaan pikkuhiljaa pois päiväjärjestyksestä ja maailma menee eteenpäin.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

Viiden vuoden suoja-ajan poistaminen on niin ikään hyvä asia tässä näin. Tosin hieman se kuulosti, arvoisa ministeri, vesitetyltä. Siellä oli aika paljon mahdollisuuksia vielä jatkaa tätä viiden vuoden suoja-aikaa. Minun mielestäni olisi hyvä tiettenkin, että jokainen saisi pitää työpaikkansa, mutta näissä tilanteissa, missä me nyt olemme, valitettavasti näin ei ole, ja toivon, että kunnat yhdistyessään löytävät kaikille työntekijöilleen paikan, missä tehdä oikeasti työtä, ettei sieltä muodostu semmoisia suojatyöpaikkoja.

Myös nyt, kun tämä asia saadaan eteenpäin, toivon todella, että tällä hallituksella olisi voimavaroja, mahdollisuuksia, viisautta luotsata sote maaliin ja saada vietyä se loppuun, saada nämä kaksi asiaa yhteen jollakin tavalla siten, että niistä tulisi kunnille sellaisia asioita, jotka eivät tuo liian raskaita taakkoja sinne ja ennen kaikkea eivät tuo liian raskaita taakkoja kuntalaisille, vaan että päästäisiin pikkuhiljaa semmoiseen normaalitilanteeseen ja kunnat pääsisivät tekemään ja uudet alueet tekemään sitä omaa yhteistyötään asukkaidensa hyväksi.

14.25 Joona Räsänen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämän asian käsittelyn yhteydessä on varmaan hyvä kuitenkin tuoda ilmi se, että tulevaisuudessakin kuntakentän rakenne elää, ja hyvä niin. On varmaan kaikkien mielestä hyvä, että niitä raja-aitoja murennetaan, millä me myös saisimme kuntia helpommin liittymään toisiinsa, mikäli siihen aitoa tarvetta alueella nähdään ja vapaaehtoisesti tähän päädytään.

Täällä on puututtu monta kertaa viiden vuoden irtisanomissuojaan, ja on ehkä myös hyvä muistuttaa, että aikoinaanhan tämä viiden vuoden irtisanomissuoja eduskunnassa yksimielisesti hyväksyttiin ministeri Mannisen johdolla. Se on tässä keskustelussa hyvä tuoda ilmi. Toivoisin, että kun asiaa lähdetään täällä eduskunnassakin käsittelemään, niin siihen paneudutaan antaumuksella, kuunnellaan myös henkilöstön edustajia ja tunnustetaan se, että aina kun kuntaliitoksia tapahtuu, niin totta kai sen uuden kunnan selkäranka, niin kuin ne päättäjät, on myös se motivoitunut henkilöstö, jotta myös siitä kuntaliitoksesta saadaan parhaat tehot irti. Siinä mielessä ei varmaan ole tarkoituksenmukaista — ja onneksi kukaan ei ole täällä lähtenytkään siihen — että lähdettäisiin moittimaan henkilöstöä tai painamaan henkilöstöä edelleen alemmas, joten arvostetaan sitä työtä, mitä meillä kuntakentällä ammattilaiset tekevät, jotta myös kuntakenttä on tulevaisuudessakin hyvissä käsissä.

Itsekin ehkä tähän puheenvuoron loppuun kiirehtisin parlamentaarista valmistelua tulevaisuuden kunnasta, koska kyllä aika sumussa kunnat joutuvat nyt eteenpäin menemään. Me tiedämme, että sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on jossain vaiheessa tulossa. Se tarkoittaa aikamoisia asioita meidän kuntakentällemme. Kun samalla on hirveä paine uudistaa väliportaan hallintoa, siirtää useita eri tehtäviä kunnilta pois, niin kysymys kyllä herää, että mitä tulevaisuudessa kunta oikeasti tekee, mikä tämä meidän kuntaperustaisen järjestelmämme tulevaisuus on. Tässä varmasti kannattaisi yhteistyössä, ihan yli puoluepoliittisten rajojen, tätä pohdintaa käydä. Toivoisin, että nyt ministeri olisi aloitteellinen ja ottaisi laajasti niin koko kuntakentän kuin myös poliittisen kentän valmistelevaan tulevaisuuden kuntaa.

14.27 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lämmin kiitos kuntaministerille tästä lakiesityksestä ja lämmin kiitos myös oppositiolle rakentavasta suhtautumisesta. Aivan kuten edellisessä puheenvuorossa kerrottiin, henkilöstö on kunnan voimavara, mutta tosiasiassa monet kuntaliitokset estyivät sen vuoksi, että tuottavuutta ei pystytty lisäämään sen takia, että oli viiden vuoden irtisanomissuoja koko kunnan henki-

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

löstöllä. Se tarkoitti absurdeja tilanteita, muun muassa niin, että johtoportaan henkilöt jatkoivat erilaisissa kehittämisen edistämistehtävissä niissä kunnissa, joissa liitoksia tehtiin. Monesti, jos kuntaliitoksia on tehty peräkkäin, tämä irtisanomissuoja on jatkunut kohtuuttoman kauan. On hyvä, että se paikallisesti jatkossa sovitaan, mutta yhdessä työntekijäjärjestöjen kanssa.

Puhemies Maria Lohela: Puhujalistaan.

14.28 Eero Lehti kok: Arvoisa rouva puhemies! Noin kymmenen vuotta sitten, kun nämä kuntaliitokset otettiin agendalle — silloisessa hallitusohjelmassa ei edes asiaa mainittu — suoritettiin laaja selvitys kaikista silloin yli 2 000 asukasta käsittävistä kunnista 10 vuoden jaksolta, joka vielä jaettiin kolmeen eri pituiseen jaksoon. Tavoitteena oli selvittää yksikköhintojen eroja erilaisissa kunnissa, eri kokoisissa kunnissa mutta myös poliittisesti eri lailla värittyneissä kunnissa.

Teollisuudesta tutun vähenevien kustannusten lain — joka on yleinen, varmaan kaikkien tuntema: seuraava yksikkökappale on aina halvempi — oletetaan sopivan myös palvelutuotantoon. Tämän aikainen professori Loikkasen ja professori Susiluodon selvitys on edelleenkin mielestäni varsin käyttökelpoinen, ja uudempaakaan aineistoa ei ole tullut silmiini. Se löytyy muun muassa Kunnallisanon kehittämissäätiön sivuilta DEA-tutkimusnimellä. Siellä todella on laskettu näitä yksikköhintoja, ja sen perusteella näyttää siltä, että jos ei muita häiritseviä tekijöitä ole, niin silloin kun kunnan väkiluku on 30 000:n ja 60 000:n välillä, niin yksikköhinnat ovat pääsääntöisesti alhaisimmillaan. Varmaan tämän vähenevien kustannusten lain mukaan Helsingin pitäisi 600 000 asukkaan kaupunkina olla yksikköhinnoiltaan ylivoimainen. Oma kuntani sijaitsee noin 35 kilometriä Helsingistä pohjoiseen, ja meidän ero on noin runsaat 20 prosenttia yksikköhinnoilla laskettuna.

Todella näyttää siltä, ettei myöskään poliittinen väri vaikuta siihen, miten kustannukset kehittyvät, mutta Suomen erityisolosuhteet kyllä vaikuttavat siihen, että Lapissa pitkät matkat ja pieni volyymi kuntapalveluissa ovat ilmeisenä syynä siihen, että kunnalle on kallista tuottaa niitä 600:aa palvelua, jotka sen järjestämisvastuulla ovat.

Se, että edellisessä kuntauudistuksessa sovittiin viiden vuoden karenssista, häiritsi kyllä työmarkkinoita enemmän kuin uskottiin alun perin. Silloin varmaan ajateltiin, kun lakia sorvattiin, että suurten ikäluokkien eläköityminen automaattisesti avaa tämän pättitilanteen. Näin ei käynyt. Nyt jos kuntia yhdistetään, uskon ensisijaisesti siihen, että paikalliset henkilöt, jotka ovat vastuussa kunnan luottamustehtävissä tai virkavalmistelussa, tuntevat olosuhteet niin hyvin, että tällaista kaiken kattavaa lakia ei pitäisi tehdä. Sen sijaan kunnan pitäisi saada valtion tukea esimerkiksi elinkeinoasioissa tai hallinnon kehittämisessä tai vastaavissa.

Ei tässä myöskään syytön ole Kuntaliitto, joka on jättänyt aika lailla voimavaroja vain valtion ja kuntien väliseen edunvalvontaan vaatimalla enemmän rahoitusta kunnille valtiolta tai jotain muuta, kun kehittämisessäkin olisi ollut paljon mahdollisuuksia.

Sanon tämän sen johdosta, että kun tästä aineistosta, noin 300 kunnasta, hakee verrokikuntia, niin 10—20 prosentin kustannuserot eivät ole mitenkään poikkeavia. Kun kunta-puolella kuitenkin kaikki prosessit ovat julkisia — niissä ei ole mitään liikesuojaa, kaikki ovat nähtävissä, ja monet myös hyvistä menestystarinoistaan muille kertovat — olisi syytä, että kunta-puolella, jonka edustajia täällä on runsaasti, oltaisiin enemmän kiinnostuneita niistä hyvistä suorituksista, mitä muualla on aikaansaatu.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

Viime viikonvaihteessa minulla oli tilaisuus olla vierailulla eräässä Suomen harvimmista asutuista kunnista, Savukoskella, ja kunnanjohtaja, joka siellä toivotti minut läksiäismatkalle, lähetti terveisiä, että "Eero, olisit erinomainen kansanedustaja, jos hoitaisit kolme uutta työpaikkaa Savukoskelle". Keravalla kolmesta nyt ei oikein olla vielä innostuneita, ehkä 30:stä, mutta elinkeinoelämän vauhdittaminen johtaa työttömyyden kannalta parempaan tilanteeseen ja myös kunnan elinomaisuuteen palkkatulojen ja yhteisöverojen kautta. Valtion tulisi tätä kautta tukea kuntaa ja jättää varsinainen päätös kunnan liittymisestä, oli se sitten osakuntaliitos tai suoraan yhdistyminen, paikallisten vastuulle.

Lopuksi ehkä tähän Sipoon asiaan, jonka tunnen hyvin. Sääliksi käy Sipoota, joka kehitti omaa aluettaan ja joutui sen luovuttamaan oikeastaan aika katalan tempun seurauksena. Nyt myöhemmin on käynyt ilmi, että sillä alueella, jolle piti kaavoittaa, Natura- ynnä muut rajoitteet estävät sen käytön aika pitkälti. — Kiitoksia.

14.34 Mikko Kärnä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluaisin kiittää edustaja Lehteä erinomaisesta puheenvuorosta ja siitä, että tunnustettiin, että meidän kuntakenttämme on hyvin erilainen ja diverssi. Suomi koostuu erilaisista alueista, erilaisista kunnista, ja kaiken päätöksenteon tulee kunnioittaa sitä monipuolisuutta ja ottaa huomioon ne alueelliset erityispiirteet, joita tässä maassa on.

Eräs entinen ministeri totesi viime vaalikaudella, että kuntarajat eivät kuulu kunnallisen itsehallinnon piiriin. Olen äärettömän ilahtunut siitä, että hallitus on nyt ottanut kannakseen sen, että kyllä itse asiassa kuntarajat kuuluvat kunnallisen itsehallinnon piiriin. (Eduskunnasta: Hyvin sanottu!)

Puhemies Maria Lohela: Puhujalistaan.

14.34 Heli Järvinen vihr: Arvoisa rouva puhemies! Jo hallitusneuvotteluissa neljä vuotta sitten keskusteltiin vakavasti viiden vuoden irtisanomissuojan lakkauttamisesta. Silloin kuitenkin päädyttiin siihen tulokseen, että siitä pidetään kiinni, ja syykin oli hyvin yksinkertainen. Syy oli se, että viiden vuoden irtisanomissuojan avulla saimme kunnanjohtajat ja kunnanjohtajien innokkaaksi kuntaliitoksille. Tietenkin nyt, kun muutoksia tehdään, on aina uhka, muuttuuko nyt sitten kunnanjohto haluttomammaksi tehdä näitä muutoksia.

Kun ajatellaan kunnan työväkeä, en ole kovinkaan huolissani suorittavan portaan asemasta, koska hoitavia, opettavia, korjaavia käsiä kunnissa tarvitaan, ja etenkin kun muistetaan, kuinka paljon väkeä kunnista on jäämässä eläkkeelle tulevana vuosina, niin tarve on aivan ilmeinen. Mutta sen sijaan kuntaliitokset tähän asti ovat aiheuttaneet ainakin meillä Itä-Suomessa monessa kuntaliitoskunnassa sen, että tunkua on ollut erilaisista hallintostrategiakehitysjohtajista, kun kaikille entisille kunnanjohtajille on etsitty viiden vuoden irtisanomissuojan suojaamia työpaikkoja. Hyvä, jos näistä päästään eroon.

Toivoisin tässä keskustelussa jatkossa vastauksia siihen, että kun nyt lakia muutetaan niin, että irtisanomissuoja ei ole enää lain suojaama, riittääkö se takaamaan, että tästä irtisanomissuojasta päästään eroon. Ja toisaalta, jos siitä päästään eroon ja kun samaan aikaan kunta-avustuksia, yhdistymisavustuksia lakkautetaan, mitkä ovat ne keinot, joilla kuntia jatkossa kannustetaan ja houkutellaan tekemään kuntaliitoksia?

14.36 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Edustaja Kurvinen totesi tuossa alussa, että nyt kuntarakenne ja sote-uudistus erotetaan toisistaan. Näin varmaan on, mutta tosi-

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

asiassa meillä on kuitenkin käsissä Suomen historian suurin kuntauudistus. Sote- ja aluehallinnon uudistus muuttaa kuntia todella paljon. Minä näen, että tämä aluehallinto sinänsä on hyvä, mutta ei voi sanoa, etteikö tässä olisi kyseessä tosiasiallinen kuntauudistus. Meillä todellakin täytyy nyt miettiä uusiksi, mikä se on se tulevaisuuden kunta, mitä se tekee ja mitä se ei tee.

Itse kuitenkin näen, että vaikka paljon tehtäviä todennäköisesti siirtyy aluehallinnolle, myös soten lisäksi, niin erityisesti kaupunkiseuduilla kuntaliitosten tarve ei poistu, sillä yhdyskuntarakenne on siellä hyvin yhteenkasvanut ja erityisesti maankäytön ja liikenteen suunnittelun ja ohjaamisen näkökulmasta yhtenäinen kunta olisi tarkoituksenmukainen. Niinpä kysyisin oikeastaan samaa kysymystä arvoisalta ministeriltä kuin edellinen puhuja: onko riittäviä kannusteita edelleen tehdä kuntaliitoksia niissä tilanteissa, kun se yhteiskunnan kokonaisedun näkökulmasta olisi tarpeellista?

14.38 Antti Kurvinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jaan edustaja Sarkkisen huolen siitä, että kyllä meidän pitää jatkossakin kuulla tässä sote-uudistuksessa ja aluehallinnon uudistuksessa alueita. Pitää tulla viestiä esimerkiksi siitä, mihinkä uuteen itsehallintoalueeseen yksittäinen kunta kuuluu. Kyllä tässä pitää sellainen asento ottaa kaikissa hallinnon uudistuksissa, että alhaalta ylöspäin, ei Helsingistä sanelua. Paras-hankkeen oppi oli se, että kun kunnat saavat itse miettiä, niin liitoksia ja uudistuksia tulee. Mutta jos aletaan sanella ministeriöstä, aletaan sanella hallituksesta, tiedetään täällä paremmin kuin alueilla, niin silloin tulee konkelo, mitään ei enää tapahdu.

Puhemies Maria Lohela: Puhujalistaan.

14.38 Sari Essayah kd: Arvoisa rouva puhemies! Aivan kuten täällä edustaja Östman totesi, tämä kuntarakennelain muuttaminen kyllä pääasiallisesti noudattelee niitä tavoitteita, mitä kristillisdemokraateilla on ollut ennen vaaleja, ja me olemme tyytyväisiä siitä, että tämä velvollisuus selvittää näitä yhdistymisiä poistuu eli vapaaehtoisuutta korostetaan, ja toisaalta myöskin tästä, että tämä irtisanomissuoja tulee paikalliseen harkintaan. Tässähan erityisen ongelmallista on ollut se, että kun irtisanomissuoja on ketjuuntunut meillä esimerkiksi tuolla kunnissa tietyillä alueilla, joilla kuntaliitos on seurannut toinen toistansa, niin on tapahtunut juuri sitä, että tämä ketjuuntuminen on ollut kaikkien niitten säästöta-voitteitten vastaista, mitä näille kuntaliitoksille on asetettu.

Mutta niin kuin täällä useissa puheenvuoroissa on sanottu, kyllähän tämä oikeastaan on vasta avaus sille kaikkien kuntauudistusten äidille elikkä sotelle, mikä on tulossa. Meillä on käyty liian vähän sitä ideologista keskustelua siitä, mikä on tulevaisuuden kunta Suomessa. Meillä tällä hetkellä kunnalla on hyvin vahva itsehallinnollinen asema mutta myöskin sitten järjestämisvastuu on siihen liittyen laaja. Nyt jos ajatellaan, että puolet henkilöstöstä monissa kunnissa ja yli puolet budjetista siirtyykin näille itsehallinnollisille alueille, niin voi kysyä, mikä on sitten se tulevaisuuden kunta. Toivottavasti se ei ole sellainen ranskalainen puisto-osastokunta, jossa päätetään lähinnä sitten näistä viheralueista.

Olisin halunnut kysyä tässä yhteydessä ministeriltä, mitä tapahtuu. Meillä talousvaliokunnassa oli käsiteltävänä tämä Keva eli tämä eläkkeitten rahoituksen järjestäminen tällä hetkellä, mutta mitä sitten tulevaisuudessa tapahtuu henkilöstön eläketurvalle, kun henkilöstöstä suuri osa siirtyy tuonne sote-alueille? Tuleeko tämä eläketurva tapahtumaan tule-

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

vaisuudessa Kevassa, vai siirrytäänkö, (Puhemies koputtaa) niin kuin huhuja on ollut, kenties yksityisiin eläkevakuutusyhtiöihin? Haluaisin tästä kuulla ministerin näkemyksiä.

14.41 Kauko Juhantalo kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kiitän edustaja Lehteä ja edustaja Antti Kurvista vankan kokemuksen perusteella lausutuista sanoista. Edustajat Lehti ja myös Kurvinen kiinnittivät huomiota juuri siihen, että pakko-sana, johon edustaja Tolppanenkin hyvin viittasi, aiheuttaa suomalaisissa väristyksiä selkärangassa ja sitä pitäisi nyt, kun asenteet tässä muuttuvat, kunnioittaa valtavasti tuolla aluehallinnossa ja kuntahallinnossa. Juuri ihmisten mieli on sellainen, että kun pakko-sana alkaa häämöttää, tehdään myös hätäpäissään tai kokonaisuuden kannalta epätaloudellisia ratkaisuja, jotka sitten ovat molempien riesana vastaisuudessa. Siitä pitäisi päästä eroon ja kunnioittaa sitä tahtoa mahdollisimman pitkälle, mitä kuntalaiset edustavat.

Kuten vastauspuheenvuorossa aikaisemmin mainitsin, hyvänä esimerkkinä on nyt, että kun Lavia liitettiin pakolla vastoin tahtoaan Poriin, siellä yksi kyläyhteisö, jossa asuu 147 henkilöä, haluaa osaliitosta Kankaanpäähän, jossa kaupunginhallitus ja -valtuusto ovat yksimielisesti sitä tukeneet. Kyläyhteisö, joka on aivan lähellä Kankaanpäää mutta hyvinkin etäällä Porista, palveluiltaan sopisi juuri siihen, missä ovat tottuneet käymään. Sellaista tahtoa pitäisi kunnioittaa, jos Maanmittauslaitos lausunnossaan on lausunut, että heillä ei ole mitään negatiivista nähtävissä, vaan antavat myönteisen kannan tuohon päätökseen. Toivon, että asia, joka tulee lähiaikoina valtioneuvostoon, voisi tämän uuden asenneilmas-ton mukaisesti tulla päätettäväksi kansalaisten tahdon mukaisesti.

14.43 Ilkka Kantola sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Räsänen käytti hyvän puheenvuoron tämän viiden vuoden irtisanomissuojan historiasta, sehän tulee sieltä ministeri Mannisen ajoilta, jolloin Paras-hanketta lähdettiin ajamaan. Tämä lupaus viiden vuoden irtisanomissuojasta kunnan henkilöstölle kuntien liittyessä oli eräs porkkana siinä isossa kuviossa, jossa sitten saatiin aikaan kuntien liitoksia ja kuntarakenne lähti hyvään suuntaan kehittymään. Nyt näyttää siltä, että aika on ajanut tämän viiden vuoden irtisanomissuojan ohi ja tarvitaan muita porkkanoita. Se on tehnyt tehtävänsä, kuntaliitoksia on syntynyt, ja kuntarakenne on kehittynyt hyvään suuntaan.

Arvoisa puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on kuitenkin yksi kohta, jota pitää vähän pohtia valiokuntakäsittelyssä. Se liittyy niiden kuntien henkilöstön asemaan, joissa vuoden 2016 aikana nyt sitten toteutetaan jo tehdyllä päätöksellä kuntaliitos. Kun ne kuntaliitokset neuvoteltiin näiden kuntien kesken, silloin voimassa olevassa lainsäädännössä oli tämä viiden vuoden irtisanomissuoja olemassa. Nyt tämä uusi laki tarkoittaa sitä, että vuonna 2016 kuntaliitosten toteutuessa viiden vuoden irtisanomissuojaa ei enää ole olemassa. Näiltä kaikilta kunnilta on pyydetty lausunto, ja ne ovat sillä kannalla, että tätä irtisanomissuojaa ei tarvita. Siltä osin asia näyttää aika selvältä, mutta sillä henkilöstöllä, joka on ollut näissä kunnissa prosessissa mukana, yt-neuvotteluissa, on tietysti omat ajatuksensa ja varmasti omia pettymyksiä. Tätä täytyy tarkastella valiokunnassa vähän tarkemmin, millä tavalla tämä henkilöstön asema näissä liitoksissa toteutuu riittävän hyvin.

14.44 Touko Aalto vihr: Arvoisa rouva puhemies! Viime kaudella kuntauudistusta pyrittiin viemään eteenpäin rajat edellä ja sote-uudistus toimi ikään kuin kenkälusikan asemassa, jotta pienet kunnat saadaan kytkettyä toisiinsa. Nyt kuntauudistusta toteutetaan aivan oikein palvelut edellä, ja sote-itsehallintouudistus vaikuttaa varmasti myös kuntarajoihin.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

Kysymys tulevaisuuden kunnasta on hyvä ja tarpeellinen, mutta kaikkein tärkein kysymys on: mikä on valtion, itsehallintoalueen ja kuntien välinen työnjako? Sote-uudistus ei ole enää vain pelkkä sote-uudistus vaan ennen kaikkea valtion- ja aluehallinnon uudistus, joka piirtää soten ohella myös maankäytön, toisen asteen koulutuksen, liikenteen ja työelämyspalveluiden järjestämisen tulevaisuuden uusiksi.

On hienoa, että nyt on sote-uudistusta, kuntauudistusta — yksi ja sama käytännössä — viety eteenpäin asiantuntijatiedon pohjalta, joka muun muassa Tuomas Pöystin raportissa näkyi hyvin selvästi. Valitettavaa on se, että parlamentaarista valmistelusta ei ole nyt tietoa. Kolmen aikaan tänään on ensimmäistä kertaa seurantaryhmä, mutta onko kysymys siitä, että hallitus on siinä auton kuskin paikalla ja oppositio on takapenkillä ja saa seurata? Viimeksi ministeri Rehula totesi, että tänään kolmen aikaan on näytön paikka: joko oppositio sitoutuu siihen, mitä sanotaan, tai voi poistua ovesta. Toivon, että uudistusta lähdetään viemään myös valmistelun osalta parlamentaarisesti, jotta oppositio voi antaa kaiken tukensa hallituksen hyvälle työlle tässä asiassa.

14.46 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä oleva kuntarakenelain muutosesitys on mielestäni hyvä ja perusteltu. Ensinnäkin tämä selvityspakon poistuminen on erittäin hyvä, koska kunnat itsessään tietävät omissa suunnitelmissaan ja viisaat valtuutetut osaavat päättää hyvän virkamiesvalmistelun jälkeen, onko kuntaliitostarvetta vai eikö ole. Sellainen pakollisten selvitysten tekeminen, jota viime vaalikauden aikana sai kunnissa tehdä... Niin moni virkamies ja niin moni luottamusmies otti niihin kantaa — valtava kaaos: oli vain selvitystä selvityksen perään, ja kaikki meni ihan hukkaan. Onneksi se aika on nyt ohi ja tässä on palattu järkeville linjoille. Eliikkä on aivan oikein, että selvityspakko poistuu.

Toisena asiana: Kun kunnat haluavat liittyä yhteen — naapurukset ja sen vapaaehtoisuuden pohjalta — se luo myös sitä uutta potentiaalia siihen yhteiseen päätöksentekoon. Kuntalain ideahan on, että nimenomaan päätösvalta on yhdessä kuntalaisilla ja kuntalaiset tuntevat itsensä tarpeellisiksi siinä prosessissa, kun tehdään omaa aluetta koskevia päätöksiä. Jos pakolla lähdetään viemään, tässä maassa tunnetusti sillä on kovin huono kaiku.

Toisena asiana, arvoisa puhemies, tästä irtisanomissuojasta: Se on totta, että se viiden vuoden irtisanomissuoja-asia kun menee nyt tämän lain myötä historiaan, se on erittäin hyvä asia. Kunnat osaavat tämänkin asian kyllä itse päättää, ja pitää muistaa, että kunnista on eläköitymässä valtava määrä ihmisiä ihan normaaliin hyvään tahtiin ja sehän tarkoittaa sitä, että tämä pykälä, joka aikoinaan viiden vuoden suojapykälä oli, on käynyt tarpeettomaksi. Ja minä olen ihan varma siitä, että kunta pitää tänä päivänä kiinni joka ainoasta osaavasta työntekijästä, koska siellä on se ammattitaito ja tilalle uusien osaajien, uusien ihmisten — esimerkiksi terveydenhuoltopuolella — työhön saaminen on kovin vaikeaa. Uskon, että tämäkin asia ratkeaa itsestään tähän, ei tarvitse tämän kummempaa kuin että todetaan vain, että tätä viisivuotissuojaa ei ole, ja kunnat osaavat senkin asian ratkaista.

14.48 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Tässä edellisessä puheenvuorossa, niin kuin monessa muussakin puheenvuorossa, on tämä niin sanottu selvityspakko ollut paljon esillä, ja se sai paljon kritiikkiä viime hallituskaudella. Mutta olen aina ihmetellyt, että mikä paha selvityksessä on, pelätäänkö selvityksen tulosta, jos ei haluta tehdä selvityksiä. Siis minä ymmärtäisin paremmin, jos vastustettaisiin pakkoliitok-

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

sia, mutta se, että vastustetaan selvityksiä, on merkki siitä, että kuntapäätäjät ilmeisesti pelkäävät sitä, että se selvitys tuottaisi erilaisen vastauksen kuin he itse toivoisivat.

14.49 Kimmo Kivelä ps: Arvoisa rouva puhemies! Kysymyksessähän on hyvin odotettu ja toivottu uudistus nimenomaan, mitä tulee kysymykseen irtisanomissuojasta. Luonnollisesti vastuullinen työnantajakunta ja kehittyvä, edistyvä kunta pyrkii hyvään henkilöstöpolitiikkaan myös vastaisuudessa eikä siihen, että kuntatyöntekijöitä siirretään lahtipenkkiin ja giljotiiniin toimii.

Eräällä tavalla tämä lakiesitys peilaa sitä, että nyt on kuljettu yksi tie loppuun. Tulen itse Kuopiosta, jota käytetään valtakunnallisena esimerkkinä siitä, miten on kertaantunut useiden kuntaliitosten kautta tämä viiden vuoden irtisanomissuoja ja nimenomaan sellaisista tehtävistä, joissa on tarpeettomia päällekkäisyyksiä, ei ole voitu henkilöitä siirtää toisiin tehtäviin tai jopa irtisanoa.

Sinänsä meillä Suomessa on hieno, pitkä kunnallisen itsehallinnon perinne, se on osa kansalaisdemokratiaamme, ja sillä on perustuslain suojat. Kaiken kaikkiaan kunnallinen kuntarakenne on voimakkaassa murroksessa, kuntakenttä on murroksessa. Uskon, että tulevaisuuden kunta ymmärretään entistä syvemmin ihmisten yhteisönä, jota se alun pitäen merkitseekin. Sana "Gemeinde", mikä on johdettu saksasta, kuvaa nimenomaan yhteisöä, ja nähdään ja ymmärretään entistä syvemmin kunta terveenä ja elimellisenä osana kansalaisyhteiskuntaa.

14.51 Kauko Juhantalo kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Haluan vielä täydentää tuota edellistä puheenvuoroa sikäli, että hallitus on oikealla tiellä, kun se ei välittömästi lopeta näitä porkkanamahdollisuuksia, vaan se on sellainen psykologinen seikka myös, joka pakkoa vastapäätä helposti tekeekin myönteisen päätöksen, kun siinä on pieni porkkana mukana. Se on vielä vuoteen 17 voimassa, niin että se voisi kiihdyttää niitä vielä tekemään, jotka ovat empineet ja empineet, että pakolla ei kyllä mennä. Mutta kun pieni porkkana on mukana, niin siinä saadaan itse päättää.

Puhemies Maria Lohela: Puhujalistaan.

14.52 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Vuoden 2015 alussa voimaan tulleen valtionosuusjärjestelmän yksi harvoista kriteereistä, joka pysyy entisellään uudessakin järjestelmässä, on syrjäisyys. Tämä pahimmillaan voi ajaa kunnan kriisikunnaksi. Kuntien syrjäisyysluku muodostuu jatkossakin kahdesta väestöpohjaindeksin summasta. Toisessa mitataan kyseessä olevan kunnan väestöllisestä keskipisteestä 25 kilometrin etäisyydellä oleva väestömäärä, toisessa 50 kilometrin etäisyydellä. Epätasa-arvoa aiheuttaa etäisyyden mittaaminen niin sanottua linnuntietä, eli laskennassa ei huomioida muun muassa vesistöjen kiertämisestä aiheutuvaa lisämatkaa. Niinpä vesistöjen pilkkoma kunta voi saada valtionosuuksia suhteessa paljon enemmän kuin kunta, missä etäisyys suurempiin väestökeskitymiin on maanteitse käytännössä sama.

Rääkkylän kunta saaristoisimpana ja vesistöjen pilkkomana on selvä väliinputoaja tässä syrjäisyyttä mittaavassa laskennassa. Rääkkylän kunnan saama valtionosuus vuodelta 2015 syrjäisyyden perusteella on 75 euroa asukasta kohti. Vastaavasti kaikkien Pohjois-Karjalan syrjäisyyskertoimen kuntien keskiarvo on peräti yli kaksinkertainen eli 157 euroa.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

On selvää, että saaristolaisuus ja vesistöisyys aiheuttavat lisäkustannuksia. Saaret ja vesistöjen saartamat alueet ovat yleensä syrjässä taajamista ja keskittymistä sekä palveluista. Keskusten tasoisten palveluiden järjestäminen ja saavuttaminen on syrjäseudulla hankalaa ja kallista. Kuntien on kuitenkin järjestettävä jokaiselle asukkaalleen palvelut yhdenvertaisen saatavuuden mukaisesti. Toivoisinkin, että syrjäisyysperusteita tarkasteltaisiin vielä uudelleen jokaisen kunnan kohdalta.

Puhemies Maria Lohela: Sitten ministeri Vehviläinen, 2 minuuttia.

14.54 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen: Arvoisa puhemies! Kiitos tästä rakentavasta ja hyvästä keskustelusta ja evästyksistä, mitä on tullut aika laajasti kyllä muihinkin aiheisiin kuin pelkästään tähän kuntarakennelain muutokseen.

Täällä on käytetty monia oikein hyviä puheenvuoroja, ja minusta muun muassa edustaja Räsänen sanoi aivan oikein tästä, että tulevaisuudessakin kuntakentän rakenne elää. Ja näin se muuten on, että olipa kysymys pakosta tai vapaaehtoisuudesta, niin kyllä toki kunnat pohtivat omassa keskuudessaan. Ja vaikka itse viime vaalikaudella olin arvioimassa opposition penkiltä hallituksen toimia, niin ajattelen kyllä sillä tavalla, että tietysti sillä, että käydään kunnissa keskustelua näistä kuntaliitoksista ja yhteistyöstä muiden kuntien kanssa, on tietynlainen aina eteenpäinvievä voimakin. En pidä hyvänä sitä, että kunta supistuu vain itseensä päin eikä halua käydä semmoista yhteistyökeskustelua yli kuntarajojen. Ehkä sellaisen hyvän näkökulman voisi ottaa.

Sitten yksi teema on täälläkin ollut taas ylitse muiden eli tulevaisuuden kunta. Minä totean sen, että se tehdään myös parlamentaarisesti. Minulla oli viime perjantaina viimeksi koolla virkamiesporukka, ja pohdittiin, miten me voisimme sen tehdä hyvällä tavalla. On tosi tärkeätä, että meillä on yli puoluerajojen yhteistä pohdintatyötä siihen, mikä se tulevaisuuden kunta on: onko se elinvoimakunta, vai mikä se on. Meillä on seuraavat kuntavaalit huhtikuussa 2017, joten on tärkeätä, että me sitä ennen olemme tehneet tämmöistä myös yhteistä näkemystä. Tässä tulen etenemään niin, että lähiviikkoina ja tänä syksynä varmastikin se parlamentaarinen työryhmä voidaan kaiken kaikkiaan asettaa.

Täällä sivuttiin myös tätä sote- ja aluehallintouudistusta — en mene siihen, meille tulee toisia tilanteita puhua siitä. Mutta vetoan kyllä siihen, että me saisimme siitä myös yhteisen näkemyksen aikaiseksi, se helpottaisi asioitten, isojen hallinnollisten uudistusten eteenpäinvientiä kansalaisten parhaaksi.

Kiitos keskustelusta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

3. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2016 tuloveroasteikkolaiksi sekä laeiksi eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 31/2015 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan. Asia pantiin pöydälle 6.10.2015 pidetyssä täysistunnossa. Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 4.—8. asiasta.

Keskustelun aloittaa ministeri Stubb. Olkaa hyvä.

Keskustelu

14.56 Valtiovarainministeri Alexander Stubb: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä tänään on tulevan vuoden talousarvioon liittyviä verolakeja, ja lienee paikallaan sanoa muutama sana hallituksen veropoliittisesta linjasta ylipäätään. Sen tärkeimpiä kulmakiviä ovat hallitusohjelman kirjaukset siitä, että kenenkään työn verotus ei tällä hallituskaudella kiristy ja maailman korkeimpiin kuuluva kokonaisveroasteemme ei nouse. Lisäksi pyrin valtiovarainministerinä pitämään huolta siitä, että hallituksen harjoittama talous- ja veropolitiikka on johdonmukaista ja ennustettavaa sekä perustuu mahdollisimman pitkälle tutkittuun tietoon. Kaikilla näillä linjauksilla on sama tärkeä päämäärä eli kannustaa suomalaisia työhön ja taloudelliseen toimeliaisuuteen, jotta hyvinvointimme rahoitus pohja voitaisiin turvata myös tuleville sukupolville.

Haasteenamme on saada talouskasvu käynnistymään ja työllisyys kasvuun samalla, kun pyrimme julkisen talouden tasapainoon ja velkaantumisen taittamiseen. Yhtälö on vaikea. Julkisen talouden tasapaino vaatii myös verotuksessa kiristäviä toimenpiteitä, jotka huonosti valittuina heikentävät talouskasvua ja työllisyyttä. Siksi veropolitiikan valintoja on mietittävä hyvin huolellisesti siten, että yrittäjyyden ja työnteon ja sitä kautta orastavan kasvun edellytyksiä ei verotuksen valinnoilla heikennetä.

Meille suomalaisille tärkeät palvelut, eli päiväkodit, terveyskeskukset, vanhainkodit, peruskoulut sekä hyvinvointiyhteiskunnan tulonsiirrot, rahoitetaan työllä. Mitä enemmän Suomeen syntyy yrityksiä, jotka työllistävät ja maksavat veroja, sitä paremmin Suomi voi. Siksi tämä hallitus haluaa panostaa työhön ja yrittäjyyteen. Kaikki päätöksemme tähtäävät siihen, että Suomeen syntyisi hallituskauden aikana 110 000 uutta työpaikkaa. Myös hallituksen veropolitiikassa näkyy työtä arvostava ja työnteon kannustava linja. Otan tästä kolme esimerkkiä.

Ensimmäinen. Heti ensi vuoden alusta kevennämme pieni- ja keskituloisten suomalaisten työn verotusta 450 miljoonalla eurolla työtulovähennystä korottamalla. Tarkoitus on erityisesti vähentää työn vastaanottamiseen liittyviä kannustinloukkuja sekä tehdä pieni-palkkaisenkin työn tekemisestä nykyistä kannattavampaa. Työvoiman aktiivisuuden lisääntyminen kasvattaa myös kotimaista kulutusta ja lisää sitäkin kautta vauhtia talouteen.

Toinen esimerkki. Hallitus tekee myös ansiotason indeksitarkastuksen työn verotukseen kaikilla tulotasoilla. (Eero Heinäluoma: Se on huomattu!) Tämä tarkoittaa sitä, että vaikka ansiotaso nousee, kenenkään työn verotus ei kiristy. Vuonna 2016 veroperusteisiin

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

tehdään ansiotasoindeksiä vastaava 1,2 prosentin tarkistus, jonka arvioidaan keventävän työn verotusta noin 170 miljoonaa euroa.

Kolmas esimerkki. Työn verotus kiristyy hallituksen toimin vain kaikkein suurimpien ansiotulojen osalta, kun solidaarisuusveron alarajaa lasketaan koskemaan myös toiseksi ylintä tuloluokkaa, noin 72 000 euron vuosituloja. Solidaarisuusveron laajeneminen koskee vuosia 2016 ja 2017 ja on siis määräaikainen. Myös pääomatulojen korkeinta veroprosenttia korotetaan 33:sta 34 prosenttiin. Kyseessä olevat toimenpiteet varmistavat, että jokainen meistä osallistuu talouden kuntoon saattamiseen. Leikkaukset ja kiristykset koskevat jokaista suomalaista.

Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan työn verotuksen osalta hallituksen verolinja on ensi vuonna lähes 600 miljoonaa euroa keventävä. Tämä on arvovalintamme. Haluamme tehdä työnteosta ja työllistämisestä nykyistä kannattavampaa. Tuloveroasteikkolakiin sisältyy työn verotuksen muutosten lisäksi myös muita yksityiskohtia, kuten asuntolainan korkovähennysoikeuden rajaaminen sekä luovutustappion muuttaminen vähennyskelpoiseksi kaikista pääomatuloista.

Lisäksi laki sisältää muutoksen lahjoitusvähennyksestä korkeakouluille. Ensi vuoden alusta jokainen suomalainen voi lahjoittaa vaikkapa omalle opinahjolle vähintään 850 euroa tai enintään 500 000 euroa siten, että lahjoituksen voi vähentää ansiotuloverotuksestaan. Kannustan kaikkia kynnelle kykeneviä suomalaisia tarttumaan tähän mahdollisuuteen. Kyseessä on yksi parhaista tavoista sijoittaa tulevaisuuteen.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus jatkaa verotuksen painopisteen siirtämistä pois työn ja yrittäjyyden veroista kohti kulutus- ja haittaveroja. Tänään käsillä olevat verolait energia-verotuksen, auto- ja ajoneuvoveron, tupakkaverolain sekä jäteverolain muuttamisesta sisältävät pääasiassa verojen korotuksia. Haittaverojen korotuksella hallitus pyrkii fiskaalisen, verotuothon lisäävän vaikutuksen ohella kannustamaan ympäristöystävällisempiin ja terveyden kannalta järkeviin valintoihin.

Energiaverotuksen osalta 75 miljoonan euron nettoveron kirityksellä taistellaan lämmityksen ja työkonien polttoaineiden hiilidioksidipitoisuutta vastaan. Korotukset koskevat kivihiiltä, maakaasua sekä kevyttä ja raskasta polttoöljyä. Suurin veronkorotus koskee kivihiiltä, koska sen hiilidioksidipitoisuus on korkein, ja siten maakaasun ja turpeen kilpailukyky suhteessa kivihiileen paranee hieman. Energiaintensiivinen vientiteollisuutemme saa osan kiristyksestä takaisin palautuksena, jotta teollisuuden toimintaedellytyksiä ei liiaksi heikennetä.

Tupakkaveron osalta hallitusohjelmassa on sovittu 270 miljoonan euron korotuksesta hallituskauden aikana. Korotukset tehdään asteittain siten, että nyt toteutetaan korotukset vuosien 2016 ja 2017 osalta ja ensi vuonna tupakkaveroa kiristetään 67,5 miljoonaa euroa. Korotukset tehdään vaiheittain käyttäytymismuutosten, kuten salakuljetusriskin, kasvun minimoimiseksi.

Jäteveron korotuksella tavoitellaan 5 miljoonan euron lisäverotuloa valtiolle. Korotus toteutetaan nostamalla kaatopaikalle toimitettavan jätetonnin veroa 55 eurosta 70 euroon, ja tavoitteena on, että verolla olisi myös voimakas ohjaava vaikutus kaatopaikkajätteen vähentymiseen ja jätteen ohjautumiseen entistä suuremmalta osin hyötykäyttöön.

Autoveron alennus ja ajoneuvoveron korotus kulkevat käsi kädessä. Hallitus tavoittelee autokantamme uudistumista ympäristöystävällisempään ja turvallisempaan suuntaan alentamalla uuden auton hankinnan yhteydessä maksettavaa autoveroa pienipäästöisten auto-

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

jen osalta. Samalla rekistereissä ja liikennekäytössä olevien autojen ajoneuvoveroa korotetaan auton hiilidioksidipäästön perusteella.

Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä tänään on myös laki verotuksen oikaisemisesta oma-aloitteisesti annettujen tietojen perusteella, josta lienee paikallaan sanoa vielä muutama sana.

Laki niin sanotusta tehokkaasta katumisesta on herättänyt paljon tunteita puolesta ja vastaan. Kyseessä on ensi vuonna toteutettava määräaikainen kokeilu, jonka tavoitteena on saada tähän asti verotettavia tuloja maailmalla rikollisesti piilotelleita suomalaisia luovuttamaan verotietonsa oma-aloitteisesti suomalaisille viranomaisille. Samalla myös tulevien vuosien verotuotot siirtyisivät verotettavaksi Suomeen. Tehokasta katumista koskevan sääntelyn taustalla on taistelu harmaan talouden, veropaon ja veronkierron torjumiseksi.

Tehokkaan katumisen sääntelyä on käytetty eri puolilla maailmaa erityisesti veroparaatiisimaiden kautta tehtyjen järjestelyiden aiheuttamien verotappioiden torjumiseen. Useassa valtiossa on ollut käytössä tehokkaan katumisen ohjelma, joka on koskenut tiettyjä tuloja varallisuustietoja, kuten ulkomaille sijoitettuja varoja. Tehokkaan katumisen ohjelmat ovat tuottaneet osin suuriakin verotuottoja valtiolle. Esimerkiksi naapurissamme Ruotsissa tehokas katuminen on tuonut vuosien 2010–2014 aikana noin 200 miljoonan euron lisäverotulot.

Mitä tehokas katuminen faktisesti sitten tarkoittaa? Kokeilulaki mahdollistaa ensi vuonna sen, että verottamatta jääneet tulot voi ilmoittaa Verohallinnolle ilman rikosoikeudellisia seuraamuksia. Katujille määrättäisiin rangaistuksena verojen korotukset sekä verojen viivästymisseuraamukset. Kokeilun arvioidaan tuovan Suomelle ensi vuonna noin 10 miljoonan euron lisäverotulot.

Vuoden 2017 alusta voimaan astuva kansainvälinen sopimus automaattisesta verotietojen vaihdosta, jossa Suomikin on mukana, lisää entisestään verorikollisten kiinnijäämisen riskiä. Vaikka automaattinen tietojenvaihto on tehokasta, mikään keino ei koskaan ole aukoton. Näin ollen osa ulkomaille olevista varoista ja saaduista tuloista saattaisi jäädä tavoittamatta. Kiinnijäämisriskin kasvaessa tehokkaan katumisen sääntely kannustaa kuitenkin ilmoittamaan tulot Suomeen sen sijaan, että ryhdyttäisiin uusiin, monimutkaisempiin järjestelyihin varojen piilottamiseksi.

Arvoisa puhemies! Tässä tiiviisti esiteltynä tänään käsittelyssä olevat vuoden 2016 talousarvioesitykseen liittyvät verolait.

Puhemies Maria Lohela: Käynnistetään sitten seuraavaksi debatti. Pyydän siihen osallistuvia ilmoittautumaan.

15.07 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä minuutissa haluan sanoa teille, arvoisa valtiovarainministeri Stubb, että teidän esityksessänne on paha valuvika, ja se koskee (Eero Heinäluoma: Vain yksi?) — pahoja valuvikoja, mutta tämä yksi on erityisen paha — palkansaajien ja eläkkeensaajien verotuksen yhdenmukaisuutta, josta kaikki ovat olleet sitä mieltä, että on väärin, jos eläkkeensaaja maksaa enemmän veroa kuin palkansaaja. Esimerkiksi pitkän työn tuloksena nämä asiat korjattiin, ja nyt hallitus on repimässä tämän kyseisen veroedun uudestaan auki. Se tarkoittaa, arvoisa ministeri Stubb, että kaiken kaikkiaan keskimääräistä eläkettä, 1 600 euroa, tienaa menetettävä noin 200 euroa suhteessa saman verran tienavaan palkansaajaan. Tämä on oikeudenmukaisuuskysymys, tämä ei ole reilua, ja tämä on kaiken kaikkiaan väärin. Te vielä itse ennen

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

vaaleja sanoitte muun muassa Helsingin Sanomissa 10.4., että lupaamanne ansiotuloveron kevennykset koskisivat myös eläkkeensaajia, ja sanoitte, että tällä tavalla me pidämme huolen siitä, että eläkeläisiä ei veroteta enemmän kuin palkansaajia ja eläkeläiset eivät tunne heitä kohdeltavan epäreilusti. Miten tämä esitys on nyt tämän valossa mahdollinen?

15.08 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri Stubb, te sanoitte, että tällä niin sanotun solidaarisuusveron alarajan laskemisella, joka sinänsä on hyvä asia, huolehditaan siitä, että kaikki osallistuvat näihin talkoisiin. Itse asiassa niillä, joilla on kaikkein suurimmat tulot, jotka ovat olleet solidaarisuusveron piirissä, ei verorasitus kasva. Teidän olisi pitänyt tehdä aktiivinen päätös lopettaa solidaarisuusvero, ei sen jatkamisesta, se oli jo kehyksissä. Kysymys kuuluukin: miksi ette ottaneet toista solidaarisuusveroluokkaa oikein isoihin tuloihin, jolloin todella nämäkin olisivat osallistuneet?

Toinen kysymys liittyy autoverotukseen. Onko mitään tolkkua siinä, että samaan aikaan, kun leikataan pienituloisilta, eläkeläisiltä, työttömiltä, opiskelijoilta — ja nyt te olette leikkaamassa pienituloisten palkkoja — te annatte 200 miljoonan euron kädenojennuksen niille, joilla on varaa ostaa uusia autoja? Ei tästä kyllä tasapuolisuutta saa.

15.09 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Varsin haasteellinen tehtävä turvata hyvinvointiyhteiskunnan tulopohja tilanteessa, jossa työhön pitäisi kannustaa ja verotus pitäisi pitää kohtuullisena. Minusta on oikein tämänkaltaisessa tilanteessa, että luodaan työtulovähennys, jossa työtä tekemällä ihmistä innostetaan maksamaan veroja ja saamaan siitä jonkinlainen kohtuullisuus. Ja se tuottaa tietenkin ongelmia. Me olemme tilanteessa, jossa korjausvara on erittäin pieni: suuntaamalla sinne tai suuntaamalla tänne ei kovin paljoa veropohjaan saada lisää tuloja. Minusta tässä tilanteessa on ehdottoman tärkeää, että kannustetaan työn tekemistä ja niille ihmisille suodaan työtulovähennys. Tämä on ehdottomasti oikein tässä tilanteessa.

15.10 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä näyttää siltä, että maamme eläkkeensaajat ovat nyt hämmentyneitä. Se oli kyllä ennen vaaleja tiedossa, niin kuin äsken kuultiin tässä myös edustaja Kallin osalta, että keskusta viime vaaleissa ajoi kireämpää verotusta eläkkeensaajille suhteessa palkansaajiin. Jos meidän yhteinen tavoitteemme on yrittää näinä vaikeina aikoina tukea ostovoimaa, niin ostovoimaa on, arvoisa keskusta, se eläkkeensaajankin ostovoima.

Eniten ehkä on mietityttänyt se, että täällä salissa on tietysti paljon keskitytty näihin perussuomalaisien takinkäännöksiin — oli sitten kyse Kreikasta tai oli sitten kyse siitä, että työmies on palkkansa ansainnut ja nyt pakkoleikataan palkkaa — mutta vähemmälle huomiolle on jäänyt todella se, että valtiovarainministeri Stubb totesi todella ennen vaaleja: "Pitää katsoa, mistä verotulot tulevat, ovatko ne reiluja. Meidän perusfilosofiamme on se, että eläkkeitä ei voida verottaa kovempaa kuin työtä eli eläkevero ja työvero samalle viivalle." Nyt te reväytätte jälleen tämän eron. Miksi tämä perusfilosofia on teillä muuttunut, arvoisa valtiovarainministeri?

15.11 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minuutissa ei pysty kovin syvällisesti käymään läpi näitä erilaisia verolakikohtia, mutta ottaisiin oikeastaan kantaa vain nyt yhteen asiaan. Kun me mietimme, millä tavalla hyvinvointiyhteiskun-

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

nan veropohja saadaan pitämään, niin harmaan talouden torjunta on yksi niitä keskeisimpiä asioita. (Eero Heinäluoma: Kyllä!)

Tässä paketissahan on mukana kylläkin tämä tehokas katuminen, mutta kuitenkin samanaikaisesti hallitus leikkaa sieltä Verohallinnon määrärahoista. Jos ajatellaan sitä, niin kuin sanoitte, että vuonna 2017 tämä automaattinen tietojenvaihto tulee voimaan, niin kuitenkin juuri näihin tarvittaisiin ehdottomasti asiantuntijatoimijoita ja tarvittaisiin lisää resursseja. On aivan selvää, että tämänkaltaisten, voisi sanoa, kansainvälisen verotuksen huippuasiantuntijoiden palkkaamiseen tarvitaan myöskin lisää rahaa. Olisinkin kysynyt ministeriltä, millä tavalla on varauduttu sitten tähän automaattiseen tietojenvaihtoon. Miten siellä Verohallinnossa pysytään resursoimaan tarvittavat asiantuntijat (Puhemies ko-puttaa) näihin uusiin tehtäviin?

15.12 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Stubb totesi, että tällainen armahduslaki tai aktiivinen katuminen on ollut monessa maassa jo voimassa. Niin on ollutkin, joissakin maissa kymmeniä vuosia, monissa maissa vuosikausia. Se on ollut olemassa olevaa lainsäädäntöä. Mutta täällä Suomessa nyt hallituksen esittämällä ratkaisulla on kyllä aikamoinen signaalivaikutus. Sitä kyllä ihmetellään, miksi juuri nyt meillä, kun automaattinen tietojenvaihto astuu voimaan 2017, kun kansainvälinen yhteistointa niin OECD:n piirissä kuin muutoinkin on koko ajan kiristymässä ja laittomasti rikollisuudella rahojaan piilottaneita ollaan saamassa jatkossa enemmän ja enemmän kiinni, annetaan tällainen määräaikainen laki ja tavoitellaan vaatimatonta 10 miljoonan summaa. Se signaalivaikutus on kyllä kiistatta se, että nyt halutaan päästää palkkahästä jonkinlainen joukko rikollisella tavalla rahojaan piilottaneita.

15.14 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minustakin on aika paljon käytetty aikaa tähän perussuomalaisen merkittävän linjanmuutoksen tarkasteluun täällä eduskunnassa vaalien jälkeen suhteessa näihin vaaleja edeltäneisiin puheisiin. (Timo Heinonen: Lopettakaa se sitten!)

Sitten vähemmän on puhuttu veropolitiikan linjanmuutoksista. En ollut kyllä uskoa silmiäni, kun katsoin näitä budjettiesityksiä verolakien osalta, että kokoomus on nyt täysin vastoin sitä, mitä te puhuitte ennen vaaleja, lähtemässä sille tielle, että eläkeläisten verotus saatetaan huonompaan asemaan kuin palkansaajien verotus. Tämä on täysin vastoin sitä, mitä puheenjohtaja Stubb puhui ennen vaaleja ja myös moni kokoomuksen kansanedustaja, joista nyt enemmistö näyttää kyllä tänään olevan poissa.

Mikä signaali tämä on sitten eläkeläisväestölle valtiovallan luotettavuuden osalta, kun luvataan jotain, jota sitten ei tehdä, vaan lähdetään aktiivisesti kulkemaan ihan toiseen suuntaan? Tämä on aika iso asia, kun jo aika pienissä, 1 600 euron eläkkeissä tehdään tällainen ratkaisu, että eläkeläisiä ryhdytään sorsimaan verotuksen osalta. Toivon, että tämä puhutaan nyt kunnolla halki, että tiedetään, miksi tällaisia tehdään.

15.15 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kokoomuksen pitkäaikainen, lähes ikiaikainen veropolitiikan sininen lanka on ollut se, että työ laitetaan aina kaiken etusijalle, ja niin laitetaan tässäkin ensi vuoden talousarviossa. (Välihuutoja) Verotus ei kiristy. Talous- ja veropolitiikkaa tehdään niin, että se tukee kasvua, työtä ja työllisyyttä. Tavoite 110 000 uudesta työpaikasta on kova, mutta siihen pitää tähdätä kaikin mahdollisin keinoin.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

Itse pidän oikeudenmukaisena ja järkevänä sitä, että pieni- ja keskituloisten verotusta kevennetään siellä, missä rahaa eniten tarvitaan, autetaan heitä. Työn verotus ei valtaosalla kiristy. Solidaarisuusveroa laajennetaan 72 000 euroa tienaaviin eli laajennetaan sitä joukkoa, joka tulee näin näihin yhteisiin talkoisiin mukaan. Minun mielestäni tämä on oikeudenmukaista ja perusteltua tällaisessa vaikeassa tilanteessa, että kaikki otetaan talkoisiin mukaan.

15.16 Riitta Myller sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olisikin hyvä tässä taloudellisessa tilanteessa, että kaikki kantavat oman vastuunsa. Tässä mielessä on kyllä hie-
man ihmeteltävä sitä, että vaikka sanottiin, että solidaarisuusvero on laskettu 72 000 tie-
naaviin, niin käytännössä verotus ei kuitenkaan kiristy. Esimerkiksi meillä kansanedusta-
jilla ei verotus kiristy. Minä olin kyllä ajatellut niin, että kun tämä solidaarisuusvero laske-
taan tänne 72 000:een, myös minä olisin maksanut enemmän veroja, mutta tällä työtulovä-
hennyksellä tämä estetään. Itse pidän erittäin tärkeänä sitä, että pieni- ja keskituloisten ve-
rotusta kevennetään, mutta nyt kun puhutaan oikeudenmukaisuudesta ja sellaisesta
taloustilanteesta, missä tällä hetkellä olemme, kun kaikkein pienituloisimmilta vaaditaan
uhrauksia, pitäisi katsoa, että tämä olisi tasapuolista.

15.17 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän punai-
nen lanka verotuksessa on aina ollut oikeudenmukaisuus. Työtulovähennyksen nostami-
nen helpottaa pienipalkkaisia ihmisiä, ja se on hyvä asia. Pienipalkkaiset kiihdyttävät ku-
lutusta, ja sitä kautta luodaan kasvua. Mutta perusvähennys on se elementti, jolla saadaan
oikeudenmukaisuutta nimenomaan eläkeläisten osalta ja työttömien osalta. Nyt hallitus ta-
vallaan jättää perusvähennykseen tekemättä parannuksia ja toisaalta samaan aikaan leik-
kaa työttömiltä ja eläkeläisiltä. Tänä on ilmoitettu, että hallitus aikoo leikata työttömyys-
turvasta sata päivää pois ansiopäivärahasta. (Eero Heinäluoma: Kuinka paljon rahassa?) —
200 miljoonaa. — Tämäntyyppiset ratkaisut entisestään muuttavat epäoikeudenmukaisem-
maksi verotusta eivätkä ole talouspoliittisesti järkeviä. Sen sijaan olisi voinut joitain isoja
keinoja käyttää. Esimerkiksi edustaja Uotila vasemmistoliiton ryhmäpuheenvuorossa nos-
ti arvonnäköveron laskemisen tilapäisesti, joka luo investointeja, luo työpaikkoja ja jota
muun muassa Britanniassa käytettiin menestyksekkäästi.

15.18 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärsin edusta-
ja Heinosen puheenvuoron niin, että hänkin hyväksyy tämän eläkeläisten saattamisen huo-
nompaan asemaan työssä olevien kanssa. Siis kokoomus on kääntänyt täydellisesti linjan-
sa siitä, mitä te puhuitte ennen vaaleja, kun te vannomalla vannoitte ja aktiivisesti otitte
esille, että eläkeläisten verokohtelun pitää olla sama kuin työssä käyvien. Siellä on 1,5 mil-
joonaa eläkeläistä, joista aika monta koskee tämä teidän takinkäännöksenne. He eivät vielä
tiedä sitä, mutta siinä vaiheessa, kun he ensi vuonna huomaavat, mitä verotuksessa tapah-
tuu, tulee aika paljon lisää kysymyksiä. Eikä edustaja Heinonen sanonut, mikä on tämä
syy, miksi eläkeläisiä kohdellaan eri tavalla kuin työssä olijoita. Minkä takia heiltä peri-
tään suurempaa veroa samasta tulosta kuin työssä olevilta? Voisitteko, edustaja Heinonen,
kertoa, miksi eläkeläisiltä pitää ottaa isompi vero kuin työssä olevilta?

15.19 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tuossa
aiemmin edustaja Arhinmäki sanoi, että heidän, jotka ovat olleet aiemmin solidaarisuusve-

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

ron piirissä, verotuksensa ei kiristyisi. Se ei pidä paikkaansa. Heidän verotuksensa toki kiristyy sen myötä, että tuo alaraja pudotetaan 72 000 euroon. He maksavat siltä väliltä, minkä he ovat aiemmin saaneet toisella veroprosentilla, nyt solidaarisuusveron eli tiukemman verotuksen mukaista veroa. Korjataan tämä nyt pöytäkirjaan, että tulee oikea tieto. Eli ne, jotka ovat aiemmin olleet solidaarisuusveron piirissä, maksavat jatkossa vielä enempi solidaarisuusveroa. Luulisi tämän nyt kelpaavan myös vasemmistolle, että paljon tienaa ovat näissä talkoissa mukana, ja tämä on nyt korjattu tuonne pöytäkirjaan. Eläkeläisten verotus on varmasti ongelmainen tässä tilanteessa niin kuin kaikki nämä veroratkaisut. Nyt on haettu sitä, että veroratkaisulla voidaan vahvistaa työllisyyttä, ja nimenomaan sitä nyt tällä tavoitellaan.

15.20 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tulee työtulovähennyksen korotus, se koskee myös välillä 70 000—100 000 euroa olevaa verotusta, ja tämä johtaa juuri siihen tilanteeseen, minkä edustaja Myller tässä nosti esille: kansanedustajien verotus kevenee. Voiko olla oikein, että hallitus leikkaa 100 päivää ansiopäivärahoja työttömiltä, 200 miljoonaa euroa, hallitus leikkaa eläkeläisten asumistukea, hallitus korottaa eläkeläisten verotusta ja samaan aikaan kansanedustajatasoisilla palkoilla verotus kevenee? Kun täällä on vedottu siihen, että kansanedustajien pitäisi osallistua talkoisiin — olen samaa mieltä — niin paras keino on verotus, niin että kaikki, jotka saavat kansanedustajatasoisia palkkaa, maksaisivat nykyistä enemmän veroja (Riitta Myller: Oikein!) eivätkä nykyistä vähemmän, mikä on edustaja Heinosen ja mikä näyttää olevan hallituksen linja.

15.21 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ongelmahan on se, että meillä on korkea veroaste ja hyvinvointiyhteiskunta tarvitsee verotuloja. Mitenkä me voimme niitä saada? Meidän pitää kannustaa työn tekemiseen, ja sen tähden on hyvä asia, että on työtulovähennys. Ei samassa tilanteessa, kun kannustetaan tekemään työtä, tässä taloudellisessa tilanteessa kyetä tietenkään eläkeläisille tekemään samaa — jotain rehellisyyttä pitää olla. Ja sen tähden, kun pitää tehdä valintoja, politiikkaa pitää tehdä ajassa, nyt pitää varmistaa veropohjaa ja sen tähden kannustaa ihmisiä tekemään työtä. Tämä nyt on niin yksinkertainen asia kuin olla voi.

15.22 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä tuloveroasteikkolaki on laaja kokonaisuus. Pääosin katson, että hallituksen esittämät muutokset ovat ihan kannatettavia.

Pari huomiota ja kysymystä, joihin toivoisin vastausta.

Asuntovelan korkovähennyksen määrää alennetaan, niin kuin kuultiin, ja vielä asteittain. Kysyisin tähän liittyen konkreettisesti, onko hallitus arvioinut, mitkä ovat seuraamukset asuntovelallisille, jos ja kun korot lähtevät nousuun. Nimittäin kun se vähennysoikeus laskee asteittain, niin siinä voi olla aika katastrofaaliset seuraukset.

Sitten toinen asia. Ministeri Stubb puhui puheessaan kauniisti siitä, miten hallitus panostaa yrittäjyyteen ja uusien työpaikkojen syntyyn. Ja tässä äskeisessäkin Kallin puheenvuorossa kuultiin, että hallitus haluaa kannustaa työn tekemiseen, mutta se edellyttää sitä, että meillä on tarpeeksi paljon työpaikkoja tulevaisuudessa. Haluaisin kysyä, mihin hallituksen suunnittelema yrittäjävähennys on jäänyt: miksei se ole (Puhemies koputtaa) ensi vuoden talousarviossa mukana? Se olisi se oikea tapa luoda uusia työpaikkoja ja investointeja.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

15.23 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Kalli osoitti kiitettävää rehellisyyttä sanoessaan, että politiikkaa tehdään ajassa — se aika, joka on ennen vaaleja, on toinen aika kuin vaalien jälkeen — ja te tunnustitte, että eläkeläisiä ei ole syytä kohdella yhtä hyvin kuin palkansaaajia.

Ministeri Stubbilta on pakko kysyä, että kun te kovistelitte MTV3:n kaksintaistelussa nimenomaan Juha Sipilää siitä, että hän ei suostunut tätä veronalennusta eläkeläisille antamaan, piditte sitä vääränä, niin onko tästä tehtävä se johtopäätös, että te olette alistunut keskustan linjaan vai että olette muuttanut mielenne.

Ja sanotaan vielä nämä luvut, että tulee varmasti selväksi: verotus kiristyy, toisin kuin ministeri sanoi, lievästi 2 000—3 000 euroa kuukaudessa ansaitsevilta eläkeläisiltä, siis jopa verrattuna tähän vuoteen, mutta keskimääräistä eläkettä, 1 600 euroa, saavan eläkeläisen vero on 235 euroa kireämpi kuin palkansaaajan.

15.25 Elina Lepomäki kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tälläkin hetkellä kolme ylintä tulodesiiliä ovat ainoat palkansaaajajoukot, jotka maksavat nettomääräisesti veroja eli maksavat enemmän veroja kuin saavat tulonsiirtoina. On selvää, että tätä joukkoa tarvitaan Suomeen lisää eli sitä joukkoa, joka enemmän maksaa veroja kuin saa etuuksina, muuten me emme pysty rahoittamaan nykyistä hyvinvointivaltiota.

Ja miten tuota joukkoa saadaan lisää? Sitä joukkoa saadaan lisää siten, että meillä on enemmän tuottavia työpaikkoja. Korkean tuottavuuden työstä maksetaan keskimääräistä suurempaa palkkaa. Ja taas tutkimuksen mukaan on ilmeistä, että verotuksella on keskeinen vaikutus siihen, mihin niitä työpaikkoja syntyy. Ihmiset eivät niinkään muuta verotuksen perässä, mutta työpaikat muuttavat. Siksi on oleellisen tärkeätä, että myös keski- ja hyvätuloisilla säilyy kilpailukykyinen verotus, että meillä on jatkossa myös tuottavaa työtä tässä maassa, jotta me voimme rahoittaa nämä julkiset menot, jotka kieltämättä tällä hetkellä vaativat perkaamista monellakin tapaa.

15.26 Li Andersson vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä olisin myös kommentoinut tätä tehokkaan katumisen lakia. Nämä kansainväliset kokemukset osoittavat, että tämänkaltaiset armahduslait vaikuttavat harmaata taloutta vähentävästi vain silloin, kun kiinnijäämisen riski on todellinen. Ja miten varmistetaan, että kiinnijäämisen riski on todellinen? Osoittamalla riittävästi määrärahoja juurikin harmaan talouden ja verorikollisuuden torjuntaan. Ruotsi on tässä mainittu esimerkkinä, ja juurikin Ruotsissa näitä määrärahoja on ollut muun muassa poliisilla paljon enemmän käytössä kuin täällä.

Mutta mitä tekee tämä hallitus? Se säättää ensi vuodelle tällaisen määrärahojen armahduslain ja samanaikaisesti vähentää harmaan talouden torjunnan määrärahoja muun muassa poliisilta, ulosottolaitokselta ja myös oikeuslaitokselta. Tämän kokonaisuuden lopputuloksena saadaan laki, jonka vaikuttavuus todennäköisesti tulee olemaan erittäin heikko, mutta laki joka tapauksessa antaa erittäin arveluttavan moraalisen viestin hallituksen politiikasta (Puhemies koputtaa) tämän maan kansalaisille.

15.27 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On kannatettava hallituksen ajatusta siitä, että työn verotusta koetetaan keventää ja sen sijaan verotetaan mieluummin haitallista kulutusta. Mutta täytyy kyllä sanoa, että tässä esityksessä on unohdettu kaikista heikko-osaisimmat, ne pienituloiset, jotka elävät nimenomaan etuuksilla — eläkeläiset, opiskelijat ja muut — ja siihen tämä kunnallisveron perusvähennyksen nosto

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

olisi ollut oikea lääke, kun me tiedämme, että heidän kuluttamansa varat menevät siihen kulutukseen suoraan.

On hyvä elementti se, että hallitus esittää solidaarisuusveron luokan alentamista, mutta siinäkin olisi myös pitänyt luoda lisäluokka sinne yläpäähän. Että kyllä tästä nyt pikkaisen jäävät nämä kaikista hyvätuloisimmat. Heitä kohdellaan hellemmällä kädellä ja sitten vedotaan hyväntekeväisyyteen, että sitä kautta he kantaisivat kortensa kekoon, mutta kyllä nämä täytyisi politiikkatoimilla hoitaa eikä hyväntekeväisyydellä.

15.28 Ilkka Kantola sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi kuuluu Pohjois-Euroopan protestanttisiin maihin omalta kulttuuriltaan, vaikka kulttuuri tietysti muuttuu ja elää koko ajan. Synti, katumus ja anteeksianto ovat sitä terminologiaa, jota näillä seuduilla on vuosisatojen ajan käytetty, ja se on tuttua. Nyt hallitus tuo tämän tehokkaan katumisen esityksen, joka on mielenkiintoinen tässäkin viitekehyksessä.

Hallitus tuo esityksen, jolla haetaan taloudellisia tuottoja mahdollistamalla se, että henkilöä ei tuomita verorikoksesta. Hallituksen esityksestä käy ilmi, että törkeän veropetoksen maksimirangaistus on jopa neljä vuotta vankeutta, eli aika valtavasta muutoksesta noin moraaliselta kannalta on kyse silloin, kun tällainen anteeksianto tulee näinkin suuren rikoksen yhteydessä mahdolliseksi. Ymmärrän, että verotuottoja pitää hakea, se on pragmaattista, mutta kyllä tässä on vähän sellainen näkökulma, että tietynlainen suoraselkäinen moraalialistetaan taloudellisille eduille tässä yhteydessä. Hallitus perustelee tätä kyllä aika hyvin yhdenvertaisuusajattelulla, että kun toiset maksavat, niin toisiltakin saadaan jotain rahaa. Mutta on eri asia, että toiset nyt vapautuvat sitten rikossyytteistä sen takia, että heidät armahdetaan.

15.29 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on sinänsä hämmäntävää, koska olemme usein täällä olleet vähän pahoillamme siitä, että keskusta on omaksunut kylmän kokoomuslaisen talouslinjan, ja nyt tällä kertaa, kun viittasimme tähän Stubbin ja Sipilän ennen vaaleja käymään keskusteluun, olisi toivonut, että kokoomuksen linja olisi tullut valittua, ja tietenkin silloin mennään sitten valitsemaan keskustan linja. Näin ollen kokoomus kertoi olevansa valmis muuttamaan perusfilosofiaansa ja nyt sitten täysin kääntämään takkinsa eläkkeensaajien edessä suhteessa tähän verotuskysymykseen.

Eli kokoomus on nyt sitten hyväksymässä toden totta sen, että eläkkeensaajia verotetaan ankarammin kuin palkansaajia. Ja tämä on täysin eri viesti kuin jopa vaalitenteissä kävitte keskustelua keskustan kanssa, ja tämä täytyy todeta teille, ministeri Stubb ja arvoisa kokoomus, että yli puolet eläkkeensaajista liikkuu haarukassa 1 000—2 000 euroa per kuukausi ja kaikkien näiden veroero suhteessa palkansaajaan heikentyy.

15.31 Ben Zyskowitz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kaikki, jotka ovat pidempään talossa, tulevat huomaamaan, että tämä eläkkeensaajien verotuskohtelu on sellainen tema, joka eri muodoissaan (Antti Lindtmanin välihuuto) ja eri näkökulmista toistuu vuodesta toiseen. Ja siinä omana näkökulmanani on sitten juuri tämä, mistä edustaja Viitanenkin puhui, eli suhde vastaavan tulotason palkansaajiin. (Eero Heinäluoma: Se oli vaalilupaus!)

Kokoomuksen tavoitteena vaalien alla oli todellakin se, että oltaisiin tehty tuloveroasteikkoon se kevennys, jolloin kaikki ne eläkkeensaajat, jotka maksavat valtionveroa, olisivat saaneet saman veronalennuksen kuin saivat palkansaajat. Hallitusneuvotteluissa kui-

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

tenkin sovittiin, että tämä tuloveron kevennys tehdään työtulovähennyksen kautta tässä vaiheessa, ja on totta, että se ei koske eläkkeensaajia. (Eero Heinäluoma: Oikein!) Kuitenkin on sovittu alustavasti, että mikäli näissä kilpailukyky- ja tasapainotustavoitteissa onnistutaan, niin tehdään vielä miljardin tuloveron kevennys ja se kohtaantuisi sekä palkansaajiin että eläkeläisiin.

15.32 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sehän on nyt sillä tavalla, että jos tämä pannaan nyt vinoon niin, että eläkeläisiä ruvetaan uudelleen laittamaan maksamaan enemmän veroa kuin palkansaajia, niin sehän on siellä vinossa sitten koko vaalikauden, jos sen jälkeen seuraavat kevennykset annetaan sitten tasaisesti kaikille. Eli siinä on valuvika, niin kuin edustaja Viitanen sanoi. Ja nyt täällä on sitten sekä keskustan Kalli että kokoomuksen Heinonen kertonut, että tämä rikos on tahallinen, että te haluattekin, että eläkeläisiä verotetaan ankarammin. Mutta ette te ole siihen perustetta kertoneet, minkä takia näin tehdään.

Ja kun edustaja Kalli sanoi, Heinonen, että tämä on vaikeata, että rahaa on niin hirveän vähän, niin 200 miljoonaa te käytätte autoveron alennukseen eikä tee tiukkaakaan. Sinne hupsahti 200 miljoonaa. Mutta jos pitäisi antaa jotain työttömälle tai eläkeläiselle, niin heti on rahat loppu: "Ei oo yhtään, kaikki män jo." (Paavo Arhinmäki: Itse asiassa työttömiltä leikataan tismalleen sama raha!) Minä luulen, että aika moni huomaa tämän teidän juttunne, että rahat ovat aina lopussa silloin, kun pitäisi antaa tavalliselle ihmiselle, mutta kun te katsotte näitä teidän omia kannattajaryhmiänne, niin silloin te ette ole köyhiä ettekä kipeitä.

15.33 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rahasta on aina ollut pula ja tulee olemaan. Mutta niin kuin korostin: politiikassa pitää tehdä valintoja. Kyllä meidän pitää kantaa huoli nuorista perheistä, joilla on lapsia, joilla on perheen perustamisesta johtuvia kustannuksia, asunnosta johtuvia kustannuksia. Nimenomaan silloin pitää olla mahdollisuus siihen, että pääsee töihin ja että työntekoa kannustetaan. Itse olisin valmis kantamaan korkeampaa veroa kuin esimerkiksi lapseni, jotka ovat aktiivisyydessä ja joilla on perhe vedettävänä perässä. Tässä on selkeä arvovalinta. Nyt tämä pieni liikkumavara suunnataan nimenomaan työn tekemisen innostamiseksi.

15.34 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt tässä on käynyt selväksi, että tämä on tietoinen valinta, ilmeisesti arvovalinta, ja kun edustaja Kalli täällä toteaa, että keskustan kanta on, että keskituloisten eläkkeensaajien pitää maksaa enemmän veroa suhteessa palkansaajiin, ja kun se nyt tällä esityksellä repeää noin kahteen ja puoleen sataan euroon vuodessa, niin uskoisin, että maamme eläkkeensaajat haluaisivat tietää, mikä teidän linjanne tulee olemaan jatkossa. Kuinka paljon enemmän keskustan mielestä eläkkeensaajien pitäisi maksaa samoista tuloista veroa kuin palkansaajien? Onko siinä jotain rajaa? Niin kuin saimme kuulla, tässä on kyseessä arvovalinta.

Vielä mitä tulee edustaja Zyskowiin, joka täällä totesi, että eläkkeensaajien verotus tulee aina herättämään keskustelua: kyllä, edustaja Zyskowicz oli juuri se, joka nosti tämän keskustelun esiin viime keväänä. (Eero Heinäluoma: Kyllä!)

Kun vielä kysytään, että olemmeko me vain näissä valtionverotuksen taulukoissa, niin muistutan, että meillä on käytössä Rinteen ajama eläketulovähennys, jolla te saisitte tämän samalle viivalle, jos te haluaisitte, mutta te ette halua.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

15.35 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Heinäluoma sanoi, että jos tämä nyt menee vinoon sitä kautta, että palkansaajille annetaan tämä työtulovähennys, joka ei koske eläkkeensaajien tuloa, niin se on sitten siitä eteenpäin vinossa. Edustaja Heinäluoma, haluan teille kertoa, että lukuisat eläkkeensaajat ovat sitä mieltä, että tilanne on nyt jo vinossa. Eli jos te olette sitä mieltä, että tilanne on nyt tasapainossa, niin ilmeisesti ette ole tuolla vaalikentillä törmänneet siihen eläkeläisjoukkoon, joka puhuu tästä eläkkeensaajien niin sanotusta raippaverosta, jonka katsovat jo kärjistäneen tätä tilannetta eläkkeensaajien ja palkansaajien välillä. (Välihuutoja) No, jos kokevat jo yhden vääryyden, niin se ei ole mikään peruste tehdä heidän kohdallaan vielä toinenkin vääryys. Halusin vain tällä kertoa siitä, että tämä on sellainen aihe, joka ei alkanut edustaja Zyskowiczin aloittamana viime keväänä, vaan tämä on ikuisuusaihe, joka tulee jatkumaan hamaan ikuisuuteen myös. (Eero Heinäluoma: Ette te niin kauan ole vallassa!)

15.36 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vasemmisto hakee verotukselta ainakin kolmea keskeistä periaatetta: Meidän on turvattava hyvinvointivaltion veropohja. Se edellyttää riittävää veroastetta, riittävää veron keräämistä ja tehokasta veron keräämistä. Verotuksen on oltava oikeudenmukaista. Sen on mieluummin kavennettava tuloeroja kuin kasvatettava tuloeroja. Sen on oltava oikeudenmukainen eri väestöryhmien kesken. Ja verotus ei ole irrallaan muusta päätöksenteosta. Ei voi olla oikein, että eläkeläisiä vielä ryhdytään verottamaan tiukemmin sen jälkeen, kun heiltä viedään asumistukea, monelta 60 euroa kuukaudessa, he kärsivät lääkekorvausten leikkaamisesta, matkakorvausten leikkaamisesta ja niin edelleen. Verotuksessa ovat tärkeitä myöskin dynaamiset vaikutukset. Yhteisöveron raju alentaminen ei ole johtanut toivottuihin dynaamisiin vaikutuksiin. Sen vuoksi vasemmisto esittää vaihtoehtobudjetissaan, että kokeiltaisiin Englannin mallia, kokeiltaisiin jotain muuta talouskasvua ja työllisyyttä vauhdittavaa keinoa elikkä määräaikaista arvonlisäveron alentamista.

15.37 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käydyn keskustelun aikana on keskustelu kyllä lainehtinut laidasta laitaan, mutta perustotuus on kuitenkin se, että työn tekemisen tässä maassa pitää olla kannattavampaa, joka vaalikausi vaalikauden jälkeen. Jos tätä kannustavuutta ei ole, niin me menemme heikoille jälle silloin, koska ainoa tapa tämän maan talouden kuntoon laittamisessa on, että saamme veropohjaa laajennettua. Ne työttömät pitää saada töihin. (Paavo Arhinmäki: Oletteko siis kannustamassa eläkeläisiä töihin?) — Edustaja Arhinmäki, te puhutte aina suurella äänellä verojen korottamisesta, aivan oikein. Mutta jos te korotatte veroja, se johtaa pian aikaa siihen, että meidän ulkomaanvientimme kärsii, koska tuotteemme ovat vieläkin kilpailukyvyttömpiä maailmanmarkkinoilla. Se taas johtaa tilanteeseen, että syntyy uusia työttömiä. — Mutta tärkeää olisi muistaa se, että kun verotamme, verotamme oikein ja kohtuullisen oikeudenmukaisesti ja teemme työstä kannustavaa, ja työhön menon pitää aina olla paras vaihtoehto.

Mitä tulee näihin teidän vaihtoehtoihinne: Onhan näitä ongelmia ollut ennen tätä hallitusta ja tämän jälkeenkin tulee varmaan, mutta jos me tuijotamme vain sitä emmekä saa ihmisiä töihin, me olemme aina siinä suossa ja pahimmillaan käy niin, että kansainväliset luottoluokituslaitokset laskevat meidän luottokelpoisuuttamme ja meidän korkomme kasvavat, jolloin valtion menot yhä enemmän kasvavat, kun joudumme maksamaan (Puhemies: Aika!) enemmän korkoja, ja asuntovelalliset ovat pulassa. Tätäkö te haluatte?

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

15.39 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Hoskonen sanoi, että meidän mallimme vie vienniltä pohjan, mutta kyllähän vientiyrityksille on tehty merkittäviä veronalennuksia: Kela-maksun poisto miljardi euroa, yhteisöveron alentaminen, ja nyt hallitus suunnittelee myös sote-maksuun 800—900 miljoonaa euroa. Missä tämä on näkynyt? Lähinnä siinä, että osinkoja on jaettu ennätysmäärä. Kysymys onkin siitä, että jotta tästä keskustelusta päästään eteenpäin, niin kaikki erilaiset tulot pitäisi viedä samaan progressiiviseen verotaulukkoon — riippumatta, saatko työtuloina tai eläketuloina tai pääoma-, osinkotuloina — tulojen suuruuden mukaan samaan progressiiviseen taulukkoon. Tämä on vasemmiston malli, ja tähän suuntaan pitäisi mennä.

Mutta, arvoisa puhemies, näistä arvoalinnoista vielä: 200 miljoonalla eurolla, autoveron laskulla, hallitus elvyttää kansainvälistä autoteollisuutta. Sattuu olemaan muuten tismalleen sama summa, joka ollaan nyt leikkaamassa työttömiltä, 100 päivää ansiopäivärahasta leikataan pois. Se on muuten raju arvovalinta.

15.40 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On totta, että hyvinvointivaltion pohjan säilyttämiseksi meidän on pidettävä kiinni veronmaksuhalukkuudesta kaikissa tuloryhmissä ja niin, että se veronmaksu tapahtuu oikeudenmukaisesti. Kun sanotaan, että kolmen ylimmän desiilin maksamat verot ovat nettoveroja, niin en tiedä, onko siihen laskettu koulutus, yhteiskunnallinen infrastruktuuri, (Eero Heinäluoma: Ooppera!) se, että meillä kaikki pyörii hyvin, että me voimme antaa verohelpotuksia yrityksille, jotta ne voivat kääriä osinkoja taskuihinsa. Minun mielestäni tällainen keskustelu ei millään tavalla rakenna hyvinvointiyhteiskuntaa vaan meidän pitää nimenomaan keskittyä siihen, millä tavalla me oikeudenmukaisesti keräämme ne tulot, joita hyvinvointiyhteiskunta tarvitsee, jotta me pystymme kouluttamaan kaikki kansalaisemme, jotta me pystymme pitämään huolta kaikista.

15.41 **Maarit Feldt-Ranta sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on aika moneen kysymykseen tullut vastauksia, kuten "kyllä, hallitus selkeästi haluaa, että eläkeläiset maksavat enemmän veroja kuin saman verran tienaat palkansaajat" ja "kyllä, päätös on tehty tietten tahtoen", sekin on käynyt tässä keskustelussa selville. Ja kyllä, myös se on käynyt selville ja siihen on tullut vastaus, että kokoomus ennen vaaleja puhui toista ja nyt vaalien jälkeen tekee toisin kuin vaalikeskustelussa lupasi.

Mutta on kaksi kysymystä, arvoisa puhemies ja ministeri Stubb, joihin ei vielä ole tullut vastausta tässä keskustelussa. Ensimmäinen on se, miksi kansanedustajan tuloluokassa verotus kevenee, vaikka olisi veronmaksukykyä ja -halua. Toinen kysymys on, miksi eläkeläiset laitetaan maksamaan korkeampaa veroa kuin palkansaajat. Näihin kysymyksiin, ihan ydinkysymyksiin, olisi syytä tänään saada täällä vastaukset. Huomaan, että kysymykset ovat piinallisia ja ministeri on siellä enemmän koneellaan kuin kuuntelee tätä keskustelua, (Timo Heinonen: Hän pystyy tekemään kumpakin!) mutta toivoisin, että näihin kysymyksiin tulee vastauksia.

15.42 **Maria Tolppanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kohdassa on kyllä nyt pakko sanoa, että se, että eläkeläiset joutuvat maksamaan enemmän veroa, on tehty kyllä jo ennen tätä hallitusta. Tämä on valitettavasti ollut tosiasia tässä maassa. Se on aika ikävää, jos te ette tiedä, millä tavalla verotus on aikaisemmin noussut.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

Toinen asia, mitä täällä ei ole koskaan muutettu. Nyt kysyn arvoisalta ministeriltä: olisiko mahdollisuutta tulla tähän päivään ja ottaa huomioon ne toimenpiteet, mitä nytten tehdään? Meillä on olemassa työtulovähennys ihmisillä, meillä on olemassa eläkeläisillä eläketulovähennys, mutta meillä ei ole työttömillä olemassa työttömyystulovähennystä, mikä tarkoittaa sitä, että tällä hetkellä esimerkiksi meidän työttömämme — niillä päätöksillä, mitä tässä salissa on huomattavasti aikaisemmin tehty — maksavat työttömyyskorvauksensa vähintään 20 prosenttia veroja tai veronluonteisia maksuja. Se on kerta kaikkiaan liikaa. (Paavo Arhinmäki: Se on perusvähennys!) Se on kerta kaikkiaan liikaa. Työssä he ovat maksaneet 12 prosenttia.

15.43 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan kyse on arvovalinnasta. Tämä niin sanottu solidaarisuusvero on sama keskijohtolle kuin ylimmälle johtolle. Nyt itse asiassa se solidaarisuus tulee niin, että keskijohto on solidaarinen ylimmälle johtolle ja maksaa saman verran veroa. Huomautan, että työtulovähennys ulottuu jopa 120 000 euron tuloihin. Kun te väitätte, että rahaa ei ole jaettavissa siten, että keskituloiset eläkeläiset eivät kärsisi suhteessa palkansaajiin, niin te jaatte puoli miljardia euroa, lähes, tähän työtulovähennykseen ja teiltä ei senttiäkään liikene keskituloisen eläkeläisen verotuksen korjaamiseen, jossa nyt tällä hallituksella, mukaan lukien edustaja Tolppasen puolue, olisi nyt täysi valta toimia ja korjata kaikki entiset ongelmat, mutta te vain pahennatte niitä.

15.44 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun täällä jutellaan paljon autoverosta ja muusta, niin minun mielestäni olisi aika oleellista huomata, että Suomi ei ole suljettu yhteiskunta — silloinhan teidän oppinne pelaisivat sataprosenttisesti. Mutta minä kysyn teiltä: kuinka paljon tänä päivänä Virossa on suomalaisia yrityksiä? Ja se ei lopu siihen, että ne ovat suomalaisia yrityksiä ja toimivat sen maan lain alla, vaan siellä on aika paljon ihmisiä, jotka menevät sinne asumaan ja ostavat sieltä autoverottomia autoja. Jotenkin liian kova veropolitiikka johtaa siihen, että ne ihmiset, jotka kykenevät maksamaan veroja, ajautuvat täältä pois. Se ei ole ollenkaan Virossa enää kiinni, että ne menisivät sinne, ne menevät muualle Eurooppaan. Tämäkin asia kannattaisi ottaa huomioon.

Toisaalta, jos käsitykseni on oikein, niin autoveron alennus kuitenkin tehtiin vähävaraisia varten, että he saavat ostaa turvallisia autoja. (Paavo Arhinmäki: Millä rahalla?) Tehtiin romutuspalkkiot, jotta he saisivat ostaa halvemmalla autoja. Autoveron alennus ei koske suuria autoja. Ne ostetaan monta kertaa ulkomailta. Arvonlisäverot ja muut eivät tule kotimaahan.

15.45 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on kyllä mielenkiintoinen kysymys, kun täällä sanotaan, että tämä vika on ollut aikaisemmin. Haluan antaa nyt pöytäkirjoihin tunnustuksen Vanhasen kakkoshallitukselle ja edelliselle porvarihallitukselle, että siitä lähtien veronkevennykset on tehty niin, että ne ovat koskeneet kaikkia tulonsaajaryhmiä, eläkeläisten ja työssä olijoiden osalta samalla tavalla. Se periaate on ollut se, ja siihen kaikki puolueet ovat sitoutuneet, ja vielä ennen vaalejakin näin kaikki puhuivat — kokoomus aivan kärkijoukoissa. Taisi olla niin, että valtiovarainministeri Stubb, joka ei suostu ottamaan vastauspuheenvuoroja, sanoi peräti, että tämä on kokoomuksen perusfilosofia. (Pia Viitanen: Kyllä!) Se ei ollut filosofia eikä sivufilosofia, vaan

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

kokoomuksen perusfilosofia on se, että kohdellaan eläkeläisiä samalla tavalla kuin palkansaajia. Nyt meille kerrotaankin, että ei, teidän perusfilosofianne on se, että eläkeläisiä pitää kohdella huonommin. Kumpi teidän perusfilosofianne on?

15.47 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Muistutuksena, että viime hallitus teki muistaakseni 11 erillistä kohtaa, joilla se kovensi verotusta hyvätuloisilta. Kyllä minun mielestäni jossakin se kohtuus tulee vastaan siinäkin. Suomen kilpailukykyä tai tulonsiirtoja ei voi korjata sillä, että me emme tee rakenteellisia muutoksia, me emme hyväksy mitään semmoista muutosta, joka näitä yksikkötyökustannuksia alentaa, mutta korotamme vain veroja ja luulemme, että se parantaa Suomen kilpailukykyä. Se suurin ongelma ei karkaa käsistä sillä, että me kieltäydymme tekemästä rakenteellisia muutoksia, nostamme aina verotusta, koska se verotettava porukka joko lähtee itse pois tai se vie pääomansa pois.

15.47 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Eestilän linjaus siitä, että autoveron alennus tehtiin köyhille, on kyllä aikamoinen uutinen täällä näin — varmaan ne työttömät, joilta nyt leikattiin työttömyysturvaa, ovat kovin kiitollisia siitä, että jos heillä olisi varaa, he voisivat ostaa autoja.

Arvoisa puhemies! Siinä edustaja Eestilä on oikeassa, että viime hallitus teki veroratkaisunsa niin, että pienituloisten verotus keveni ja suurituloisten verotus kiristyi. Tuotiin oikeudenmukaisuutta, tuloeroja kavennettiin verotuksen kautta. Valitettavasti näin ei nykyinen hallitus tee, ja siitä tässä kritiikissä juuri on kysymys.

Edustaja Tolppanen on aivan oikeassa siinä, että työttömien verotus on edelleen liian korkea suhteessa työssä käyviin. Ja perusvähennys on se elementti, jolla viime hallituksen aikana merkittävästi pyrittiin tätä kaventamaan. Mutta mitä hallitus nyt tekee: perusvähennykseen 50 euron korotus ja kaikki paukut työtulovähennykseen, joka kasvattaa, edustaja Tolppanen, juuri tätä eroa, mitä te kritisoitte. Hallitus, jota te edustatte, kasvattaa työssä käyvien (Puhemies koputtaa) ja työttömien verotuksen eroa.

15.49 Kalle Jokinen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen aika lailla hämmentynyt siitä, miten voimakkaasti täällä vasemmisto-oppositio puolustaa autoveroa, ja suorastaan kohta varmaan tulee autoveron korotusesitysikin sieltä vasemmalta laidalta. (Eduskunnasta: Sehän on tullut jo!) — Aha, minä en sitä kuullut. — Edustaja Heinäluoma ainakin viime viikolla lähetekeskustelussa vaati sitä, että autoveron alennukset pitää perua ja niillä kompensoida kannattamatonta liikennettä eli edelleen tukea sitä kannattamatonta liikennettä. (Paavo Arhinmäki: Tehän pienennätte!)

Edustaja Arhinmäki, kyllä se nimenomaan on näin. Viime kaudella, kun autoverokysymystä pohdittiin ja pohdittiin romutuspalkkiolakia ja sitä, miten autovero kumuloituu ja pysyy siellä käytetyn auton hinnassa, niin niissä keskusteluissa liikenne- ja viestintävaliokunnassa kyllä oli tämä näkökulma, minkä edustaja Eestilä toi esille, että autoveron alennus helpottaa pienituloisten ihmisten auton hankintaa, joiden on pakko tässä maassa hankkia auto. Ne kaikki ihmiset eivät pysty kulkemaan ratikalla, valitettavasti. 90 prosenttia henkilöliikenteestä tehdään henkilöautolla, (Puhemies koputtaa) ja täytyy kohtuullistaa se verotus joskus.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

15.50 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä on suuri yllätysten päivä kerta kaikkiaan. On tullut yllättäviä vastauksia, ensinnäkin se, että kokoomuksen perusfilosofia on nyt sitten muuttunut ja kokoomus hyväksyy sen, että eläkkeensaajilla on kireämpi verotus kuin palkansaajilla.

Toinen yllättävä, mikä tuli ilmi edustaja Tolppasen puheenvuorossa, oli se, että perussuomalaiset ilmeisesti eivät nyt tiedä, mitä nämä veroesitykset tarkoittavat. Näillä tullaan tämä veroero nyt sitten uudestaan avaamaan. Te joudutte, arvoiset perussuomalaiset, vastaamaan siellä Hervannan Siwalla eläkkeensaajille näihin kysymyksiin. (Lea Mäkipää: Aivan!) Sen takia toivon, että tietäisitte, mitä olette päättämässä.

Ja kolmas yllätys, kun puhutaan arvovalinnoista, on se, että keskusta, joka on alueiden ja maakuntien puolta aina pitänyt, on hyväksymässä, kuten sanottu — hupsis — 200 miljoonaa autoveron kevennykseen, mutta samaan aikaan kymmenesosalla siitä summasta saataisiin maakuntien junayhteydet turvattua. Hyvin yllättävä arvovalinta Suomen Keskustalta.

15.51 Olavi Ala-Nissilä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nythän autoveroa alennetaan 100 miljoonaa. Käyttömaksu nousee 100 miljoonalla. Se netto on siis 100 miljoonaa. Minä olen laskenut, että sosialidemokraattinen puolue on myynyt tämän eri tarkoituksiin jo viisi kertaa ainakin. Aina se on se autovero, millä rahoitetaan. Ei se tällä tavalla toimi.

Teidän aikananne jätettiin kaikki uudistukset tekemättä (Eduskunnasta: Ei!) — lähes kaikki. — Nyt Suomi velkaantuu Euroopan nopeinta tahtia ja samalla meillä talous on Euroopan surkein. Ei tämä velkaelvyttämällä nouse. Sen takia meidän pitää työn verotusta suosia tässäkin tilanteessa. Kyllä populismillakin, arvoisa puhemies, saisi olla joku raja.

15.52 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä alkaa mennä kyllä pahasti miinukset ja plussat sekaisin. Kun tässä... (Olavi Ala-Nissilä: Minä opetin juuri, miten ne menee!) — Arvoisa edustaja, puhun edellisestä edustajasta, kun hän puhui, että vaadin autoveron nostoa. Enhän minä semmoista ole vaatinut. Olen sanonut, että jos tästä veronalennuksesta, joka on 200 miljoonaa, (Olavi Ala-Nissilä: 100 miljoonaa!) käytettäisiin 15 miljoonaa euroa VR:n ostoliikenteeseen, niin meillä kulkisi poikittaisliikenne Suomessa. Se on arvovalinta. Ja jos tähän on varaa, niin olen kysynyt, että miten ei ole varaa antaa eläkeläisille 150 miljoonaa euroa, jotta pidettäisiin eläkeläisen ja työssä olevan verokohtelu samanlaisena. Se on minusta aika oikeutettu kysymys. (Olavi Ala-Nissilä: 100 miljoonaa!) Se on arvovalinta, mikä tässä tehdään.

Edustaja Ala-Nissilä puhuu mahtavasti vastuusta valtiontaloudesta (Olavi Ala-Nissilä: Kyllä!) ja sitten ilmoittaa, että 200 miljoonaa lasketaan valtion verotuloja, kun lasketaan autoveroa. Siihen teillä on kuitenkin varaa, ja se ei ilmeisesti heikennä valtiontaloutta, se on teidän vientivetoinen kasvustrategianne.

15.53 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Heinäluoma on hyvin hämmästynyt siitä, että kaikki kokoomuksen vaalien alla esittämät tavoitteet ja ajatukset verotuksesta eivät tulleet osaksi Sipilän hallituksen ohjelmaa. Mutta voin, edustaja Heinäluoma, teille kertoa, että usein käy näin hallitusneuvotteluissa, kun on monta puoluetta, että kaikki ne tavoitteet, mitä on asetettu ennen vaaleja, (Eduskunnasta: Kepun syy!) eivät toteudu. Kuten sanoin, nyt hallitusohjelman neuvotteluissa on sovittu, että

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

tehdään työtulovähennyksen kautta tämä veronkevennys. Pitää yleisesti ottaen sanoa, että nyt on ilma sakeana arvovalintoja mutta politiikassa on myös käytännönläheisiä kompromisseja.

Edustaja Tolppaselle haluan sanoa, että se, että samasta tulosta työssä käyvälle jää käteen enemmän kuin saman tulon saavalle työttömälle, on aivan oikein ja se kannustaa työnteekoon.

15.54 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä oli hyvä ja selventävä puheenvuoro edustaja Zyskoviczilta. Hän kertoi, että hallitusneuvotteluissa kokoomus myi pieni- ja keskituloiset eläkkeensaajat. (Ben Zyskowicz: Ei kun isotuloiset!) He olivat valmiita siihen, että esimerkiksi 1 500 euroa eläkettä saavien verotus on jatkossa pysyvästi kireämpää kuin saman tulon palkansaajien. Tämä on minusta tärkeä asia havaita, niin kuin olemme täällä kuullet. Tätä linjaa, siis sitä, että eläkeläiset asetetaan eriarvoiseen asemaan suhteessa palkansaajiin, on ajanut keskusta. Kun täällä on perusteltu, että työhön pitää kannustaa, että nyt veronkevennysvara pitää kohdentaa sinne, missä eniten tarvetta on, eli työhön kannustamiseen, niin nyt on keinoksi valittu, että kannustetaan ihmisiä työhön sillä, että nimenomaan eläkkeistä verotetaan kireämmin. Mutta samaan aikaan sitten toisella kädellä annetaan tänne autoveroon iso alennus ja taas palataan siihen, että sanotaan, että kuitenkin veronkevennysvara pitäisi kohdistaa tänne työn kannustamiseen. Tämä on täysin ristissä sen kanssa, (Puhemies koputtaa) mitä te nyt, hallituspuolueen edustajat, siellä puhutte. Puhutte toisenne pussiin.

Puhemies Maria Lohela: Edustajat Kalli ja Harakka ja sitten ministeri Stubb.

15.55 Timo Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä autoveron alen- tamista periaatteessa voidaan perustella silläkin, että se on liikenneturvallisuuteen vaikut- tava. Tulee kolareita vähemmän, ihmisiä tulee hoidettavaksi vähemmän, ja sitä kautta koko yhteiskunta hyötyy. Mutta mielenkiinnolla jään odottamaan, kun SDP oman vaihtoehto- budjettinsa tuo ja tekee sen 150 miljoonan hyvityksen eläkeläisille eikä siirrä sitä harmaa- seen talouteen eikä velanottoon vaan kohdistaa sen johonkin säästöön. (Eero Heinäluoma: Tulet näkemään!) Tämä on mielenkiintoinen näkymä, ja sitä tulemme odottamaan, ja var- maan sitten käydään oma keskustelu. Vaihtoehto on tämä, että tämä pelivara on nyt haluttu osoittaa nimenomaan työn tekemiseen ja siihen, että ihmiset jaksavat maksaa veroja.

15.56 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oppositiolta vaaditaan aina vaihtoehtoja, niin olemme pyrkineet tekemäänkin. Kun edustaja Heinäluo- ma tarjosi yhteistyön kättä hallitukselle ja ehdotti, että 15 miljoonaa autoveron alennukses- ta voitaisiin sijoittaa julkiseen liikenteeseen, niin ministeri Stubb tyrmäsi tämän melko lail- la ynseästi ja käytti perusteenaan sitä, että hänellä ei ole tapana korvamerkitä verotuloja. Mutta sitten hallitus alensi tätä solidaarisuusveron ylärajaa 72 000:een ja on nyt sitä mai- nostanut suurenakin eleenä. Mutta perusteluna ministeri Stubb käytti silloin sitä, että pako- laistulvan takia joudutaan myöskin kaikkein suurituloimpiin puuttumaan, eli tässä kui- tenkin nämä rahat korvamerkittiin. Kävi ilmi, että mitä iloisemmin leikkaatte pienituloisil- ta, sitä vastentahtoisemmin olette joutuneet myöskin pyytämään edes osan hyvätuloisista mukaan talkoisiin. Olen pahoillani, että tämä on teille niin vaikeaa, (Puhemies koputtaa)

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

mutta ajatelkaa nyt sentään kuitenkin sitä, että keskijohto nyt kuitenkin tässä osoittaa solidaarisuutta myöskin ylimmälle johdolle.

Puhemies Maria Lohela: Sitten ministeri Stubb, 5 minuuttia puhujakorokkeelta.

15.57 Valtiovarainministeri Alexander Stubb: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin, edustajille kiitos värikkästä ja hyvästä keskustelusta. Ajattelin jakaa oman vastauspuheenvuoroni kahteen osaan, joissa ensin yrittäisin vielä kerran eritellä meidän yleistä veropoliittista linjaamme ja sitten vastata muutamaa vähän yksityiskohtaisempaan kysymykseen.

Tästä yleisestä linjasta: Sen olen huomannut, ensi kertaa valtiovarainministerinä ollessani, että jos on joku asia, josta saa paljon palautetta ja paljon ideoita, niin se on nimenomaan veropolitiikka. Varsinkin edustaja Rinne, edustaja Heinäluoma, molemmat entisiä valtiovarainministereitä, tietävät, että ideaalatiikka on täynnä ja niitä tulee paljon. Veropolitiikka on tietysti aika vaikea kiikkulauta siinä mielessä, että kun otat yhdeltä pois, niin yhtäkkiä se siirtyy jollekin toiselle, ja sen takia ajatus näistä korvamerkinnöistä, joista on paljon puhuttu: me yritämme sitä välttää, mutta toki taustalla sitä työtä tehdään.

Mitkä ovat meidän verotuksemme kaksi tavoitetta? Ensimmäinen tavoite on yksinkertainen, se on fiskaalinen, eli kerätä mahdollisimman paljon tuloja niihin menoihin, joita käytetään. Ja valitettavasti tänä vuonna olemme tässä epäonnistuneet: me olemme keränneet veroa, verotyyppisiä tuloja 49,1 miljardia ja tulemme taasen käyttämään rahaa 54,1 miljardia eli jäämme noin 5 miljardia pakkaselle. Ja se toinen ei ole... (Hälinää) — Edustajat! Saisinko puhua, edustaja Lindtman ja edustaja Heinäluoma? — Toinen tavoite, mikä meillä fiskaalisen lisäksi on, on tietysti käyttäytymistoiminta, ja sen takia me olemme nyt tässä hallituksessa panostaneet enemmän sellaisiin toimiin, jotka luovat toimeliaisuutta ja toivon mukaan työpaikkoja, ja sitten panostaneet verotuksessa ja verotuksen kiristyksessä nimenomaan välillisiin veroihin ja haittaveroihin.

Se iso kehityslinja, johon me pyrimme meidän verotuksessamme, on se, että järjestelmä olisi yksinkertainen, mutta sitähan se ei tietenkään ole. Verotusjärjestelmä on kovinkin monimutkainen tänä päivänä. Toinen tällainen yleinen kehityslinja on se, että meillä olisi kestävä, laaja pohja ja sitä kautta matala veronkanto, mutta tässä minun mielestäni kannattaa olla aika rehellinen ja todeta, että valitettavasti Suomella on tällä hetkellä yksi maailman korkeimmista yleisistä veroasteista, lähestulkoon 45 prosenttia, kun se OECD:n keskiarvo on noin... (Hälinää) — Edustajat Heinäluoma ja Rinne! Edustajat Heinäluoma ja Rinne, minä pyrin antamaan vastaukset teidän kysymyksiinne, joita te äsken tuossa pyysitte, ja olisin erittäin kiitollinen, jos te voisitte kuunnella. — Eli meidän tavoitteenamme on laaja pohja. Tällä hetkellä meidän verotusasteemme on kerta kaikkiaan liian korkea: 44—45 prosenttia verrattuna OECD:n keskiarvoon, joka on 34, tai EU15-keskiarvoon, joka on noin 39,5. Tämä tarkoittaa sitä, että meidän kiristysvaramme verotuksessa on loppujen lopuksi aika pieni. Tähän vielä lisää sen, että meillä on yksi tiukimmista progressioista maailmassa, ja tässä oli paljon puhetta siitä, kuka osallistuu ja millä tavalla, ja ulkomuistista noin 8,5 prosenttia meidän väestöstämme, eli yli 55 000 tienaa, maksaa valtion verotuloista noin 58—60 prosenttia, eli sekin on osoitus siitä. Kunnallispuolella se on huomattavasti pienempi, se tulee alas siihen suunnilleen kolmannekseen tai vastaavaan. Eli tämäkin on kiikkulauta. Sitten, yleisenä huomiona myös: me pyrimme pitämään kokonaisveroasteen sellaisena, että se ei tämän hallituskauden aikana tule kiristymään.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

Sitten me tulemme näihin yksityiskohtaisiin kysymyksiin — ja edustaja Feldt-Rannalle pahoittelut, jos katsoin, mutta käytän myös vastauspuheenvuoroja laatiessani ihan normaalia pädiä, josta minä näin.

Yksi keskeisimmistä kysymyksistä, johon kiinnitettiin minun mielestäni ihan oikeutusti ja hyvin huomiota, liittyi eläkeläisiin. Kävin tarkastamassa meidän taulukoistamme, mikä se tilanne on, ja ehkä se suora vastaus tähän on, että työtulovähennyshän koskettaa ainoastaan työntekijöitä. Siis perusfilosofia on se, että me panostamme sellaisiin toimiin, jotka lisäävät toimeliaisuutta ja työntekoa, kun eläkeläisten puolella se taas ei sitä välttämättä tee. Eli me pyrimme kannustamaan työntekoon. Mikä oli tämä ratkaisu? Tämä ratkaisu oli sellainen, jossa tässä vaiheessa eläketuloa saavan veroaste on yli 53-vuotiaan palkkatuloa saavan veroastetta kireämpi enintään noin 0,4 prosenttiyksikköä tulovälillä 18 000—23 500, kun taas tulovälillä 24 000—28 000 eläketulon veroaste on enintään noin 0,3 prosenttiyksikköä palkkatuloveroastetta korkeampi. Onko tämä liikaa? Kyllä, se on 0,3 prosenttia liikaa toisessa taulukossa, ja se on 0,4 prosenttia liikaa ensimmäisessä. Tähän vielä lisätään se, että kun tulotaso ylittää 19 000 euroa vuodessa, niin eläketuloa verotetaan kireämmin kuin palkkatuloa. Me pyrimme hallituksessa koko ajan seuraamaan tätä tilannetta ja varmistamaan, että tähän ei synny liian suurta repeämää. Tapahtuuko se lovi nyt, niin kuin edustaja Heinäluoma sanoi? Kyllä, se tapahtuu, mutta on meillä... [Edustaja Heinäluoma oli kääntyneenä selin puhujaan.] — Edustaja Heinäluoma. (Hälinää) Edustaja Heinäluoma, meillä on myös toinen tarkastuspiste, ja se on, kuten muistaakseni edustaja Zyskiewicz totesi, vuosi 2017. Eli siinä vaiheessa me katsomme, millä tavalla ne toimet, joihinkä olemme pyrkineet, ovat pureet. Jos ne ovat pureet, niin me olemme valmiita tulemaan vastaan noin yhden miljardin verotulovähennyksellä. (Välihuutoja vasemmalta) — Ei, kun se koskee kaikkia.

Tähän lisäksi oli kysymys solidaarisuusverosta. Meidän perusajatuksemme tässä oli se, että kaikki osallistuvat talkoisiin, mutta kuten salissakin muutamassa puheenvuorossa on todettu, tämä ratkaisu, siis tason laskeminen siihen 72 000:een 90 000:sta kahdeksi vuodeksi, on tehty väliaikaiseksi sen takia, että meillä pitää edelleen olla senttyypistä työtä, joka tuottaa ja teettää korkean tuottavuuden työtä, eli me emme voi eristää tätä.

Loppupelissä — siis jokainen veropäätöshän on aina vaikea — minä uskon, että me olemme, totta kai, sellaisessa tilanteessa, että meillä pitää olla senttyypinen julkinen talous, joka on kilpailukykyinen, vienti vetää, kasvaa, (Puhemies koputtaa) sitä kautta tulee työpaikkoja ja verotuloja. Muuten hyvinvointiyhteiskuntaa ei voi ylläpitää.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pari kolme vastauspuheenvuoroa, mutta ei enempää. Ministerillä on sen verran ehkä aikaa tässä.

16.04 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaalilupaukset ovat tärkeitä, niitten pohjalta äänestäjät tekevät valintojaan. Tämä on vakava kysymys demokratian kannalta, että vaalilupaukset petetään näin rajusti. Me olemme perustellusti kritisoineet perussuomalaisia vaalilupausten petttämisestä. Kyllä tässä on nyt myöskin kokoomuksen osalta erittäin iso vaalilupausten petos tapahtumassa eläkeläisten osalta. Se ei kosketa pelkästään pieni- ja keskituloisia eläkeläisiä vaan myöskin niitä isotuloisia eläkeläisiä, jotka todennäköisesti enemmän ovat kokoomusta äänestäneet. Tähän kyllä pyydän vastausta, ministeri Stubb, teiltä, että miten te kommentoitte demokratian kannalta tätä vaalilupauksista kiinni pitämistä.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Otetaan neljä kysymystä, ja sen jälkeen ministeri. Ja sitten jatketaan keskustelua sen jälkeen ilman ministeriä, koska hänellä on sovittu meno.

16.05 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, millä saadaan kotimaista kysyntää, työllisyyttä ja investointeja parannettua, on se, että ihmisillä on ostovoimaa. Nyt hallitus on leikkaamassa ihmisten ostovoimaa palkansaajilta pakkopalkanleikkauksilla. Sen lisäksi nämä verotusratkaisut eivät helpota niitä, joilla on kaikkein pienimmät tulot — eläkeläiset, työttömät — jotka käyttävät jokaisen euron ja jokaisen sentin kotimaiseen kysyntään. Tämä vaikuttaa siihen, että kun ihmisten ostovoima heikkenee, niin pienet yrittäjät kärsivät, ne, jotka työllistävät valtaosan ihmisistä, itsensä ja jonkun kaverin. On aika mielenkiintoista, että samaan aikaan hallitus laittaa 200 miljoonaa euroa autoveron alennukseen, se on elvytysruiske kansainväliselle autoteollisuudelle. Kyllä meidän mielestämme elvytysruiskeen pitäisi tulla kotimaisille pienille, kovaa työtä tekeville yrittäjille pienituloisten ostovoiman parantamisen kautta.

16.06 Maria Tolppanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minä nyt ihmettelen tässä, että täällä myöskin vähän joka puolella hyväksytään se, että työttömyyden verotus on pidettävä korkealla sen takia, että työttömät menisivät töihin. Minä voin kertoa, että yksikään veroaste ei työllistä yhtään ainutta työtöntä — ei yksikään. (Paavo Arhinmäki: Juuri näin!) Tarvitaan työpaikkoja, joihin työtön voi mennä. Jos vapaita työpaikkoja on 12 000 ja jos työttömiä on 350 000, niin voidaan vaikka kaikki työttömyyskorvaukset panna verollisiksi, ottaa kaikki 100 prosenttia veroa siitä pois, niin ei ole sitä työpaikkaa, mihin mennä. Näyttäkää se työpaikka, minne mennään, niin sitten asia on ihan ok. (Välihuutoja) Mutta täällä kun edustaja Zyskowicz sanoi, että menisivät töihin, kun otetaan niin paljon pois, mihin mennään töihin? Osoittakaa minulle 10 työpaikkaa, missä maksetaan suomalaisten keskiansio, minä tuon teille 100 työtöntä tekemään niitä töitä. (Eduskunnasta: Hyvä!)

16.07 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Tolppasen puheesta sai hivenen sen kuvan, että työpaikkojen määrä olisi vakio — se ei toki sitä ole, vaan me tarvitsemme lisää uusia työpaikkoja.

Mikä siten on köyhän paras turva, ja mikä on pienituloisen eläkeläisen paras turva? Kyllä se on se, että tämän maan talous laitetaan tasapainoon, luodaan uusia työpaikkoja, luodaan sitä kautta työtä, lisää verotuloja ja näin pystymme pitämään näistä palveluista kiinni, mistä nauttivat niin lapset kuin ikäihmisetkin.

Aika pienelle huomiolle tässä on jäänyt se, että tämä hallitus on tehnyt myös päätöksen, että Yle-vero poistuu pienituloisimmilta ja se tulee avittamaan myös osaa eläkeläisistä. (Maria Tolppanen: Se on hyvä asia!) Ja olen ymmärtänyt, että osa oppositiosta on jopa arvostellut näitä ratkaisuja. Minun mielestäni on hyvä, että tästä Yle-verosta nyt vapautetaan myös pienimmällä toimeentulevat eläkeläiset. Hallituksen strateginen valinta on työn linja, ja se näkyy läpi (Puhemies koputtaa) koko tämän toiminnan.

16.08 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyi sitten keneltä ekonomistilta tahansa, niin kaikki sanovat, että jos pieni- ja keskituloisella eläkkeensaajalla on hiukan rahaa, niin hän käyttää sen todennäköisemmin kuin suurituloisen, on sit-

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

ten eläkkeensaaja tai töissä oleva. En ole huolissani näistä 100 000 euroa vuodessa tienaa-vista eläkeläisistä, kyllä he pärjäävät — täällä tai Portugalissa, molemmissa pärjäävät — mutta olen huolissani näistä pieni- ja keskituloisista eläkeläisistä. Tämän porukan, joka tie-naa sen 1 500—1 600 euroa ja jolla on hyvin vähän tai ei mitään muita tuloja, tämä halli-tuksen linja laittaa maksumieheksi, heidän kohdallaan teiltä rahat loppuvat, siitä huolimatta, että jos heillä olisi sitä rahaa, niin he käyttäisivät sen todennäköisemmin kotimaan työ-lisyyden hyväksi, käyttäisivät suomalaisia palveluita, ja sitä kautta meillä olisi enemmän väkeä töissä. Tämä on kova linja, ja te kerroitte juuri päinvastaisen sanoman ennen vaaleja, arvoisa kokoomus — juuri päinvastaisen sanoman.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä edustajat Zyskowicz ja Kiuru, ja sen jälkeen ministeri, 2 minuuttia.

16.09 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Tolppanen vastasi minulle, ja olisin myös edustaja Heinosen tavoin todennut, että työpaik-kojen määrä ei ole vakio. Mutta en kuitenkaan edellisessä puheenvuorossani sanonut, toi-sin kuin edustaja Tolppanen väitti, että menisivät töihin. Sen sijaan toin esiin sen mieles-täni tärkeän periaatteellisen lähtökohdan, että jos samantasoisien tulon saa yhtäältä työtä te-kemällä ja toisaalta työttömyys- ja muusta sosiaaliturvasta, niin minun mielestäni on pe-rusteltua ja on oikein — ja olkoon tämä nyt se arvovalinta — että sille, joka saa sen saman rahan työtä tekemällä, jäisi pikkasen enemmän käteen kuin sille, joka saa sen rahan työttö-myys- ja muuna sosiaaliturvana. Minun mielestäni tämä on tärkeä periaatteellinen lähtö-kohta ja se on työntekoon kannustava lähtökohta. Se ei tarkoita sitä, että työtön olisi joten-kin itse syyllinen tilanteeseensa, (Puhemies koputtaa) vaan se on vain oikein, että se, joka ansaitsee työllä, tienaa pikkuisen... [Puhemies antoi puheenvuoron seuraavalle puhujalle.]

16.10 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa yhteistä meille on se, että me haluamme tasapainottaa taloutta ja me haluamme hoitaa työ-lisyyttä niin, että työpaikkoja syntyy lisää, mutta keinoista me olemme eri mieltä. Minusta olisi ollut reilua, että te olisitte ilmoittaneet ennen vaaleja, että aiotte supistaa pieni- ja kes-kituloisten suomalaisten ostovoimaa tavalla, joka tulee johtamaan siihen, että ei synny sitä työllisyyttä, jonka perässä täällä nyt juostaan. Siksi on minusta aiheellista kysyä valtiova-rainministeri Stubbilta, oletteko todella tehneet näistä kaikista suunnitelmistanne ostovoi-maan vaikuttavia selvityksiä, millä tavalla tämä tulee johtamaan aivan toisenlaiseen suun-taan. Minusta olisi ollut reilua esimerkiksi tässä eläkeläisten tapauksessa, että olisitte ker-toneet etukäteen suomalaisille eläkeläisille, että heidän verotuksensa ei tule olemaan pal-kansaajien kanssa samalla tasolla. Teimme valtavan paljon töitä viime kaudella tällä poru-kalla, eduskuntaporukalla, että tämä verotus olisi (Puhemies koputtaa) laitettu yhteen. Nyt näin ei käykään, kun te eriytitte nämä. Miksi?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Tässä vaiheessa ministeri Stubb pai-kalta 2 minuuttia.

16.12 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra pu-hemies! Ehkä kaksi vastausta.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

Jäin miettimään, jos ja kun vaikkapa tätä debattia eläkeläinen tuolta päätteen ääreltä tai televisiosta seuraa, mikä on se ajattelutapa. Ehkä ensimmäinen huomio on se, että tässä ovat osittain ehkä menneet puurot ja vellit vähän sekaisin, että on annettu ymmärtää, että eläkeläisten verotus kiristyy. Sitähän se ei tee, vaan käytännössä työtulovähennyksen päätöksen myötä, 450 miljoonaa, työntekijän verotus hiukkasen alenee ja eläkeläisen verotus pysyy samana. Silloin siihen syntyy sellainen pieni haarukka, jonka me pyrimme toki tämän hallituskauden aikana kuromaan umpeen. (Välihuutoja vasemmalta)

Sitten jäin miettimään sitä suurempaa kysymystä, jos ja kun eläkeläinen seuraa tätä keskustelua kotoa, mitkä ovat ne asiat, joidenka kautta hän uskoo, että eläkeläisen tilanne paranee. Minä uskallan väittää, että niitä on oikeastaan kolme, joista ensimmäinen on se, että me saamme julkisen talouden kuntoon, ja korostan jälleen kerran, että me otamme 5 miljardia euroa lisävelkaa tänä vuonna. Toinen on se, että me saamme tähän maahan lisää työpaikkoja. Me uskomme vahvasti siihen, että työ luo työtä. Silloin kun me täällä eduskunnassa käymme keskustelua veroista, niin minä kuitenkin uskon, että kaikista tärkein meidän tehtävämme on se, että me jollain tavalla pystymme tekemään sentyyppistä lainsäädäntöä, jolla Suomessa luodaan työpaikkoja, koska sitä kautta totta kai sitten loppupelissä eläkkeet maksetaan. Ehkä viimeisenä, kolmantena huomiona tähän kokonaisuuteen: Taavoitteena pitää olla se, että kenenkään veroaste ei kiristy. Sitä kautta totta kai me pystymme sitten parantamaan sitä ostovoimaa.

Eivät nämä helppoja päätöksiä ole, mutta sitten taas toisaalta hyvä, että tämä keskustelu on käyty.

Arvoisa herra puhemies! Tunnen olevani puun ja kuoren välissä, mikä käytännössä tarkoittaa istuntosalin ja valtiovarainvaliokunnan välissä, koska minun olisi tarkoitus isännöidä heitä tuossa... No, oli alkanut jo 15 minuuttia sitten.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kiitoksia. — Me jatkamme täällä pienen hetken debattia ja sen jälkeen siirrymme puheenvuoroihin.

16.14 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ensinnäkin hyvä, että nyt valtiovarainministeri selkeästi myönsi, että tämän teidän tekemänne esityksen mukaan eläkkeensaajien verotus suhteessa saman verran tienaavien ansiotuloverotukseen kiristyy.

Mutta aivan olennainen kohta tässä nyt oli se, että sanoitte, että pyritte kuromaan tämän umpeen. (Eero Heinäluoma: Korjaamaan sen!) — Te pyritte korjaamaan. — Tämä alleviivattakoon. Nimittäin nyt olisi tärkeää, että saataisiin hallituksen linjaus. Nimittäin keskustan keskeinen veroekspertti, edustaja Timo Kalli, täällä totesi aiemmin, että tämä oli hallitukselta tietoinen arvovalinta. Edustaja Zyskowicz täällä totesi, että kokoomus joutui tässä asiassa antamaan periksi, kun keskusta ajoi, ja hallitus teki tämän arvovalinnan. Onko tämä nyt hallituksen arvovalinta, että tämä ero pidetään, että eläkkeensaajia verotetaan enemmän, vai onko tämä vain lapsus, jonka te yritätte nyt kuroa umpeen? Tähän olisi nyt tärkeää saada hallituksen linjaus.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: No, poikkeuksellisesti annetaan heti tähän ministerille puheenvuoro, koska minä ymmärrän, että hän heti tämän jälkeen lähtee pois täältä.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

16.15 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä oli niin tärkeä puheenvuoro, että näen tarpeelliseksi täsmentää tämän vastauksen.

Siis kuroa umpeen, välttää repeämä: Se on ilman muuta selvää, että me pyrimme oikeudenmukaiseen kohteluun ja pyrimme löytämään tähänkin ratkaisun. Tällä hetkellä se gäppi niissä tuloluokissa, jotka aikaisemmin mainitsin, on 0,3—0,4 prosenttia. Pidämme huolen siitä, että tämä ei entisestään kasva, ja me pyrimme siihen, että kenenkään veroaste ei tämän vaalikauden aikana nouse.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt jatkamme vielä hetken.

16.16 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä oli erittäin tärkeä pointti. Ministeri vastasi omaan välihuutooni, kun kerroitte, että 2017 tulotte tekemään veroratkaisuja. Minä huusin, että senhän piti koskea vain palkansaaajia. Vastasitte, että se koskee kaikkia. Tämä on hyvä uutinen eläkeläisten kannalta. Mutta tähän asti, kun hallitus on puhunut yhteiskuntasopimuksesta, maltillisen palkkaratkaisun syntymisestä, hallitus on todennut moneen kertaan, että tämän vastapainoksi se tulee antamaan palkansaaajia koskevat selkeät, isot tuloveron alennukset 2017 ehtona sille, että syntyy yhteiskuntasopimus. Jos tämä linja nyt muuttuu, että veronkevennyksiä tulee myös pienituloisille eläkeläisille ja koskee kaikkia työttömiä, niin tämä on erittäin hyvä uutinen, mutta pitää kiinni siitä.

16.17 Pia Viitanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä myös toivon, että tulevaisuudessa, totta kai, otetaan pienituloiset eläkkeensaajat ja (Eero Heinäluoma: Miksei heti oteta?) työttömät huomioon, mutta... — Nimenomaan, kysymys kuuluu, miksei heti. — Ja sitten ministeri Stubb sanoi tuossa viimeisiksi sanoiksi, että tulemme huolehtimaan, että ei entisestään kasva.

Tässä vaiheessa, puhemies, minun on ihan pakko oikein nyt pistää silmälasit ja katsoa, näenkö oikein. Nimittäin Helsingin Sanomissa 10.4. kokoomuksen puheenjohtaja Stubb sanoo: "Se koskee myös eläkkeitä. Tällä tavalla me pidämme huolen siitä, että eläkeläisiä ei veroteta enemmän kuin palkansaaajia ja eläkeläiset eivät tunne heitä kohdeltavan epärealisti."

Tässä on nyt kysymys siitä kansalaisten kuluttajansuojasta, vaalilupauksesta, kaikesta siitä, mitä te puhuitte eläkkeensaajille ennen vaaleja. Tämä on paitsi käytännöllisesti huono ratkaisu myös periaatteellisesti todella huono ratkaisu teidän kannaltanne, arvoisa kokoomus. Tämä perusfilosofian muutos on tapahtunut. Olisi kohtuullista sen eläkkeensaajan kannalta, että se kerrotaisiin ennen vaaleja, (Puhemies koputtaa) että perusfilosofia tulee muuttumaan.

16.18 Eero Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy sanoa, että nyt tipuin kyllä kokonaan kärryiltä: Juuri kun kokoomus ja keskusta kertoivat, että tämä on tietoista ja heidän mielestään erittäin viisasta politiikkaa, että eläkeläisiä verotetaan ankaremmin kuin palkansaaajia, niin sitten valtiovarainministeri ilmoittaakin: "No, hupsista heijaa, kyllä me oikeastaan pyrimme tämän korjaamaan. Ensin me sitä pahennamme ensi vuoden verotuksessa, mutta sitten 2017." Ja sitten kun hän antaa uuden korjauslausunnon, niin hän ilmoittaakin, että "no, oikeastaan me pyrimme toimimaan niin, että ero ei kasva".

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

Meillä on nyt tässä kolme kantaa hallituksen puolesta aika lyhyessä keskustelussa osin samojen henkilöiden kertomana. Minusta olisi kohtuullista kuulla, kun täällä on yksi porvari vielä paikalla, edustaja Zyskowicz, (Naurua) mikä näistä kolmesta kannasta, edustaja Zyskowicz, nyt kun käytätte koko yhdistyneen keskustaoikeiston äänivaltaa, on nyt teistä voimassa. Siis se kanta, että pitääkin lisätä tätä eroa eläkkeensaajan ja palkansaajan välillä, vai se kanta, että tämä korjataan? Ensin pahennetaan ensi vuonna (Puhemies koputtaa) ja sitten korjataan, vai se kanta, että ainakaan eroa ei ensi vuodesta enää lisätä?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Zyskowicz vastaan muu maailma. (Naurua)

16.19 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin, emme ole sanoneet, että hallitusohjelmaneuvoittelussa tehty ratkaisu on arvovalinta. Olemme sanoneet, tai itse esimerkiksi olen sanonut, että hallitusohjelmaneuvoittelussa joudutaan tekemään kompromisseja, kuten jokainen paikalla oleva tietää. Tämä ratkaisu, että tällä kertaa mentiin työtulovähennyksen kautta, oli hallitusohjelmaneuvoittelussa sovittu kompromissi.

Mitä sitten tulee tähän niin sanottuun korjaukseen, hallitus on sopinut, että mikäli tavoitteet kilpailukyvyyn kohentamiseksi ja sitä kautta valtiontalouden tasapainottamiseksi toteutuvat kaavailulla tavalla, niin vuoden 2017 aikana tehdään ratkaisu miljardin euron uudesta ansiotuloverotuksen keventämisestä. (Pia Viitanen: Ansiotulo?) — Itse olen ymmärtänyt, että kyse on ansiotuloista, jolloin se koskisi palkansaajia ja eläkeläisiä mutta ei koskisi sosiaaliturvatuloja.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt siirrymme pyydettyjen puheenvuorojen listaan.

16.21 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Hyvä oppositio ja hyvä hallituksen edustaja! Itse asiassa teitä on kyllä kaksikin täällä, niin että ei edustaja Zyskowicz aivan yksin tässä ole. Olen pahoillani, että ministeri Stubb poistui — hänen oli tarkoitus tavata meitä valtiovarainvaliokunnan jäseniä, ja täällähän meitä useita on paikalla. Me voimme ihan mielellämme tavata työn merkeissä, ei meidän tarvitse valtion edustuskartanoon mennä. Mutta kukin valitsee sen, missä haluaa olla.

Haluaisin lausua pari sanaa tästä verorikollisten armahduslaista, joka on äärimmäisen epäonnistunut ja epäonninen hallituksen esitys ja joka asettaa Suomen tässä ajassa ja tässä eurooppalaisessa viitekehyksessä aivan väärään seuraan. Sen arvioitu verotuotto on 1—10 miljoonaa euroa, ja me, jotka ymmärrämme täällä nollien päälle, (Ben Zyskowicz: Ja promillien!) tiedämme, että se on euro tai kaksi per suomalainen. Se on erittäin pieni raha siitä, että kansalaisten yhdenvertaisuus näin halvalla myydään.

Myöskin tämä hallituksen esityksen ajoitus on mitä epäonnisin ja suorastaan epäilyttävä. Kun siis vuonna 2017 on tarkoitus tulla voimaan eurooppalainen automaattinen tietojenvaihto, niin antaa varsin kummallisen kuvan tämän lain ajoituksesta se, että häthätää, viime hetkellä rötösherrat haluttaisiin vielä pelastaa, jos he voivat vielä pelastautua. Tämä ajoitus herättää varmasti myös kansainvälisiä kysymyksiä: kun muualla Euroopassa tällainen laki on jo kohtalaisen vanha, niin yhtäkkiä Suomessa, juuri nyt ja juuri tällä hetkellä,

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

kun kiinnijäämisriski on suurin, ollaankin valmiita mitättömän verotulon vuoksi saamaan armahdus verorikollisille voimaan.

Tätä on perusteltu sillä, että armahdus koskisi vain verorikoksia, kaikki muu rikollinen toiminta olisi edelleenkin rangaistavaa. Tämä on tällainen eettinen viikunanlehti, joka tähän on annettu, mutta meille oikeusministeriön edustaja, asiantuntija jo totesi, että heillä on tavoitteena se, että jotta säilyisi tällä verorikollisella jokin syy ja motiivi ilmoittautua viranomaisille, niin Verohallintoa kiellettäisiin tiedottamasta muista tietoonsa tulleista rikoksista. Eli ollakseen tehokas tämän lain on oltava epäeettinen, ja tämä vain kertoo siitä, että tämä eettinen puoli tässä laissa on täysin kestävä.

Saksassa vastaava laki on ollut pitkään voimassa, ja sitä on vuosi vuodelta julkisessa paineessa kiristetty. On tiedossa, että sanktiot ovat moninkertaisia: 6 prosentin viivästyskorko useille vuosille on jo rangaistusluonteinen toimi, ja 15 tai 20 prosentin veronkorotukset suurista rötöksistä ovat arkipäivää. Juuri äskettäin saksalainen jalkapalloilijalegenda Uli Hoeness sai tuomion, useita vuosia vankeutta siitä, että hän ei ollut prikulleen noudattanut tätä Saksan lakia, joka ei ole siis millään tavalla verrannollinen tähän Suomen verorikollisten armahduslakiin.

Kun tämän lain nyt panee siihen yhteyteen, mitä hallitus on muutoinkin tässä viime aikoina esittänyt, niin täytyy kyllä vähän kummastella, kenen asialla ja kenen puolesta hallitus toimii. Jos nyt ajatellaan esimerkiksi tätä, että on äärimmäisen tärkeää, kuten ministeri Stubb tuossa kutsui suomalaisia, jokaista suomalaista, lahjoittamaan 500 000 euroa haluamaansa yliopistoon tai itselle rakkaalle yliopistolle, tämä ei varmaankaan kaikille ole täysin mahdollista ja rikkoo sitä pohjoismaista periaatetta, jossa veronmaksaja ei itse päättä, mihin hänen verotulonsa käytetään, puhumattakaan hallintarekisterilaista, johon en mene nyt enää sen syvemmälle. Eli tässä ilmenee se, ketkä ovat ne hallituksen todelliset raharakkaat, ne, joita ministerit varmasti myöskin ihan omasta arkielämästään hyvin tuntevat, ne syrjäytymisuhan alla olevat miljonäärit, jotka apua tarvitsevat.

Täytyy toki myöskin ihmetellä perussuomalaisia. Heidän oppi-isällensä Veikko Vennamolla oli tämä kuuluisa lause, että "rosvot kiinni". (Vasemmalta: Rötösherrat!) Tämän päivän perussuomalaiset haluavat ottaa rosvo kiinni niin tiukasti, niin tiukkaan halaukseen ja niin tiukkoihin suudelmiin, että he varmasti ovat jatkossa ylimmät ystävät.

16.26 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Täällä käytiin jo pitkä keskustelu, ja omalta osaltani tähän eläkkeensaajien kohteluun kiinnitin huomiota. Kyllä tästä nyt täytyy ehkä johtopäätöksenä todeta, että nämä kolme linjaa jäivät nyt voimaan ja tilanne on aika huolestuttava. En kyllä näe, että hallitus tässäkin asiassa on toiminut asianmukaisella tavalla. Sanottakoon niin, että tämä ratkaisu on tehty tieteen tahtoon täysin vastoin niitä vaalilupauksia, ja se on mielestäni kaikin puolin ikävä seikka.

Jos puhun hieman yleisemmin näistä muista linjanvedoista, mistä näissä hallituksen veropaketeissa nyt on kysymys, niin ensinnäkin haluan sanoa sen, että täällä puhuttiin verotuksen oikeudenmukaisuudesta. Se on tietenkin meille kaikille sosialidemokraateille hyvin tärkeä, ja siksi me olemme koko ajan kysyneet ja koko ajan linjanneet, että myös hyväosaisten on osallistuttava näihin talkoisiin. Oli aika järkyttävää tämän vaalikauden alussa, kun näytti siltä, että ei olisi minkäänlaista toimenpidettä hyväosaisten saamiseksi mukaan. Oppositiossa kovia puheenvuoroja sosialidemokraatit tästä käyttivät, ja seurauksena tulivat nämä hyvin pienet solidaarisuusvero- tai pääomaveromuutokset. Mutta jos me nyt olemme ihan rehellisiä, arvoisat hallituspuolueet, niin kyllä tämä on täysin, voisi sanoa,

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

murusia, mitä tässä nyt hyväosaisille tätä vastuuta langetetaan. Siksipä se vaihtoehtobudjetti, jota jo täällä kerrottiin kovasti odotettavan, tulee kiinnittämään vahvasti huomiota myös tähän verotuksen oikeudenmukaisuuden linjaan siten, että omistavat tahot, kaikista parastuloisimmat, osallistuvat enemmän.

Puhemies! Tähän loppuun ehkä vielä siitä autoverosta, joka nousi täällä keskusteluun, täytyy todeta, että tässähän kävi jopa niin, että alun perin perussuomalaiset lupasivat koko autoveron poistaa. No, näin ei sentään tehty (Puhemies koputtaa) isoa lovea kassaan, mutta tämä 200 miljoonaa...

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Saanko pyytää puhujaa tänne puheen-
vuoropöytäön? (Eero Heinäluoma: Lähemmäksi puhemiestä!)

Lähemmäksi puhemiestä. — Mennään nyt sanomaan lause loppuun, puhemies, niin ei jää vaivaamaan. (Puhuja siirtyi puhujakorokkeelle)

Niin, jäin tähän autoverokysymykseen, koska minusta on hyvin tärkeää kiinnittää täällä siihen huomiota. Se ei ole yhdentekevää, että 200 miljoonaa ollaan valmiita pistämään autoveron kevennyksiin. Me kuulumme tänään verojaostossa, että tulonjakomielessä tällä on niin sanottu regressiivinen vaikutus eli tämä veron osa lisää tuloeroja. Kaiken kaikkiaan, jos nyt puhutaan ihan maalaisjärjellä, on täysin käsittämätöntä, että muun muassa keskustan ollessa hallituksessa me vedämme junalinjoja maakunnista pois, VR:n ostoliikenteen vedämme alas keskustahallituksen toimesta ja samaan aikaan sitten autoveroa ollaan valmiita keventämään 200 miljoonaa. Nämä arvovalinnat ovat sellaisia, että niitä ei voi sivuuttaa, niitä ei voi kerta kaikkiaan sivuuttaa.

Puhemies! Tähän loppuun: Mielestäni edustaja Harakka hyvin hyvällä tavalla äsken kuvasi näitä tietynlaisia ongelmia, mitä näissä hallituksen esityksissä on, ja puhui juuri siitä, että kyllähän meidän koko yhteiskunnan täytyisi nyt jos koska löytää vahvoja toimia siihen, että me pystymme kaikenlaista veronkiertoa, aggressiivista verosuunnittelua, harmaata taloutta ja kaikkea tätä torjumaan. Minä vähän kyllä ihmettelen, arvoisa puhemies, myös sitä, kun joskus kuuntelen täällä hallituspuolueiden kommentteja, että "ette sitten siinä vaihtoehtobudjetissanne laske tuloja harmaan talouden torjunnan varaan". Tämähän on aivan pöyristyttävää, kun nimenomaan sillä, että me pistämme voimavaroja harmaan talouden torjuntaan, tukimme porsaanreikiä, me saamme lisää verotuloja yhteiskuntaan. Sitten täällä nämä kommentit, että eihän sitä harmaata taloutta saisi edes torjua, (Eero Heinäluoma: Ei ollenkaan!) ovat täysin pöyristyttäviä, ja sen huomaa hallituksen linjoista. Viime kauden toimia ajetaan alas, harmaan talouden torjunnasta ollaan leikkaamassa muun muassa 99 poliisia pois, ja kaikki keinot, mitä viime hallitus otti käyttöön, ollaan ajamassa alas, ja todellisia panostuksia ei ole. Suonette kuitenkin, arvoisa hallitus, että SDP oppositiosta käsin haluaa veroparatiiseja torjua, harmaata taloutta torjua ja saada niitä rosvoja kiinni, jos nyt viittaakaan siihen, mitä edustaja Harakka tuossa lopuksi puhui perussuomalaisten aiemasta linjasta. Nyt tietenkin tämä hallitus todella huolestuttavan löyhällä kädellä näihin asioihin suhtautuu.

16.31 Eero Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Oli todella tärkeätä, että nämä verolait otettiin erilliseen keskusteluun eduskunnassa, koska ne ovat merkittävä kokonaisuus sekä hallituksen toimintalinjassa että myös sitten ihmisten arjen kannalta. Tämä tähän saakka käyty keskustelu jo osoittaa, että on todellakin syytä paneutua aika tarkasti näihin hallituk-

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

sen esityksen perusteluihin ja siihen, mitä nämä tarkoittavat ihmisille. Kun hallituksella on näin valtaisa tämä paketti, mitä se on tekemässä, niin tässä on suuri riski, että menee huomaamatta ohitse aika isoja muutoksia aikaisempaan.

Tästä hallituksen verotuksen yleislinjasta on syytä olla huolissaan, koska tavallisen pienen- ja keskituloisen kannalta tämä on huono linja, mikä tästä kokonaisuudesta välittyy. Tämä ei myöskään ole johdonmukainen linja. Toisin kuin sanotaan, nämä puheet siitä, että tehdään työllisyyden kannalta oikeita ratkaisuja, eivät tässä ole toteutumassa, koska työllisyyden kannalta on merkitystä sillä, miten pienen- ja keskituloisia kohdellaan, ovat he sitten työssä olevia tai ilman työtä tai eläkkeellä. Kaikissa tapauksissa se raha, joka käytetään silloin, kun veronalennuksia tehdään, veronalennuksiin tänne pienen- ja keskituloiseen päähän, se tulee sieltä kulutukseen, ja tämän jokainen ekonomisti ja kaikki kansainväliset ja kotimaisetkin tutkimukset kertovat.

Mutta tämän työllisyyden ohella on sitten kysymys myös oikeudenmukaisuusasiasta, johon edustaja Viitanen täällä aikaisemmin perustellusti ja oikein viitoitti. Mielenkiintoinen on se yksi asia, mikä tästä oikeudenmukaisuusnäkökulmasta on käyty nyt täällä aika huolella iltapäivän aikana lävitse. Se koskee eläkkeensaajien ja työssä olevien välistä verosuhdetta. Tästä olivat kaikki puolueet ennen vaaleja aika lailla samaa mieltä, että eläkeläisen tuloa ei saa verottaa kireämmin kuin työssä olevan, ja tämän pitäisi olla johtoaajatus vähintäänkin nyt sinne 100 000 euron tuloihin saakka. Se, mitä sen jälkeen tapahtuu, jos joku saa yli 100 000 euron eläkettä — luulenpa, että se ei nyt sitten ole ihan suuri oikeudenmukaisuuskysymys. Mutta siinä on näitä 1 000 euron ja 2 000 euron kuukausieläkkeellä olevia, joista nyt hallitus kylmän viileästi on ilmoittanut, että se tulee kiristämään näiden eläkkeellä olevien verotusta suhteessa palkansaajien verotukseen, mikä on täysin toista kuin mitä ennen vaaleja puhuttiin.

Tämä mielellään tietysti vietäisiin lävitse ilman, että kukaan puhuu tästä yhtään mitään, ja sitten sanottaisiin, että hups heijaa, näin pääsi käymään. Mutta näinhän se ei saa mennä, vaan tämä täytyy huolellisesti eduskunnassa perata ja katsoa nämä tulonjakovaikutukset eri väestöryhmien osalta ja sitten pyytää asiantuntija-arviot ja arvioida, kuinka moni edustaja loppujen lopuksi tämän ottaa omiin nimiinsä. On perusteltua tehdä tältä osin muutosehdotuksia ja tehdä oikeudenmukaisuutta myös eläkeläisväestölle.

Puolellatoista miljoonalla eläkkeensaajalla oli kyllä paljon ystäviä ennen vaaleja, mutta nyt niitä ystäviä ei enää näy missään salin oikealla laidalla, joka näyttää olevan suurin piirtein hallitukseen itsensä myös valikoinut. Eli eläkkeensaajien asumistuen leikkaukset, kansaneläkkeiden indeksin leikkaus ensi vuonna ja sitten tämä eläkeläisten verokohtelu ovat siltä osin johdonmukaisia, että kaikissa niissä käydään eläkeläisten kukkarolla, kaikissa näissä asioissa. Ja ymmärrän, että tuntuu kiusalliselta olla paikan päällä, kun muistutetaan siitä, mitä ennen vaaleja on luvattu, mutta asia on niin kuin edustaja Rinne tuossa aikaisemmin sanoi, että kansanvallan ja demokratian toimivuuden ja uskottavuuden kannalta täytyy esittää sellaisia lupauksia, joihin aidosti on sitoutunut. Sitten, kun ne heitetään kylmän viileästi romukoppaan ja sanotaan, että jopa onkin hyvä tämä uusi filosofia, niin se, mikä oli ennen perusfilosofia, kääntyykin 180 astetta ihan uudeksi filosofiaksi, joka kumoaa sen edellisen. (Pia Viitanen: Tarvitaan sanakirjaa!) — Joo, tässä tarvitaan siis suomi—espoo-sanakirja, jotta tässä hallituksen ajattelussa pysyy perässä.

Sitten tähän solidaarisuusveroasiaan. Sitähän hallitus markkinoi suurena tekona. Se koko ajatteluhan ei ollut hallituksen ohjelmassa eikä vielä kesäkuussa esillä. Sehän tuomitettiin täällä, että ei ole varaa veroasteen nostamiseen. Näin sanoi muun muassa pääministeri

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

Sipilä. Ja pääministeri Sipilä sanoi, että no, sehän on totta, että hyväosaisia nämä talkoot eivät koske. Se paine, joka syntyi eduskunnassa ja myös julkisuudessa tähän hallituksen verolinjaan, pakotti pieneen korjausliikkeeseen budjettiriihen osalta. Mutta tosiasiahan on se, että tämänkin pienen korjausliikkeen jälkeen näiden 80 000 euroa vuodessa tienaaavien verotusta lasketaan tähän vuoteen nähden, ei kiristetä, niin kuin osa edustajia, muun muassa osa perussuomalaisia, vaalikentillä on puhunut, että kansanedustajienkin verotus kiristyy. Ei se kiristy, ei se pysy ennallaan — se laskee. Se on tämä hallituksen uusi niin sanottu solidaarisuusverolinjaus.

Silloin tietysti se kysymys koskee — kun joudutaan tekemään sopeutusta ja joudutaan tekemään, niin kuin täällä on ihan sinänsä oikein sanottu, kipeitä säästöpäätöksiä — niitä, joilla asiat ovat suhteellisen hyvin, joilla on hyvät työt, on hyvät pääomatulot, ja eihän heiltä voida talkoissa muuten ottaa kuin pyytämällä edes väliaikaisesti vähän suurempaa panostusta verotuksessa. Ja tiedän, että eduskunnan puhemiehistössäkin on sellaisia edustajia, jotka ovat aikaisemmin tästä puhuneet, ja uskon, että he sydämestään ovat tällä kannalla, että myös vaikeina aikoina pitäisi hyväosaisten olla vahvemmin mukana. Joten tälläkin kysymyksellä on merkitys, ja nyt täytyy katsoa, miten tämä solidaarisuusvero loppujen lopuksi kohtaantuu. Siis kun otetaan työttömiltä valtaisia rahasummia — ensin leikataan puolet verrattuna palkkaan ja sitten vielä otetaan viidesosa työttömyysturvasta, leikataan asumistukea, nostetaan terveydenhoidon asiakasmaksuja — onko perusteltua, että 80 000 euroa saavia palkkioksi sitten kannustetaan veronalennuksin, kun muita kannustetaan kepillä? Pysykö Suomi koossa, jos linja on tämä? Tämä on relevantti, oikea kysymys, ja siihen täytyy eduskunnan tietysti kyetä vastaamaan.

Sitten on puhuttu tästä autoverosta: Ei kukaan rakasta veroja, en minä aikanaan, en rakasta myöskään autoveroa, mutta kyllä se on aito kysymys, että miten se nyt ihmeessä niin menee, että tämä on se kaikkein kipeimmin alennusta vaativa vero. Kyllä se on kumma juttu, että tämä autovero nyt on se, joka pitää ensin laskea, mutta eläkkeensaajien osalta, joka summa on pienempi kuin 200 miljoonaa, niin sinne ei nyt sitten kyllä. "On vaikeita valintoja, ei riitä raha eläkeläisille." En minä ainakaan pysty tätä Hakaniemen torilla selvittämään — en tiedä, miten Viitasaarella kävisi, voi olla sama vaikeus sielläkin — että minkä takia eläkeläiselle ei riitä tehdä sitä samaa veronalennusta, mikä tehdään työssä olevien osalta. Aika vaikea on selittää ja sitten sanoa, että mutta sen sijaan kylläkin teemme autoveron laskun, ja on selvä, että suurissa autoissa se on aika merkittävä ja niitä kuitenkin ostavat enemmän hyvätuloiset. Harva 1 000 euron tai 1 500 euron eläkeläinen marssii kauppaan ja ilmoittaa, että otetaan sieltä uusi vähän kuluttava Mersu ja sitten saadaan merkittävä autoveron alennus. En nyt puutu siihen, että perussuomalaisethan tätä on vaatinut. Se oli heidän vaalilupauksensa, jolla saatiin ääniä. Tosin se lupaus taisi alun perin olla niin, että se poistetaan kokonaan ja sitten lisäksi mitään muuta veroa, kuten vuotuista ajoneuvoveroa, ei nosteta. En nyt puutu siihen, koska se ei ole tämän keskustelun ytimessä.

Harmaa talous on sitten aika vakava juttu, ja yhdyn siihen huoleen, jonka edustaja Viitanen sanoi, että onhan tämä nyt ihan eriskummallista, että täällä hallituspuolueiden edustajat sanovat, että harmaaseen talouteen ei saa puuttua, että ei sieltä saa mitään lisää tuloa ottaa. Mistäs lähtien tämä nyt niin kulkee? Jos katsotaan viime vaalikauden rakenteellisia uudistuksia, niin erittäin merkittävä oli tämän harmaan talouden torjunnan kohdalta se uudistus, joka vietiin lävitse monella eri rintamalla. Eli tehtiin hyvin systemaattinen ohjelma, harmaan talouden toimintaohjelma, ja siihen useita kohtia. Pyydän, arvoisat edustajat, katsomaan, mikä on ollut verotulojen kehitys. Sehän on ihan hämmästyttävä: siitä huolimatta,

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

että työllisyys on tullut alas ja meillä pitäisi verotulojen laskea — normaaliajattelun mukaisesti — meillä ovat verotulot kääntyneet nousuun, ja tätä ilmiötä on jatkunut nyt jo pari vuotta oikeastaan. En keksi siihen mitään muuta selitystä kuin että tämä ohjelma toimii.

Nyt sekä tarkastusvaliokunta että valtiovarainvaliokunta ovat saaneet kuulla, että hallitus ei aio tehdä tätä harmaan talouden torjuntaohjelmaa. Sitä ei enää uusita, sitä ei jatketa, se pannaan hyllylle. Kaksikymmentä vuotta tähän on kuitenkin tehty tähän mennessä töitä erillisen toimintaohjelman osalta, ja tämä viimeinen oli kaikkein jyrkein. Ehdottomasti sitä pitää jatkaa. Poliisi kertoo, että he 6 miljoonalla eurolla takaavat, että tulee vähintään 50 miljoonan suorat tulovaikutukset valtiolle. Siinä on siis kymmenkertainen tuotto, mutta siihenkään ei löydy rahaa. 80 kokenutta talousrikostutkijaa ollaan siirtämässä muihin tehtäviin vuoden vaihteessa, jos ei tule eduskunnasta hyvin vahvaa kannanottoa tähän asiaan.

Eli kyllä nämä vaativat kaikki valtiovarainvaliokunnassa ja koko eduskunnassa erittäin huolellisen läpikäynnin ennen kuin näitä lasketaan läpihuutojuttuina lävitse.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Seuraavana edustaja Sarkkinen. — Pyydän kiinnittämään huomiota siihen, että nyt kun ei ole tätä 5 minuutin rajoitetta, niin tällainen maksimisuositus on nyt sitten 10 minuuttia. Ja sen aikarajan puitteissa edellinen puheenvuoro pysyi kylläkin.

16.41 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Tänään täällä on käyty hyvää keskustelua veronalennusten kohdentamisesta ja eläkeläisten ja työssä käyvien verotuksen erilaisuudesta. Tämä on tärkeä asia tietysti eläkeläisten toimeentulon kannalta mutta myös tuloerojen kannalta. Ruotsissa tuloerot ovat kasvaneet erittäin nopeasti viime vuosina, ja yksi syy tähän on se, että Ruotsissa veronalennukset on kohdennettu erityisesti ansioverotukseen, ja se on sitten johtanut siihen, että kun eläkeläisten ja sosiaaliturvan saajien verotus ei samalla tavalla ole keventynyt, niin tuloerot ovat kasvaneet. Tämä olisi tärkeää ottaa huomioon, ja ylipäätään tätä veropolitiikkaa tehtäessä pitäisi nämä tulonjakovaikutukset aina huomioida.

Mutta sitten nostan keskusteluun energiaveron, josta ei oikeastaan ole keskusteltu tässä debatin aikana. Kaivostoiminta on vasta vuoden 2015 alusta ollut normaalissa sähköveroluokassa. Se nostettiin siihen vuoden 2014 päätöksellä. On poukkoilevaa politiikkaa, että kaivostoiminta aiotaan nyt taas siirtää alennettuun sähköveroluokkaan ja energiaintensiivisen teollisuuden veronpalautuksen piiriin. Tämähän käytännössä tarkoittaa sitä, että annetaan kaivostoiminnalle veronalennus, jonka vuosikustannus on noin 27 miljoonaa euroa. Suomessa on paljon puhuttu siitä, että me emme voi olla vain globaalitalouden siirtomaa, josta voi louhia malmeja alihintaan. On puhuttu siitä, että tarvittaisiin esimerkiksi jonkinlainen kaivosvero. Normaaliin sähköveroluokkaan nosto vuoden 2014 päätöksellä toimi ikään kuin kaivosverona. Mielestäni on vain kohtuullista, että kansallisvarallisuuden louhinnasta saadaan yhteiskunnalle korvaus verotuksella. Kaivostoiminnassa ei ole mitään väärää, kunhan siitä hyötyy myös yhteiskunta verotulojen kautta. Näenkin, että olisi parempaa elinkeinopolitiikkaa suunnata nämäkin rahat, mitkä annetaan nyt kaivosveron alennukseen, esimerkiksi tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen ja pienyritysten työllisyysmahdollisuuksien tukemiseen. Nyt kuitenkin hallitus leikkaa todella paljon tutkimus- ja kehitysrahoituksesta, erityisesti Tekesiltä. Sitä myötä me saamme Suomeen vähemmän innovaatioita, vähemmän tuotteita, mitä myydä, vähemmän tulevaa talouskasvua, vähemmän uusia työpaikkoja. Arvovalinta tietysti tämäkin.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

Mutta sitten tästä tehokkaasta katumisesta. Kyllähän tämä vaikuttaa tällaiselta vapaudu vankilasta -kortilta hyvin rikkaille veronkiertäjille juuri ennen kuin automaattinen verotietojen vaihto parin vuoden kuluttua tulee voimaan, ja samaan aikaan leikataan harmaan talouden torjunnan resursseja. Kyllä tässä kansalaisille tulee mielenkiintoinen olo, että kenen etua tällä politiikalla oikein ajetaan.

Tämä autoveron alennus on toinen hämmennystä herättävä kohta tässä veropaketissa: Tehdään regressiivinen autoveron alennus, 200 miljoonaa euroa, ja samalla auton käytön verotusta sitten nostetaan, ja kaikki maksavat tätä auton käyttöveroa. Mutta tämä autoveron alennus uuden auton ostosta hyödyttää lähinnä hyvätuloisia, keillä on varaa ostaa uusia autoja. Me kaikki tiedämme kyllä — tai toivottavasti tiedämme — että pienituloisilla perheillä, matalapalkka-aloilla, työttömillä, pienituloisilla eläkeläisillä ei ole varaa ostella uusia autoja. Ja kun samalla myös leikataan junalinjoista, joukkoliikenteestä, niin kyllähän tämä on todella outo arvovalinta hallitukselta.

Mutta kenties äänestäjäkunnan erilaisuus selittää tätä, minkälaisia arvovalintoja tehdään. Esimerkiksi eilen olin tapaamassa työttömiä Raahessa, ja he nostivat esille esimerkiksi tämän, että he kokevat epäoikeudenmukaisena — kuten onkin — että työttömyysturvasta maksetaan niin suurta veroa. Ei kukaan ole ikinä minulle tullut vaalikentillä tai tuolla, kun ihmisiä tapaa, sanomaan, että kylläpä tämä autovero on korkea, vaan enemmän se on tämä työttömyys- ja sosiaaliturvan korkea verotus, mikä koetaan epäoikeudenmukaisena. Mutta tosiaan: ehkä se äänestäjäkunnan erilaisuus näitäkin arvovalintoja sitten selittää.

16.47 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Ajattelin muutaman sanan sanoa myös tästä tehokkaasta katumisesta. Tämä lakihan kuuluu "laki verotuksen omaaloitteisesta oikaisemisesta", eli aika mystinen nimitys, joka ei helposti avaudu. Mutta ideana on, että ilmoittamalla vapaaehtoisesti veronkiertonsa voi välttyä rikosoikeudellisilta seuraamuksilta, eli tätä kutsutaan tehokkaaksi katumiseksi.

Suhtaudun tähän esitykseen kyllä hyvin kriittisesti yhdenvertaisuusnäkökulmasta. Toisaalta jos tällä halutaan tienata valtiolle nopeasti rahaa, niin kuten ministeri Stubb tuossa esittelypuheenvuorossaan sanoi, on odotuksia, että 10 miljoonaa euroa tätä kautta valtion kassaan saataisiin.

Kyseessä on siis määräaikainen laki, jonka mukaan luonnollinen henkilö tai kotimainen kuolinpesä välttyisi veropetosta koskevilta rikosoikeudellisilta seuraamuksilta ilmoittaessaan omaaloitteisesti verotuksestaan puuttuneita tuloverolain mukaan verotettavia tuloja tai perintö- ja lahjaverolain mukaan verotettavia varoja Verohallinnolle. Muutos nykytilaan on suuri. Koska Suomessa ei ole säädetty tehokkaan katumisen mahdollisuudesta verotuksessa, verovelvolliselle ei ole nykytilassa voitu taata suojaa rikosoikeudellisia seuraamuksia vastaan.

Se, mistä tämä kritiikki kumpuaa, kyllä on juuri se, että tämä tarjoaa rikkaille veronkiertäjille, joilla on ulkomaille piilotettuja varoja, oman keinon päästä seuraamuksista ja että tämä asettaa eri asemaan tavanomaiset kotimaan tulojen piilottelijat. Miksi ulkomaille piilotetun varallisuuden nyt paljastuessa, kun pankkisalaisuus on höllentynyt, näille piilottelijoille pitäisi säätää erillinen armahduslaki varojen paljastuttua? Eikö rikosharkinnasta tulisi päättää nyt paljastuvissa piilotettujen varojen itseoikaisutapauksissa normaalin menettelyn mukaisesti?

Voi sanoa, että tässä ovat myös aika monet asiantuntijat antaneet tähän esitykseen kritiikkiä. Kansalaisjärjestö Finnwatch piti esitystä yhdenvertaisuuden kannalta ongelmalli-

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

sena, ja myös Suomen Transparency Internationalin rahoitusmarkkinoiden avoimuudesta vastaavan projektin vetäjä Erkki Laukkanen pitää tätä armahduslakia ongelmallisena. "Veron välttelijät ovat jäämässä muutenkin kiinni parantuneen kansainvälisen yhteistyön vuoksi. Armahdus pelastaisi heidät rikosoikeudellisilta seurauksilta ja julkisuudelta", Laukkanen sanoo.

No, nähtäväksi jää tulevaisuudessa, kuinka suuri joukko henkilöitä tarttuu tähän tehokkaan katumisen mahdollisuuteen ja miten paljon verotuottoa tällä maallemme kertyy. Mutta kyllä minun on sanottava tässä myös se, että pitkälle on liuennut SMP:n Veikko Vennamon rötösherrat kuriin -ajoista, kun nyt rikollisille lyödään paluulippu kouraan ilman seuraamuksia. Vaikea on tätä kyllä perustella.

Tuosta harmaasta taloudesta sanon vielä sen verran, että myös talousrikossyyttäjille on sitä myöten annettu 1,3 miljoonaa euroa rahaa ja nyt myös tämä raha on poistumassa. On laskettu, että tämä talousrikossyyttäjiä työpänsä on tuonut 100 miljoonaa euroa konfiskaation kautta valtion kassaan lisää tuloja. Sillä lailla ei kyllä voi oikein ymmärtää, että eikö nimenomaisesti tämä tuotos—panos-suhde ole kannattava. Ja toivoisin edellisten puhujien tapaan, että tähän, harmaan talouden torjuntaan, panostettaisiin myös jatkossa.

16.51 Ilkka Kantola sd: Arvoisa puhemies! Veropolitiikan kaksi keskeistä kysymystä koskevat vaikutuksia kansalaisten ostovoimaan ja vaikutuksia työnteon kannustavuuteen.

Työntekijöille suunnattua työtulovähennystä hallitus perustelee ennen muuta väittämällä, että näin lisätään työnteon kannustavuutta. Edustaja Kalli ehkä kaikkein selkeimmin sanoi, että tästä on kysymys eikä eläkeläisten verotuksella ole vaikutusta työnteon kannustavuuteen.

Veronkevennysten vaikutuksesta ostovoimaan hallitus ei, kumma kyllä, tässä yhteydessä puhu. Miksi ei puhu? Siksi, että keskustelua ei haluta laajentaa eläkeläisten verotukseen. Eläkeläisten verotuksen keventäminen ei olisi kuitenkaan mustaan aukkoon heitettyä rahaa. Verotukselta säästytvä raha menisi kotimaiseen kulutukseen ostovoiman lisäämiseenä. Sen vaikutukset olisivat kotimarkkinoita piristäviä. Vaikka työhön kannustavuutta ei olisikaan eläkeläisten verotuksen keventämisessä, olisi sillä merkittäviä työllisyysvaikutuksia.

Arvoisa puhemies! Asettamalla eläkeläiset palkansaajia kireämmän verotuksen alle hallitus vauhdittaa kansakunnan kahtiajakautumista. Tämä vaarantaa keskeisiä kansakunnan henkisiä voimavaroja, kun luottamusta eri väestöryhmien välillä murennetaan.

16.52 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Ensi vuoden veroratkaisuissa isona sinisenä lankana on se, että verotus ei kiristy ja talous- ja veropolitiikka tukee kasvua, työtä ja yrittäjyyttä, eli tavoitteena on lähteä ottamaan tuota 110 000 uuden työpaikan tavoitetta kiinni. Siinä on tehtävää näinä vaikeina aikoina, mutta näillä toimenpiteillä, joilla työtä ja yrittäjyyttä tuetaan, siihen on mahdollisuus päästä.

Tässä ensi vuoden veroratkaisussa on kolme keskeistä oleellista huomiota: pieni- ja keskituloisten verotusta kevennetään, työn verotusta ei valtaosalla suomalaisia kiristetä ja solidaarisuusvero alennetaan koskemaan kaikkia yli 72 000 tienaaavia. Ja kun tässä on käyty keskustelua siitä ja väitetty, että tämä ei tule kiristämään 72 000 tienaaavien verotusta, niin tässä on Veronmaksajien 28.9. tekemä laskelma hallituksen budjettiesityksestä "Palkansaajan verot ja ostovoima 2015—2016", ja tässä laskentaoletuksessa on otettu huomioon vain viran puolesta tehtävät vähennykset alle 53-vuotiaalla palkansaajalla, vuosiansio lo-

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

marahoineen, kuukausipalkka 12,5 kertaa, vuoden 2015 keskimääräiset kunnallis- ja kirkollisveroprocentit, ansiotason nousua vastaavat tarkistukset veroperusteisiin vuonna 2016, työtulovähennyksen korotus 450 miljoonalla eurolla ensi vuonna, valtion tuloveroasteikon korkeimman portaan eli tämän niin kutsutun solidaarisuusveron alarajan alentaminen 72 300 euroon, ja sitten vielä sosiaalivakuutusmaksujen ennustetut muutokset on huomioitu, työttömyysvakuutusmaksun 0,5 prosenttiyksikön korotus vuodelle 2016. Tämä osoittaa yksiselitteisesti, että pienituloisten verotus kevenee: 2 171 euroa kuukaudessa tienaaavan verotus kevenee, 3 256 euroa kuukaudessa tienaaavan verotus kevenee, mutta 5 427 euroa kuukaudessa tienaaavan verotus kiristyy, 8 684 euroa kuukaudessa tienaaavan verotus kiristyy. Eli tämä on nyt hyvä oikaista myös eduskunnan pöytäkirjaan, totuus siitä, millä tavalla tuo työtulovähennys ja sitten tämän solidaarisuusveron alarajan muutos vaikuttavat siihen, että suurituloiset ovat näissä talkoissa entistä isommalla panoksella mukana. Ja myös se keskustelu, mitä täällä on sanottu, että tämä ei vaikuttaisi niihin, jotka ovat jo olleet solidaarisuusveron piirissä: kyllä vaikuttaa. Eli nyt he maksavat tätä korotettua veroa myös siitä osuudesta, joka heille ennen on tullut alle tuon solidaarisuusveron uuden rajan tai siitä nykyiseen rajaan mentäessä.

Arvoisa puhemies! Sitten tässä isona porkkanana on tietysti se, että jos näissä toimenpiteissä onnistutaan ja kasvua saadaan aikaan ja maa kasvu-uralle, työllisyys kehittymään, niin hallitus on luvannut vuonna 2017 tehdä erittäin merkittävän miljardin euron työn verotuksen kevennyksen, mikä kohdistuisi niin eläkkeensaajiin kuin työtä tekeviin. Se on hyvä tavoite, mitä yhdessä kannattaa meidän kaikkien suomalaisten tavoitella.

Arvoisa puhemies! Lopuksi autoverotuksesta: Olen hieman itsekriittinen myös siihen, että tämä autoveroratkaisu ei välttämättä tässä tilanteessa ole se järkevin. Itse edustin ajatelmallia, missä autoverosta oltaisiin luovuttu kokonaan, mutta ei toki niin, että olisimme menettäneet tuon miljardin, minkä autovero meille tuottaa, vaan se olisi ollut mahdollista saada takaisin vuotuista ajoneuvoveroa korottamalla. Meillä on Suomessa noin 3 miljoonaa autoa, nykyinen vuosivero on 200 euroa, ja ajoneuvon perusveroa jos oltaisiin nostettu tuosta noin 200:sta 350:een, 400 euroon, niin kertymä olisi kasvanut 500—600 miljoonasta eurosta puoleentoista miljardiin euroon, ja sillä olisi tämä ero saavutettu. Ja sillä autoverosta kokonaan luopumisella itse asiassa helpotettaisiin sitä, että meidän autokantamme nuorensi, tulisi ekologisemmaksi ja turvallisemmaksi. Ja kyllä tosiasia on sekin, että autoveroon tehtävä tämäkin muutos, mikä nyt tehdään, tulee helpottamaan jokaista suomalaista autonomistajaa. Eli kyllä se tulee vaikuttamaan ennen pitkää kaikkiin autoihin, jotka meillä on, käytettyihin sen myötä, että uusien autojen hinta tulee alenemaan. Ja että pöytäkirjaan ei jää väärä kuva siitä, miten edustaja Heinäluoma kuvasi tätä autoveroa, niin tämä kevennyshän kohdennetaan nimenomaan niihin pieniin, halpoihin, vähäpäästöisiin autoihin, ja siellä se alennus on suurin nimenomaan niin, että siitä hyötyisivät mahdollisimman monet suomalaiset.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi haluan kiittää hallitusta siitä, että Yle-vero on päätetty poistaa myös pienituloisilta, entistä isommalta joukolta. Se on hyvä asia monelle eläkeläiselle ja pienellä rahalla toimeentulevalle.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi verotuksen oikaisemisesta oma-aloitteisesti annettujen tietojen perusteella vuonna 2016

Hallituksen esitys HE 32/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja lakivaliokunnan on annettava lausunto. Asia pantiin pöydälle 6.10.2015 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan ja lakivaliokunnan on annettava lausunto.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi autoverolain ja ajoneuvoverolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 33/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan. Asia pantiin pöydälle 6.10.2015 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelu

17.00 **Kari Kulmala ps:** Arvoisa puhemies! Kyseisen esityksen tavoitteena hallitusohjelman mukaisesti on laskea autoveroa pienipäästöisiä autoja suosien hallituskauden aikana niin, että verotuottovaikutus vuoden 2019 tasolla on noin 200 miljoonaa euroa. Veronalennus painottuisi selvästi pienipäästöisiin autoihin. Tämä on mielestäni erittäin järkevää, vaikka mieluummin ajaisin tietenkin uudella Mustangilla kuin Pololla. Tämänkin päätöksen mukaan voin kuitenkin edelleen ajaa millä autolla tahansa. Maksan vain isompipäästöisen ajoneuvon käytöstä enemmän. Uuteen autoon minulla ei ole edelleenkään varaa.

Arvoisa puhemies! Esityksen tavoitteena on myös muuttaa käytettyinä tuotujen autojen verosäännöksiä unionin oikeuden vaatimusten mukaisesti siten, että kaikissa tilanteissa varmistetaan käytettyjen tuontiautojen syrjimätön verokohtelu. Tätä muutosta olen odottanut jo pitkään, koska aikaisempi käytäntö on selvästi syrjinyt auton ostajaa verotuksessa. Myös käytettyinä maahan tuotujen ajoneuvojen, joista on kannettu liikaa veroa, autoverotusta voidaan oikaista 1. päivästä tammikuuta 2012 ehdotetun lain mukaisesti. Tähän tulisi mielestäni kirjata sanojen "voidaan oikaista" tilalle "tulee oikaista".

Esitys on kuitenkin mielestäni kokonaisuutena hyvä. Esimerkiksi Sevettijärven baarista tuolta pohjoisesta on otettu minuun yhteyttä, ja uskon, että he tämän päätöksen myöskin hyväksyvät siellä keskuudessaan. — Kiitoksia.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

17.01 **Johanna Ojala-Niemelä sd:** Arvoisa herra puhemies! Aika suossa ollaan tämän autoveroalen kanssa. Kuten edellä kuultiin, niin pitkälti tämä lähti perussuomalaisten lupamasta vaalilupauksesta, jossa puolue lupasi noin 900 miljoonan euron autoveroalen. Nyt tämä autoveroale kutistui kosmeettiseksi alennukseksi niille, joilla on varaa ostaa uusi auto, mutta samaa rahaa kerätään kuitenkin takaisin tavallisilta tallaaajilta ajoneuvoverona, ja kyllä tällöin kärsijöinä ovat paljon autoa tarvitsevat pieni- ja keskituloiset etenkin tuolla maaseudulla. Tästä lähtien ajoneuvovero korottuu noin 30 euroa vuodessa.

Tosiaan edustaja Heinonen puhui tästä, että tämä autoveroale koskee nyt näitä vähäpäästöisiä ja edullisia autoja, mutta se on ihan sama, onko pieniä vai isoja, jos siihen ei ole varaa.

17.02 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanoin omassa puheenvuorossani nimenomaan niin, että kun uuden auton hankintahinta pienenee, niin se vaikuttaa myös vanhojen autojen hintaan. Tätä kautta kaikki, jotka Suomessa yleensäkin tarvitsevat autoa, ja toisaalta kaikki, jotka sen pystyvät ostamaan, hyötyvät tästä luonnollisesti. Kaikkien autojen, niin uusien kuin vanhojenkin autojen, hinnat tulevat laskemaan ja tämän esityksen myötä nimenomaan niin, että pienet ja vähäpäästöiset autot ovat niitä, jotka saavat tämän edun, ja se etu tulee jatkossa niin uusille kuin käytetyillekin autoille.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle energiaverotusta koskevan lainsäädännön muuttamiseksi

Hallituksen esitys HE 34/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkari: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto. Asia pantiin pöydälle 6.10.2015 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jäteverolain 5 ja 6 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 35/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkari: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan. Asia pantiin pöydälle 6.10.2015 pidetyssä täysistunnossa.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 36/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan. Asia pantiin pöydälle 6.10.2015 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 44/2015 vp

Lähetekeskustelu

Asia poistettiin päiväjärjestyksestä.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle kumppanuudesta ja yhteistyöstä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Mongolian välillä tehdyn puitesopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 61/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sakon ja rikesakon määräämisestä annetun lain 1 §:n muuttamisesta annetun lain ja rikoslain 2 a luvun muuttamisesta annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 62/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu

17.05 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström: Arvoisa puhemies! Tässä on siis kyse sakon muuntorangaistus uudistuksesta ja sitä koskevien säännösten kumoamisesta.

Kesäkuussa 2015 vahvistettu sakon muuntorangaistuksen käytön laajentamista koskeva lainsäädäntö ehdotetaan tässä esityksessä peruutettavaksi. Ehdotus uudistuksen peruuttamisesta ja lakien kumoamisesta johtuu ensi sijassa taloudellisista syistä. Uudistusta on myös arvosteltu eikä sitä ole pidetty korkeisiin kustannuksiinsa nähden riittävän vaikuttavana.

Viime kevään kehyspäätöksessä muutoksen toteuttamiseen osoitettiin oikeusministeriölle ja sisäministeriölle yhteensä 12,4 miljoonan euron määräraha. Valtion heikon taloudellisen tilanteen vuoksi määräraha on nyt poistettu julkisen talouden suunnitelmasta 2016—2019. Uudistusta ei voida toteuttaa ilman siihen osoitettua määrärahaa.

Sakon muuntorangaistuksen käytön laajentamista koskeva uusi lainsäädäntö ei ole vielä voimassa. Sen oli määrä tulla voimaan samanaikaisesti kuin sakon ja rikesakon määräämisestä annettu laki. Voimaantulosta säädetään erikseen lailla, ja se riippuu oikeus- ja poliisihallinnon tietojärjestelmien valmistumisesta.

Nyt kumottavaksi ehdotetun lainmuutoksen mukaan poliisin tulisi ohjata sakkorikos kärajäoikeuden käsiteltäväksi silloin, kun toistuvasti sakkoja saaneen henkilön voidaan katsoa osoittavan piittaamattomuutta lain kielloista ja käskyistä. Piittaamattomuuden arviointi perustuu aikaisempien rikosten toistuvuuteen ja samankaltaisuuteen. Jos henkilölle on vuoden sisällä määrätty vähintään kolme sakkorangaistusta samankaltaisista rikoksista, uusi rikkomus käsiteltäisiin tuomioistuimessa. Kärajäoikeus voisi muuntaa sakon vankeudeksi, jos sakkoa ei saada perityksi. Tuomioistuinten määräämät sakot ovat muunnettavissa vankeudeksi, mutta poliisin määräämät sakot eivät.

Hallituksen esityksessä painotetaan, että uudistuksen kumoamisesta huolimatta mahdollisuus määrätä sakon muuntorangaistus on tälläkin hetkellä olemassa. Pelkästään sakon muuntorangaistusta suorittavia on noin 50 vankia päivittäin. Lisäksi osalla vankeusrangaistusta suorittavista on suoritettavanaan myös sakon muuntorangaistus. Poliisi voi jo nykyisten säännösten mukaan saattaa asian käsiteltäväksi tuomioistuimessa rangaistusmääräysmenettelyn sijasta. Näin menetellään toistuvasti esimerkiksi näpistysrikoksiin syyllistyneiden tapauksissa.

Poliisin sakotusohjetta on tältä osin nimenomaisesti täsmennetty. Lisäksi asianomistaja voi kieltäytyä asian käsittelemisestä rangaistusmääräysmenettelyssä ja saada näin asian tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

Muuntorangaistusjärjestelmän kalleuden johdosta tavoitteena on nykyisessä tiukassa taloudellisessa tilanteessa panostaa ennen kaikkea ennalta ehkäiseviin toimenpiteisiin sekä rikosentorjunnan keinoin että kehittämällä yhteiskunnan tukipalveluita.

Oikeusministeriössä on selvitetty myös erilaisia vaihtoehtoja vankilassa täytäntöön pantavalle muuntorangaistukselle. Rikosseuraamuslaitoksessa on käynnistetty kokeilu, jossa sakon muuntorangaistusta suorittavia vankeja sijoitetaan päihdekuntoutuslaitokseen tai tuetun asumisen palveluihin rangaistuksen suorittamisen aikana. Toimintamallista on saatu positiivista palautetta. Myös muuntorangaistusmenettelyn yksinkertaistamista selvitetään eduskunnan maaliskuussa 2015 antaman lausuman mukaisesti. — Kiitos.

17.09 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Kuten oikeusministeri Lindström juuri äsken kertoi, nykyisin tuomioistuinten määräämät sakot ovat muunnettavissa vankeudeksi mutta poliisin määräämät sakot eivät. Poliisin ja syyttäjälaitoksen arvioiden mukaan tällaisia lainkäskyistä ja kielloista piittaamattomia rikosentekijöitä on vuosittain noin 25 000. Teot ovat useimmiten näpistyksiä tai niiden yrityksiä, lieviä petoksia sekä kulkuneuvon kuljettamista oikeudetta tai muita liikenneriikkomuksia. Sitä, että poliisin määräämiä sakkoja ei ole voinut muuntaa vankeudeksi, on yleisesti pidetty oikeustajun vastaisena, koska sakonsa maksamatta jättänyt voi jäädä käytännössä vaille rangaistusta. Tämä on ollut selvä epäkohta jo vuodesta 2008. Tässä on ollut vaarana myös se, että mikään ei katkaise henkilön rikoskierrettä. Pidän tätäkin seikkaa varsin merkityksellisenä. Muuntorangaistus on mahdollista määrätä tällä hetkellä sakoista, jotka tuomioistuin on tuominnut. Pelkästään näitä sakon muuntorangaistuksia suorittavia on päivittäin noin 50, kuten oikeusministeri juuri äsken kertoi. Myös osalla vankeusrangaistusta suorittavista on suoritettavanaan sakon muuntorangaistus, nämä rikokset kun kasaantuvat usein samoille henkilöille. Poliisin uuden, vuoden 2014 sakotusohjeen mukaan tuomioistuimen käsiteltäväksi viedään sakkorikokset niissä tilanteissa, joissa kysymyksessä on toistuvasti samanlaisiin rikoksiin syylistynyt henkilö. Tämän lisäksi asianomistajalla, esimerkiksi kauppiaalla, on mahdollisuus olla hyväksymättä rangaistusmääräysmenettelyn käyttöä ja saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi. Näin myös eräät asianomistajat automaattisesti tekevät, ja käytäntö on mielestäni hyvä. Käytännön laajenemista voisi jopa suositella enemmänkin, vaikka se virkakoneistoa ja poliisia työllistääkin. Tällöin ainakin asianomistajan tunne oikeuden saamisesta paranisi.

Eduskunnassa käsitellään nyt lakiesitystä, joka lisäisi sakon muuntorangaistusta suorittavien vankien määrää selvästi. Tähän meillä ei valitettavasti ole varaa, ellei toisesta päästä vapauteta vankeja. Yksi vanki maksaa yhteiskunnalle noin 200 euroa vuorokaudessa ja 73 000 euroa vuodessa. Valvottu koevapaus on käytössä, mutta mielestäni se on vain keinotekoinen keino säästää rahaa ja avovankilaan pääsevien vankien pääsyyvaatimukset ovat jo nykyisellään pelottavan alhaalla. Vuonna 2014 valvottuun koevapauteen sijoitettiin 615 vankia. Valvottua koevapautta ei voida siten mielestäni enää lisätä, koska se vaarantaa jo nyt yhteiskuntamme turvallisuuden.

Arvoisa puhemies! 1.7.2015 Suomessa oli vankeja Rikosseuraamuslaitoksen tilastojen mukaan 3 007. Heistä ulkomaalaisia oli yhteensä 481 eli noin 16 prosenttia. Kansainvälisyminen näkyy siten ulkomaalaisten vankien kansallisuuksien lisääntymisenä vankiloissa. Tällä hetkellä kansalaisuuksia on noin 60. Ulkomaalaisista vangeista suurimmat ryhmät ovat virolaiset, 25 prosenttia, venäläiset, noin 7,6 prosenttia, irakilaiset, noin 7,2 prosenttia, ja liettualaiset, noin 6,5 prosenttia, sekä romanialaiset ja somalit 4,7 prosentin osuudel-

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

la. Suurimpina päärikosryhminä ja pääsyytteinä ovat huumausainerikokset noin 50 prosentin ja varkausrikokset noin 16 prosentin osuudella. Myös henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset sekä siveellisyysrikokset näyttäytyvät noin 10 prosentin osuudella.

Arvoisa puhemies! Ulkomaalaislain mukaan ulkomaalainen vanki voidaan tietyin edellytyksin karkottaa omaan maahan suorittamaan vankeusrangaistustaan. Suositellen lämpimästi ulkomaalaisten palauttamista turvallisiin kotimaihin — ja nimenomaan suorittamaan vankeusrangaistusta — enkä karkotusta vasta rangaistuksen suorittamisen jälkeen. Tällä toimella säästäisimme jokaisesta vangista 73 000 euroa joka vuosi. Se olisi 100 karkotetusta vangista jo varsin paljon rahaa.

17.14 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Vuonna 2008 eduskunta poisti sakon muunnon. Olin itse sitä silloin hyväksymässä, ja nostan käden ylös: se oli virhe. Sen myötä näpistykset lisääntyivät merkittäväällä tavalla. Meillä on tällä hetkellä toistuvia näpistelijoitä noin 25 000, jotka siis kerta toisensa jälkeen varastavat kaupasta, jättävät ostoksensa maksamatta. Tämä aiheuttaa meidän kaupalle noin 400 miljoonan laskun, on puhuttu jopa 500 miljoonan euron laskusta. Se tarkoittaa 80:tä euroa jokaista suomalaista kohden vuovasta vaariin, eli jokainen suomalainen maksaa näpistelijöiden kolttosia tällä hetkellä 80 euroa vuodessa.

Nyt tämän sakonmuuntopalautuksen — joka ei siis olisi ollut se ihanteellinen vanhan ajan kunnan sakon muunto vaan tällainen hieman kevennetty malli siitä — vaikutukset olisivat olleet 12,4 miljoonaa. Jos sitä vertaa nyt siihen, mitä kauppa menettää, niin se on tietysti jossain määrin sen tuntuinen ajatus, että tässä nyt otetaan käsi pois omasta taskustamme ja laitetaan se jälleen sinne kaupan taskuun. Ymmärrän sen, että kauppa, kauppiaat, yrittäjät ovat tästä tuhtuneita, että meillä toistamiseen voi viedä tavaraa kaupasta, näpistää, ja se, että niistä joutuisi vastuuseen, on kovin pitkän tien takana.

Pidän myönteisenä sitä, että oikeusministeri Lindström on kuitenkin käynnistänyt toimenpiteitä sen eteen, että kaikki joutuisivat vastuuseen omista rikoksistaan, ja poliisin sarkotusohjetta on täsmennetty, mutta toivon, että edelleen edetään määrätietoisesti siihen suuntaan, että jokainen rikoksentekijä saa tässä maassa jonkin rangaistuksen.

17.16 Johanna Ojala-Niemelä sd: Arvoisa herra puhemies! Ihmettelen kyllä tätä hallituksen poukkoilevaa politiikkaa tässä oikeuspolitiikassa ja sitä, että hallitus jo nyt esittää kesäkuussa 2015 vahvistetun sakon muuntorangaistuksen käytön laajentamista koskevan lakimuutoksen peruuttamista. Lainsäädännön ennakoitavuuden kannalta on mielestäni ongelmallista, että hallitus roiskii sinne ja tänne ja nyt yhtäkkiä ilmoittaa peruuttavansa jo valmistellun lain.

Myös minulla itselläni on tämän sakon muunnon osalta pitkä historia. Olen itse niitä sakkoja muunnellut käräjäoikeudessa, osallistunut tähän vuoden 2008 valmisteluun, samoin kuin viime vaalien alla käytyyn valmisteluun, ja voin sanoa kyllä tästä, että tätä esityksen peruuttamista on perusteltu ja ministerikin tässä edellä perusteli taloudellisilla syillä, mutta nämä lain kustannusvaikutukset olivat kyllä hyvin tiedossa jo lakia viime kaudella valmisteltaessa. Yllätyksenä ne eivät tulleet.

Joulukuussa 2014 meidän paikallinen aviisimme uutisoi "Piittaamattomuudelle loppu: sakon muunto vankeudeksi jälleen mahdolliseksi". No, tämä ilo jäi kyllä aika lyhytaikaiseksi, ja nyt Kaupan liitto ilmoittikin, että on tyrmistynyt tämän muuntorangaistuksen palauttamisen perumisesta. Myös sitä pidän erikoisena, että kokoomus nimenomaisesti ajoi

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

tätä uudistusta viime kaudella kuin käärmettä pyssyyn ja nyt ääni kellossa on muuttunut. Lakia pidetään byrokraattisena ja monimutkaisena, ja samaan aikaan, kun laki hallituksen toimesta haudataan, kokoomuslainen lakivaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Tolvanen, vaatii täällä eduskunnassa toimia korvaavien toimenpiteiden valmistelemiseksi, ei tässä tämän illan istunnossa, mutta aikaisemmassa, viime viikon istunnossa. (Timo Heinonen: Hyvä, että vaatii!)

17.18 Sari Essayah kd: Arvoisa puhemies! Yhdyn kyllä edustaja Ojala-Niemelän huoleen siitä, että tässä nyt aika lailla tehdään veivausta lainsäädännön ympärillä — laki ei ole ehtinyt vielä astua voimaan, kun ollaan jo sitä muuttamassa.

Kyllä on olemassa tämä huoli, joka täällä on noussut näissä puheenvuoroissa: jos on henkilö, joka osoittaa ihan täydellistä piittaamattomuutta lakia kohtaan eikä sitten maksa näitä sakkoja, niin millä tavalla hänen käyttökseen voidaan puuttua? Jossain näin sellais-takin, että sanottiin, että nythän tässä niin sanotut juoksukaljat tulevat ikään kuin jollakin tavalla hyväksytyiksi. Elikkä kun siihen ei puututa, niin varmasti tämäntyyppiset ikävät ilmiöt lähtevät sitten lisääntymään.

Kun tästä muuntorangaistuksen perumisesta vuodelta 2008 eduskunnan päätökseen viitattiin, niin kuitenkin silloinkin eduskunta ponnessaan edellytti, että rangaistusmääräysmenettelyn käyttö rajataan pois tilanteista, joissa tekijä on menettelyllään osoittanut piittaamattomuutta lain kielloista ja käskyistä. Kyllä tämä huoli koko ajan on ollut siitä, että jos ei millään tavalla näihin tilanteisiin puututa, niin näin ei voida lainsäätäjänä menetellä.

Mielestäni olisi äärimmäisen tärkeää, että tämä uudistus, joka viime kaudella saatiin aikaiseksi ja jota silloin keuhuttiin ja josta sanottiin, että tämä on nyt oikea suunta, todellakin olisi järkevää pitää voimassa ja antaa sen mennä lainsäädännössä eteenpäin.

Täällä tuli näitä lukuja esille. 400 miljoonaa kaupalta, tai sitten 12,4 miljoonaa laitettaisiin viime kaudella tehdyn lainsäädännön voimaan saattamiseen. Onhan se aivan varmaa, että uudistus varmasti maksaa jonkun verran, mutta minun mielestäni olisi tärkeää, että kannustetaan lailliseen, kunnialliseen elämäntapaan. Kyllä näidenkin arvojen ylläpitämisellä aina jonkunmoinen hintansa on.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Keskustelu asiasta on päättynyt, ellei ministeri halua puheenvuoroa. — Ministeri, olkaa hyvä, paikalta 1 minuutti.

17.20 Oikeus- ja työministeri Jari Lindström (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Otan tämän kritiikin vastaan ja tunnustan täysin sen, että ei tätä voi kauheasti perustella muulla kuin sillä taloudella. Sehän on suoraan näin myönnettävä, koska nythän tässä annetaan semmoinen signaali, että tästä ei seuraa mitään. Sen takia täytyy nyt ihan oikeasti sitten miettiä, mitä muita keinoja meillä on puuttua tähän, ja ensi tilassa, kun sitten tämä talous toivottavasti tässä tulee jonkunlaiseen tasapainoon, palataan tähän keskusteluun, ja toivottavasti sitten tämä muuttuu. Olen itsekin sitä mieltä, että rikoksista pitää aina seurata joku rangaistus, ja en missään nimessä puolusta sellaista menettelyä, että tämä on tällä kuitattu.

Tämä oli tämmöinen esitys tällä kertaa, ja seison tämän takana, vaikken siitä pidäkään.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kirkkolain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 63/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään hallintovaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi palkkaturvalain 11 ja 11 a §:n kumoamisesta ja merimiesten palkkaturvalain, työttömyysturvalain, julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain, vuorotteluvapaalain ja sosiaaliturvajärjestelmien yhteensovittamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön soveltamisesta annetun lain 6 ja 23 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 64/2015 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 13. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Keskustelua ei syntynyt.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen valitusmenettelyä koskevan valinnaisen pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 285/2014 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 2/2015 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Ensin päätetään perustuslakivaliokunnan mietinnön PeVM 2/2015 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä yleissopimuksen valinnaisesta

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

pöytäkirjasta sekä hallituksen esityksessä tarkoitetusta selityksen antamisesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 285/2014 vp tarkoitetun yleissopimuksen valinnaisen pöytäkirjan ja annettavaksi hallituksen esityksessä tarkoitetun selityksen. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 285/2014 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen kuudennentoista pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 286/2014 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 3/2015 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Ensin päätetään perustuslakivaliokunnan mietinnön PeVM 3/2015 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä yleissopimuksen pöytäkirjasta sekä hallituksen esityksessä tarkoitetun selityksen antamisesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 286/2014 vp tarkoitetun yleissopimuksen pöytäkirjan ja annettavaksi hallituksen esityksessä tarkoitetun selityksen. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 286/2014 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Euroopan unionin jäsenvaltion alueelta laittomasti vietyjen kulttuuriesineiden palauttamisesta

Hallituksen esitys HE 12/2015 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 3/2015 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelua ei syntynyt.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 12/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 15/2015 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 3/2015 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 17. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 15/2015 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi arvopaperimarkkinalain muuttamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 11/2015 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 4/2015 vp

Toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 11/2015 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 15 §:n ja tieliikennelain 105 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 14/2015 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 4/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 19. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 14.10.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 14.10.2015 pidettävään täysistuntoon.

20. Yleisradion hallintoneuvoston kertomus eduskunnalle yhtiön toiminnasta vuonna 2014

Kertomus K 8/2015 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 5/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 20. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 14.10.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 14.10.2015 pidettävään täysistuntoon.

21. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sotilasvammalain 6 e §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 52/2015 vp

Valiokunnan mietintö StVM 2/2015 vp

Mietinnön pöydällepano

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pöydällepanoa varten esitellään päiväjärjestyksen 21. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että mietintö pannaan pöydälle 14.10.2015 pidettävään täysistuntoon.

Keskustelua ei syntynyt.

Mietintö pantiin pöydälle 14.10.2015 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 49/2015 vp

22. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 14.10.2015 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 17.26.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen